Rapport

In hogere sferen

Volume 6

Een onderzoek naar middelengebruik bij de Vlaamse studenten

Joris Van Damme
Eva Blomme
Veerle Soyez
Laurien Van den Berge
Pieter Debognies

Kirsten Plessers
Guido Van Hal
Benedicte Deforche

Colofon

Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs

Joris Van Damme

Eva Blomme

Vlaams Instituut Gezond Leven

Pieter Debognies

Universitaire partners

Veerle Soyez, *Vrije Universiteit Brussel, Karel de Grote Hogeschool*

Laurien Van den Berge, *Universiteit Gent*

Kirsten Plessers, *Katholieke Universiteit Leuven*

Guido Van Hal, *Universiteit Antwerpen*

Benedicte Deforche, *Universiteit Gent*

Layout cover

www.mojoville.be

Verantwoordelijke uitgever

dr. Hendrik Peuskens, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel
VAD, Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel
T 02 423 03 33 | vad@vad.be | www.vad.be
Ondernemingsnummer: 0424.327.587. RPR Brussel © 2026

Met dank aan

Caroline Masquillier en Stefan Van Dongen, Universiteit Antwerpen

En alle betrokken medewerkers van de deelnemende instellingen en associaties:

Inhoudsopgave

Voorwoord 4
Het onderzoek 6
Populatie en steekproef 18
Alcohol 23
Tabak en e-sigaret 37
Medicatie 46
Illegale drugs 55
Gokken en gamen 65
Mentaal welbevinden 72
Risicovolle en nadelige gevolgen van alcohol- en druggebruik 83
Vrije tijd en sociale normen rond alcoholgebruik 87
Informatie, hulp en beleid 97
Evolutie in de tijd van middelengebruik, gamen, gokken en mentaal welbevinden 100
Internationale studenten 105
Referenties 109

Voorwoord

In het voorjaar van 2025 was het weer zover. Na verschillende maanden overleg en voorbereiding, werd de studentenbevraging rond middelengebruik, waaraan alle Vlaamse universiteiten en hun geassocieerde hogescholen meewerken, uitgestuurd.

Voor de organisatoren is het dan telkens weer afwachten hoe de respons gaat zijn. De vorige rondes was de deelname zeer goed te noemen: vier jaar geleden in 2021 namen nog 33.373 studenten deel, zij het niet allemaal met een voldoende ingevulde vragenlijst. Op basis van de Belgische Gezondheidsenquête, die om de vijf jaar bij meer dan 10.000 Belgen wordt gehouden via een representatieve steekproef, bleek tijdens de meest recente ronde echter dat het moeilijker en moeilijker wordt om respondenten bereid te vinden deel te nemen aan enquête-onderzoek, in die mate zelfs dat men voor het eerst sinds 1997, onvoldoende gegevens had verzameld om de deadline te halen. Dit blijkt een algemenere tendens te zijn.

Daarom dat we toch een beetje bang afwachtten hoe het deze keer zou lopen. We strandden uiteindelijk op 21.440 enquêtes. Minder dan vier jaar geleden, maar gezien de schijnbare 'enquête-moeheid' nog steeds een fantastisch aantal. Zeker omdat het om een vrij lange vragenlijst gaat. Onze dank gaat daarom zonder meer uit naar alle studenten die de enquête belangrijk genoeg vonden om ze in te vullen.

Op die manier krijgen we weer een goed en recent overzicht van het middelengebruik, game- en gokgedrag van de Vlaamse studenten.

Naast tabaksgebruik is er natuurlijk aandacht voor het vapen, dat de laatste tijd geregeld in het nieuws komt, o.a. via een heel recent advies van de Hoge Gezondheidsraad om enkel nog e-sigaretten met tabakssmaak toe te laten.

Zoals iedere keer, is er opnieuw aandacht voor de context, die zo belangrijk is om gedrag beter te begrijpen: indrinken, drankspelletjes, redenen om wél of niet een bepaald middel te gebruiken, oneigenlijk gebruik van medicatie, negatieve gevolgen van het middelengebruik, algemene en mentale gezondheid, vrijetijdsbesteding, sociale normen, sociaal netwerk, het drugbeleid in de onderwijsinstelling en het aan bod komen van middelengebruik in de lessen.

Net als vorige jaren hopen de organisatoren dat van de gegevens gretig gebruik wordt gemaakt om tot aanbevelingen te komen die in de praktijk kunnen worden toegepast. Dat dit mogelijk is, bewijzen de ondertussen verschillende master- maar ook doctoraatsthesissen die op basis van de gegevens van de bevraging tot stand zijn gekomen.

Tijdens de vorige ronde waren er specifieke vragen over de mogelijke impact van COVID op het middelengebruik. Aangezien COVID ondertussen meer op de achtergrond is geraakt, had een aparte focus hierop nu weinig zin. Maar in deze ronde is er wel aparte aandacht voor de internationale studenten, die de vragenlijst in het Engels konden invullen als ze het Nederlands onvoldoende beheersten. Het gaat om studenten die niet de Belgische nationaliteit hebben én die hun diploma van secundair onderwijs niet in België hebben behaald.

Om tot het eindrapport te komen, konden we gelukkig weer beroep doen op VAD, het Vlaams Expertisecentrum Alcohol en andere Drugs. Als coördinator hebben zij alles in goede banen geleid. Ook de goodwill van de medewerkers uit de verschillende universiteiten en hun geassocieerde

hogescholen om aan het onderzoek mee te werken, is onontbeerlijk. Meestal gebeurt dit trouwens zonder extra vergoeding.

Ongetwijfeld zullen bepaalde resultaten u niet verbazen omdat ze in de lijn der verwachting liggen, maar hier en daar zult u bij het lezen toch verrast zijn. Aan u om zeker ook deze verrassingen te ontdekken in de schat aan gegevens die het rapport bevat.

Wij zullen er alles aan doen om binnen vier jaar opnieuw met een rapport voor de dag te komen en aangezien de eerste ‘golf’ van de enquête in 2005 plaatsvond, viert de studentenbevraging, ook wel ‘In hogere sferen’ genoemd, dan zijn 24ste verjaardag. Stilaan op weg dus naar het zilveren jubileum!

Guido Van Hal,

Antwerpen, 24 november 2025

Terug naar inhoudsopgave

Het onderzoek

Historiek

In 2005 werd de **eerste studentenbevraging middelengebruik** georganiseerd in het hoger onderwijs. Dit onderzoek beperkte zich toen tot de studenten van de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen (AUHA)[1]. Het initiatief hiervoor kwam van het Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs (VAD), de Vakgroep Epidemiologie en Sociale Geneeskunde van de Universiteit Antwerpen (UA), het Stedelijk Overleg Drugs Antwerpen (SODA) en het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg VAGGA-Altox. De bedoeling was om aanknopingspunten te vinden voor de preventie van middelengebruik in de Antwerpse hogescholen en universiteiten. Dit leverde toen een steekproef van 5.530 respondenten op, wat overeenkwam met een responsgraad van 20,3%. Om te corrigeren voor onder- en oververtegenwoordiging van een aantal studenten in de steekproef werd ervoor gekozen om hieruit een aselecte, gestratificeerde steekproef van 1.501 respondenten te trekken (strata: onderwijsinstelling, geslacht, leeftijd). Het onderzoeksrapport werd toen 'In Hogere sferen' gedoopt.

Het goede verloop en de weerklank van de AUHA-studentenbevraging wekte de interesse van de Vakgroep Maatschappelijke Gezondheidskunde, tegenwoordig de vakgroep Volksgezondheid en eerstelijnszorg, van de Universiteit Gent (UGent). Dit resulteerde in een **tweede studentenbevraging middelengebruik** die in 2009 werd georganiseerd bij de studenten van de AUHA, de UGent, Arteveldehogeschool, Hogeschool Gent (HOGENT) en Hogeschool West Vlaanderen (Howest). Deze editie verzamelde data bij 18.543 studenten (responsgraad: 21,9%). Ook hieruit werd toen een aselecte gestratificeerde steekproef van 3.537 respondenten getrokken (strata: associatie, geslacht).

Door de ruchtbaarheid over de onderzoeksresultaten van de tweede studentenbevraging en de publicatie van het rapport 'In Hogere sferen volume 2', werd de interesse van nog meer onderzoeksinstellingen gewekt. In 2013 ging dan ook de **derde editie van de studentenbevraging middelengebruik** door in de AUHA, de UGent, de Katholieke hogeschool Limburg, de KU Leuven (incl. KULAK-campus in Kortrijk), de hogescholen Groep T, het Lemmensinstituut (onderdeel van LUCA School of Arts) en de Katholieke Hogeschool Leuven. In deze laatste vier instellingen werd wel telkens de helft van de ingeschreven studenten uitgenodigd voor dit onderzoek. Terzelfdertijd ging in deze instellingen namelijk nog een ander grootschalig onderzoek door. Bij deze derde studentenbevraging werden 19.822 bruikbare reacties verzameld. Goed voor een responsgraad van 18,5%. Opnieuw werd een aselecte, gestratificeerde steekproef van 2.375 respondenten getrokken (strata: associatie, geslacht).

Na de publicatie van resultaten van de derde studentenbevraging breidde de interesse voor dit onderzoek zich nog verder uit. Daardoor kon de **vierde studentenbevraging middelengebruik** in 2017 georganiseerd worden in alle Nederlandstalige hogeronderwijsinstellingen in Vlaanderen en Brussel: UA, Karel de Grote Hogeschool, Hogere Zeevaartschool, Artesis Plantijn Hogeschool, UGent, Arteveldehogeschool, HOGENT, Howest, KU Leuven, Katholieke Hogeschool Vives, Odissee, UC Limburg Leuven, Luca School of Arts, Thomas More Hogeschool, Universiteit Hasselt,

[1] De AUHA bestaat uit Hogeschool Antwerpen (later Artesis Hogeschool en tegenwoordig gefuseerd met de Plantijnhogeschool tot Artesis Plantijn Hogeschool), de Hogere Zeevaartschool, de Karel de Grote Hogeschool, de Plantijnhogeschool en de Universiteit Antwerpen

Hogeschool PXL, Vrije Universiteit Brussel, Erasmushogeschool. Dit resulteerde in een steekproef van 35.221 studenten (responsgraad: 15,9%). Om deze steekproef maximaal te benutten en toch te corrigeren voor onder- en oververtegenwoordiging van een aantal studenten in de steekproef, werd er deze editie voor het eerst voor gekozen om geen aselecte, gestratificeerde steekproef te trekken, maar om de hele steekproef te wegen volgens onderwijsinstelling, geslacht en leeftijd.

In 2021 werd de **vijfde studentenbevraging middelengebruik** opnieuw in alle Nederlandstalige hogeronderwijsinstellingen in Vlaanderen en Brussel georganiseerd. De steekproef bedroeg toen 28.670 studenten (responsgraad: 13,1%). Ook deze steekproef werd gewogen volgens onderwijsinstelling, geslacht en leeftijd.

Dit brengt ons, anno 2025, bij de **zesde studentenbevraging middelengebruik**. Opnieuw ging deze bevraging door in alle Nederlandstalige hogeronderwijsinstellingen in Vlaanderen en Brussel. Een nieuwigheid die dit jaar werd geïntroduceerd is dat de bevraging voor het eerst ook in het Engels werd aangeboden. Zo kunnen we niet alleen het middelengebruik van Vlaamse studenten in kaart brengen, maar ook enkele kerncijfers rapporteren over internationale studenten. Meer details over de dataverzameling, steekproef, weging en cleaning leest u in het volgende hoofdstuk.

Het onderzoeksinstrument

Bij alle edities van de studentenbevraging staan telkens volgende tien onderzoeksvragen centraal:

1. In welke mate komt middelengebruik, gamen en gokken voor onder studenten?
2. In welke mate komen voor studenten typisch geachte uitingen van middelengebruik voor? Denk o.a. aan bingedrinken en medicatiegebruik tijdens de examens.
3. Waar en wanneer vindt middelengebruik plaats?
4. Wat zijn de motieven om middelen te gebruiken en welke attitudes leven er?
5. In welke mate doen problematisch middelengebruik en/of negatieve gevolgen van middelengebruik zich voor?
6. Is er een verband tussen vrijetijdsbesteding en middelengebruik?
7. Is er een verband tussen het mentaal welbevinden van studenten en middelengebruik?
8. Is er een verband tussen persoonlijke kenmerken (geslacht, woonsituatie, …) en middelengebruik?
9. In welke mate zijn de sociale voorzieningen, zowel in de onderwijssetting als erbuiten, gekend en worden ze bij vragen/problemen gebruikt?
10. In welke mate komen studenten met het alcohol- en drugthema in aanraking via hun onderwijsinstelling?

Om deze onderzoeksvragen zo goed mogelijk te beantwoorden wordt telkens een gestructureerde vragenlijst gebruikt, die voorafgaand aan elke editie wordt gereviseerd en geüpdatet. Hierbij wordt telkens gezocht naar een balans tussen vergelijkbaarheid met vorige edities, de lengte van de vragenlijst, de meest actuele methodologische inzichten en het onderzoeken van actuele trends. Dit resulteert telkens in een vaste set van vragen die in alle deelnemende onderwijsinstellingen gelijk is. Vrijblijvend kunnen hier per onderwijsinstelling een (beperkt) aantal vragen aan toegevoegd worden volgens eigen interesses. Hieronder wordt de vaste set van vragen die gebruikt werd in de laatste editie van de studentenbevraging verder toegelicht.

Demografische gegevens

- **Internationale student:** Ben je een internationale student? *(ja/neen)*
- **Geslacht en gender:** Werd je bij je geboorte geregistreerd als vrouw of man? *(vrouw/man/overig)* en Hoe zie je jezelf? Ik zie mezelf als... *(vrouw/man/overig)*
- **Leeftijd:** Wat is je leeftijd? *(open vraag)*
- **Werkstatuut:** Wat is je werkstatuut? (*niet/minder dan 20u per week/20u of meer per week*)
- **Vooropleiding:** In welk type onderwijs studeerde je af vóór je met je studies in het hoger onderwijs startte (*BuSO/BSO/KSO/TSO/ASO/Overige*)
- **Opleidingstype:** Welk type opleiding volg je? (*Professionele bacheloropleiding/Academische bacheloropleiding/Graduaatopleiding/Schakel- of voorbereidingsprogramma voor masteropleiding/Masteropleiding/BanaBa/ManaMa/ Postgraduaat/Permanente vorming/Doctoraat*)
- **Eerstejaar:** Ben je dit academiejaar met je studies hoger onderwijs begonnen? (*ja/neen)*
- **Modeltraject:** Volg je een modeltraject? (*ja/neen)*
- **Module:** Via welke module volg je hoger onderwijs? (*dagonderwijs/avondonderwijs/afstandsonderwijs*)
- **Woonsituatie:** Wat is je woonsituatie in [de week/in het weekend]? (*bij ouder(s), grootouder(s), pleegouder(s), andere zorgfiguren/zelfstandig: op kot, alleen, met vrienden, met partner*)
- **Opleiding ouders:** Wat is het hoogst behaalde diploma van je ouders? [moeder (of mee(r)ouder of grootmoeder of...)/ vader (of mee(r)ouder of grootvader of...)] (*Geen diploma/lager onderwijs/Secundair onderwijs (incl. 7^{e} jaar, 4^{e} graad)/hoger onderwijs/Ik weet het niet/niet gekend*)
- **Jeugdhulp:** Werd of word je (al dan niet samen met je gezin) begeleid vanuit de jeugdhulp? (*Nee/Ja, via ambulante jeugdhulp (bijvoorbeeld gesprekken thuis of in een dagcentrum)/Ja, ik woon(de) in een pleeggezin/Ja, ik woon(de) in een voorziening/Ja, ik werd/word ondersteund vanuit een dienst begeleid zelfstandig wonen*)
- **Levensbeschouwing:** Welke omschrijving geeft het beste jouw levensbeschouwing weer? (*Christelijk/Joods/Islamitisch/Hindoe/Boeddhistisch/Overige/Ik heb geen levensbeschouwing*)
- **Belang religie:** Hoe belangrijk is religie in jouw leven? (*Helemaal niet belangrijk/Eerder niet belangrijk/Belangrijk noch onbelangrijk/Eerder belangrijk/Heel belangrijk*)

Tabak en e-sigaretten

Het gebruik van tabak en e-sigaretten werd door middel van volgende vragen in kaart gebracht:

- **Laatstejaarsprevalentie:** Heb je de voorbije 12 maanden [tabak gerookt/een e-sigaret of vape gebruikt]? *(ja/neen)*
- **Huidig gebruik:** Rook je momenteel tabak? en Gebruik je momenteel een e-sigaret/vape? (*Nee/Ja, minder dan 1 keer per maand/Ja, 1 keer per maand/Ja, meerdere keren per maand/Ja, 1 keer per week/Ja, meerdere keren per week/Ja, dagelijks*)
- **Hoeveelheid:** Op de dagen dat je een e-sigaret/vape gebruikte, hoeveel keer gebruikte je dan een e-sigaret/vape? (*1 keer per dag/2 tot 5 keer per dag/6 tot 10 keer per dag/11 tot 20 keer per dag/Meer dan 20 keer per dag/Ik weet het niet*)

- **Type e-sigaret/vape:** Wat voor type e-sigaretten/vapes heb je in de afgelopen maand (laatste 30 dagen) gebruikt? (*Een wegwerp e-sigaret/vape (niet hervulbaar of herlaadbaar)/Een herlaadbare e-sigaret/vape met vervangbare voorgevulde cartridges of pods/Een herlaadbare e-sigaret/vape met een hervulbare tank/Ik weet het niet/Ik gebruikte de afgelopen maand geen e-sigaret/vape*)
- **Volgorde roken/vapen:** In welke volgorde gebruikte je sigaretten en e-sigaretten/vapes? (*Ik rookte voordat ik vapete/Ik vapete voordat ik rookte/Ik weet het niet (meer)*)
- **Drang:** Hoeveel minuten na het ontwaken gebruik je een [tabakssigaret en/of e-sigaret/vape?] (*Binnen de 5 min/Tussen 6 tot 30 min/Tussen 31 min tot 1 uur/Na meer dan 1 uur*)
- **Afhankelijkheid:** Modified Reasons for Smoking Scale (MRSS) (Boudrez & De Bacquer, 2012).
- **Redenen vapen:** Welke redenen om te vapen zijn voor jou van toepassing? (*Voor de lol/Ik vind het leuk/Ik hou van de ervaring/Ik vind het cool/Ik ben verslaafd/Ik hou van de smaakjes/Ik doe het voor de nicotine/Om stress of angst te verlichten/Andere mensen rondom mij doen het/Omdat ik kan vapen op plaatsen waar ik geen tabak mag roken/Om het aantal tabakssigaretten dat ik rook te verminderen/Om me te helpen stoppen met het roken van tabak/Om me te helpen gestopt te blijven met het roken van tabak/Omdat anderen dit minder storend vinden dan als ik tabakssigaretten rook/Vapen is goedkoper dan tabak roken/Vapen is minder schadelijk dan tabak roken/Vapen is minder schadelijk voor mensen om mij heen dan tabak roken/Vapen wordt door mensen om mij heen meer geaccepteerd dan tabak roken)*
- **Gepercipieerde schadelijkheid:** Hoe schadelijk voor de gezondheid denk je dat een e-sigaret/vape is in vergelijking met een gewone tabakssigaret? (*E-sigaretten/vapes zijn schadelijker dan gewone tabakssigaretten/E-sigaretten/vapes en gewone tabakssigaretten zijn even schadelijk/E-sigaretten/vapes zijn minder schadelijk dan tabakssigaretten/Ik weet het niet*)
- **Gestopt:** Heb je in de voorbije 12 maanden geprobeerd om te stoppen met [roken/vapen]? (*Nee/ Ja, maar ik hield het niet vol/Ja, en het is mij gelukt*)
- **Intentie stoppen:** Heb je de intentie om (opnieuw) te stoppen met [roken/vapen]? (*Nee/Ja, maar niet in de komende 12 maanden/Ja, in de komende 12 maanden/Ja, in de komende 30 dagen*)
- **Redenen stoppen tabak:** Waarom wil je stoppen met het roken van tabak? (*Omdat het mij niet meer interesseert, ik vind het niet meer aangenaam/Voor mijn gezondheid/omdat ik bezorgd ben over de gezondheidsrisico's/Omdat ik bang ben om verslaafd te zijn of worden/Omdat roken te duur wordt/omdat ik door te stoppen geld kan besparen/Zodat ikzelf en mijn kleding niet meer naar tabak ruiken/Omdat mijn partner, familie of vrienden willen dat ik stop/Omdat ik denk dat ik mij door te stoppen beter zal voelen/Omdat ik het goede voorbeeld wil geven aan kinderen en jongeren/Overige*)
- **Redenen stoppen vapen:** Waarom wil je stoppen met vapen? (*Omdat het mij niet meer interesseert, ik vind het niet meer aangenaam/Voor mijn gezondheid/omdat ik bezorgd ben over de gezondheidsrisico's/Omdat ik bang ben om verslaafd te zijn/worden/Omdat vapen te duur wordt/omdat ik door te stoppen geld kan besparen/Omdat het mij niet helpt bij het stoppen met roken/Omdat het mij niet helpt bij het minderen met roken/Omdat ik het niet meer nodig heb om rookvrij te blijven/Omdat mijn partner, familie of vrienden willen dat ik stop/Omdat ik denk dat ik mij door te stoppen beter zal voelen/overige*)

Alcohol

Het gebruik van alcohol werd door middel van volgende vragen in kaart gebracht:

- **Levensprevalentie:** Heb je ooit alcohol gedronken? *(ja/neen)*
- **Laatstejaarsprevalentie:** item 1 AUDIT-C (Babor et al., 2001)
- **Hoeveelheid algemeen:** item 2 AUDIT-C
- **Beginleeftijd:** Op welke leeftijd dronk je voor het eerst alcohol? *(open vraag)*
- **Beginleeftijd sterkedrank:** Was je 18 jaar of ouder toen je voor het eerst sterke drank dronk (puur of in een cocktail)? *(ja, ik was 18 jaar of ouder/neen, ik was jonger dan 18 jaar/Ik heb nog nooit sterke drank gedronken)*
- **Inschatting eigen gebruik:** Algemeen genomen, hoe schat je jouw eigen alcoholgebruik in? *(ik drink heel weinig alcohol/dat valt best mee, ik drink af en toe wel maar zeker niet te veel/niet problematisch maar ik zou waarschijnlijk beter wat minder drinken/ik drink te veel)*
- **Drinkdagen tijdens de lesperiodes:** In de voorbije 12 maanden, op welke dagen dronk je meestal alcohol tijdens de LESPERIODES: van de eerste tot de laatste lesdag (incl. stages)? Hou hierbij een gemiddelde week waarin je alcohol dronk voor ogen. *([dagen van de week]/ik drink geen alcohol in de lesperiodes)*
- **Frequentie per dranktype[2] in de lesperiodes:** Hoe vaak dronk je in de voorbije 12 maanden onderstaande soorten alcoholische dranken tijdens de LESPERIODES *(dit heb ik nog nooit gedronken/niet in de voorbije 12 maanden/minder dan 1 keer per maand/1 keer per maand/2-3 keer per maand/1 keer per week/2 keer per week/3-4 keer per week/5-6 keer per week/dagelijks)*
- **Hoeveelheid per dranktype in de lesperiodes:** Op een gewone dag in de voorbije 12 maanden waarop je alcohol dronk tijdens de LESPERIODES, hoeveel glazen dronk je dan gemiddeld van ieder van onderstaande alcoholische dranken? *(0/1/2/3-4/5-6/7-8/9-11/12-15/16-18/19-24/25 of meer)*
- **Aantal glazen per week in de lesperiodes:** Dit werd berekend door het antwoord op 'frequentie per dranktype' te vermenigvuldigen met het antwoord op 'hoeveelheid per dranktype'. Voor het kwantitatief maken van de frequentie werd de lesperiode gelijkgesteld aan 24 weken. De antwoordcategorieën op de hoeveelheidvraag werden kwantitatief gemaakt volgens de methode beschreven door Wicki et al. (2006). Voor zwaardere bieren werden de antwoorden vermenigvuldigd met 2 om te corrigeren voor het hogere alcoholgehalte en hoger volume van zwaardere bieren t.o.v. andere dranktypes. Na een outliercorrectie op basis van een adjusted boxplot analyse in R (Hubert & Vandervieren, 2008) werd het eindtotaal gedeeld door 24 om tot het aantal standaardglazen per week te komen.
- **Frequentie in de blok- en examenperiode:** In de voorbije 12 maanden, hoe vaak dronk je alcohol tijdens de BLOK- en EXAMENPERIODES? (*niet/minder dan 1 keer per maand/1 keer per maand/2-3 keer per maand/1 keer per week/2 keer per week/3-4 keer per week/5-6 keer per week/dagelijks)*
- **Hoeveelheid in de blok- en examenperiodes:** Op een gewone dag in de voorbije 12 maanden waarop je alcohol dronk tijdens de BLOK- EN EXAMENPERIODES, hoeveel glazen dronk je dan gemiddeld? *(0/1/2/3-4/5-6/7-8/9-11/12-15/16-18/19-24/25 of meer)*

[2] Deze vraag werd gesteld voor de dranktypes: pils of lichtere bieren (<6% alc.), zwaardere bieren (≥6% alc.), wijn of schuimende wijnen), niet gedistilleerde dranken of aperitieven, Gedistilleerde sterke dranken

- **Risico op problematisch drinken:** AUDIT-C (items 1 en 2 werden hiervoor al bevraagd) (Babor et al., 2001).
- **Bingedrinken geslachtsspecifiek:** Hoe vaak gebeurode het in de voorbije 12 maanden dat je [6 (♂) /4 (♀)] of meer glazen alcohol dronk in een tijdspanne van 2 uur? (*niet/minder dan 1 keer per maand/1 keer per maand/2-3 keer per maand/1 keer per week/2 keer per week/3-4 keer per week/5-6 keer per week/dagelijks)*
- **Dronkenschap:** Hoe vaak gebeurode het in de voorbije 12 maanden dat je zoveel alcohol dronk dat je je dronken voelde? (*niet/minder dan 1 keer per maand/1 keer per maand/2-3 keer per maand/1 keer per week/2 keer per week/3-4 keer per week/5-6 keer per week/dagelijks)*
- **Indrinken:** Hoe vaak deed je de voorbije 12 maanden aan indrinken *(niet/minder dan 1 keer per maand/1 keer per maand/2-3 keer per maand/1 keer per week/2 keer per week/3-4 keer per week/5-6 keer per week/dagelijks)*
- **Drinkspelletjes:** Hoe vaak deed je de voorbije 12 maanden mee aan drinkspelletjes? *(niet/minder dan 1 keer per maand/1 keer per maand/2-3 keer per maand/1 keer per week/2 keer per week/3-4 keer per week/5-6 keer per week/dagelijks)*
- **Drinkmotieven:** Drinking Motive Questionnaire Revised Short Form (Kuntsche & Kuntsche, 2009)
- **Drinkcontext:** In de voorbije 12 maanden, hoe vaak kwam het voor dat je alcohol dronk... …tijdens het eten, …samen met anderen in je privésfeer (kot, appartement, huis, ... van jezelf of vrienden), …in een uitgaansgelegenheid (café(terras), discotheek, club, ...), …in publieke ruimtes (park, op straat, ...), …toen je alleen was *(nooit/zelden/soms/vaak/(bijna)altijd)*
- **Risicobeperkende strategieën:** Hoe vaak in de voorbije 12 maanden deed je volgende zaken op momenten dat je alcohol dronk? *(nooit, zelden, af en toe, soms, meestal, altijd)*
    - Ik deed aan ‘zebradrinken’: het afwisselen van een alcoholisch met een niet-alcoholisch drankje. (vergelijkbaar met de afwisselende strepen van een zebra)
    - Ik hield me aan een maximum aantal glazen alcohol
    - Ik dronk water terwijl ik alcohol dronk
- **Perceptie maximum aantal glazen:** Wat is volgens jou het maximum aantal glazen alcohol per week dat je best niet overschrijdt? *(open vraag)*
- **Attitudes en redenen om geen niet-alcoholische dranken te drinken:** Hoe vaak in de voorbije 12 maanden dronk je GEEN water of andere niet-alcoholische dranken (al dan niet afgewisseld met alcohol) om onderstaande reden? *(nooit, zelden, soms, vaak, (bijna)altijd)*
    - De aanwezige niet-alcoholische dranken waren niet lekker
    - De aanwezige niet-alcoholische dranken waren niet gezond (bijv. te suikerrijk)
    - Er waren geen niet-alcoholische dranken aanwezig
    - Water werd niet aantrekkelijk aangeboden (bijv. een kraantje op het toilet, slechte smaak, lauw)
    - De aanwezige niet-alcoholische dranken waren te duur
    - De aanwezige niet-alcoholische dranken waren even duur of duurder dan de alcoholische
    - Ik dacht dat ik zonder (veel) alcohol te drinken moeilijker in de sfeer zou geraken en me minder zou amuseren
    - Ik dacht dat ik door af te wisselen met water of niet-alcoholische dranken niet of minder snel dronken zou worden
    - Ik dacht dat ik door het drinken van water of niet-alcoholische dranken minder het gevoel zou hebben erbij te horen

  - Ik dacht dat ik negatieve reacties zou krijgen van mijn vrienden
  - Ik kreeg negatieve reacties van mijn vrienden
  - Mijn vrienden spoorden me aan om alcohol te drinken
  - Er werd mij een alcoholische drank aangeboden
  - Ik had iemand die me veilig naar huis kon brengen
  - Ik zag weinig meerwaarde aan het drinken van water of niet-alcoholische dranken
  - Ik werd teruggetrakteerd en koos een alcoholisch drankje, omdat dit qua prijs beter overeenkomt met wat ik zelf heb getrakteerd
- **Redenen om alcoholgebruik te beperken:** CHORDS motivations scale (Barry & Goodson, 2012), aangevuld met onderstaande extra items:
  - Omdat (te veel) alcohol drinken ongezond is
  - Omdat ik de dag(en) ervoor al (veel) alcohol gedronken had
  - Omdat ik me niet goed voelde
  - Omdat ik medicatie nam
  - Omdat ik andere (illegale) drugs genomen had
  - Omdat ik de volgende dag fris wou zijn en geen kater wou hebben
  - Omdat ik het rustig wou houden
  - Omdat ik me zo veiliger voelde
  - Omdat ik mijn gewicht onder controle wou houden
- **Redenen om geen alcohol te drinken (gevraagd aan studenten die aangaven nog nooit of niet in de laatste 12 maanden alcohol te hebben gedronken):** Motives for Abstaining from Alcohol Questionnaire (MAAQ) (Stritzke & Butt, 2001), aangevuld met onderstaande extra items:
  - Ik houd niet van de manier waarop alcohol mijn gemoed beïnvloedt
  - Ik vind de lichamelijke gevolgen van drinken onaangenaam
  - Alcohol drinken is ongezond
  - Ik gebruik liever andere (illegale) drugs

Medicatie

Het gebruik van enerzijds kalmeer- of slaapmedicatie en anderzijds stimulerende medicatie werd door middel van volgende vragen in kaart gebracht:

- **Levens- en laatstejaarsprevalentie:** Heb je [ooit/de voorbije 12 maanden] [kalmeer- of slaapmedicatie/stimulerende medicatie] gebruikt? *(ja/neen)*
- **Beginleeftijd:** Op welke leeftijd gebruikte je voor het eerst [kalmeer- of slaapmedicatie/stimulerende medicatie]? *(open vraag)*
- **Type kalmeer- of slaapmedicatie**: Welke kalmeer- of slaapmedicatie heb je de voorbije 12 maanden gebruikt? *(alprazolam (bijv. Alpraz®, Xanax®)/diazepam (bijv. Valium®)/zolpidem (bijv. Stilnoct®)/zoplicone (bijv. Imovane®)/lormetazepam (bijv. Loramet®, Stilnaze®)/lorazepam (bijv. Temesta®, Serenaze®)/trazodone (bijv. Nestrolan®)/andere)*
- **Type stimulerende medicatie**: Welke stimulerende medicatie heb je de voorbije 12 maanden gebruikt? (methylfenidaat (bijv. Concerta®, Rilatine®, Medikinet®, Equasym XR®, …)/modafinil *(bijv. Provigil®)/dextroamfetamines (bijv. Adderall®, Amfexa®)/atomoxetine (bijv. Strattera®)/andere)*
- **Frequentie:** In de voorbije 12 maanden, hoe vaak gebruikte je deze [kalmeer- of slaapmedicatie/stimulerende medicatie] tijdens [de lesperiodes/blok- en examenperiodes]? (*niet/minder dan 1 keer per maand/1 keer per maand/2-3 keer per maand/1 keer per week/2 keer per week/3-4 keer per week/5-6 keer per week/dagelijks)*

- **Medische behandeling:** Heb je [ooit/de voorbije 12 maanden] [kalmeer- of slaapmedicatie/stimulerende medicatie] gebruikt in het kader van een medische behandeling? *(ja/neen)*
- **AD(H)D diagnose:** Ben je ooit gediagnosticeerd met ADHD of ADD? *(ja/neen)*
- **Perceptie AD(H)D:** Denk je dat je ADHD of ADD hebt? *(ja/neen)*

Het oneigenlijk gebruik van enerzijds kalmeer- of slaapmedicatie en anderzijds stimulerende medicatie werd door middel van volgende vragen in kaart gebracht:

- **Levens- en laatstejaarsprevalentie:**
  - Heb je [ooit/de voorbije 12 maanden] kalmeer- of slaapmedicatie oneigenlijk gebruikt? *(ja/neen)*
  - Heb je [ooit/de voorbije 12 maanden] stimulerende medicatie gebruikt om jouw studieprestaties te verbeteren? *(ja/neen)*
- **Beginleeftijd:**
  - Op welke leeftijd heb je voor het eerst kalmeer- of slaapmedicatie/stimulerende medicatie] oneigenlijk gebruikt? *(open vraag)*
  - Op welke leeftijd heb je voor het eerst stimulerende medicatie gebruikt om jouw studieprestaties te verbeteren? *(open vraag)*
- **Frequentie:**
  - In de voorbije 12 maanden, hoe vaak heb je kalmeer- of slaapmedicatie oneigenlijk gebruikt tijdens [de lesperiodes/blok- en examenperiodes]? (*niet/minder dan 1 keer per maand/1 keer per maand/2-3 keer per maand/1 keer per week/2 keer per week/3-4 keer per week/5-6 keer per week/dagelijks)*
  - In de voorbije 12 maanden, hoe vaak heb je stimulerende medicatie gebruikt om jouw studieprestaties te verbeteren tijdens [de lesperiodes/blok- en examenperiodes]? (*niet/minder dan 1 keer per maand/1 keer per maand/2-3 keer per maand/1 keer per week/2 keer per week/3-4 keer per week/5-6 keer per week/dagelijks)*
- **Gepercipieerde norm:** Hoeveel procent van de studenten denk je dat ooit al eens stimulerende medicatie heeft gebruikt om hun studieprestaties te verbeteren? *(open vraag)*
- **Toeleveringskanaal:** Via welke weg heb je de stimulerende medicatie verkregen om jouw studieprestaties te verbeteren? *(via een voorschrift van de huisarts/via een voorschrift van de psychiater/neuroloog/mezelf voorgeschreven/voorschrift gestolen/medicatie gestolen/via een bestelling op een website/via een kennis/vriend binnen het studentenmilieu (school of studentenclub)/via een kennis/vriend buiten het studentenmilieu/via mijn ouders/via mijn broer of zus/via een ander familielid/andere)*
- **Ervaren effect:** Hoe vaak heb je door inname van stimulerende medicatie om jouw studieprestaties te verbeteren het gewenste effect gekregen? *(nooit/uiterst zelden/zelden/soms/af en toe/regelmatig/vaak)*
- **Bijwerkingen:** In welke mate heeft het innemen van stimulerende medicatie volgende bijwerkingen gehad bij jou? *(Hoofdpijn/Buikpijn/Hartkloppingen/Prikkelbaarheid/Verdrietig/Verminderde eetlust/ Slaapproblemen/Hallucinaties/Depressie/Stemmingsveranderingen- of wisselingen/ Duizeligheid/Problemen in omgang met vrienden/Paniek/Zelfmoordgedachten/Agressie/Ik heb geen enkel negatief effect ervaren/andere)*

Illegale drugs

Het gebruik van cannabis werd door middel van volgende vragen in kaart gebracht:

- **Levens- en laatstejaarsprevalentie:** Heb je [ooit/de voorbije 12 maanden] cannabis gebruikt? *(ja/neen)*
- **Beginleeftijd:** Op welke leeftijd gebruikte je voor het eerst cannabis? *(open vraag)*
- **Frequentie:** In de voorbije 12 maanden, hoe vaak gebruikte je cannabis tijdens [de lesperiodes/blok- en examenperiodes]? (*niet/minder dan 1 keer per maand/1 keer per maand/2-3 keer per maand/1 keer per week/2 keer per week/3-4 keer per week/5-6 keer per week/dagelijks)*
- **Gebruiksdagen tijdens de lesperiodes:** In de voorbije 12 maanden, op welke dagen dronk je meestal cannabis tijdens de LESPERIODES. Hou hierbij een gemiddelde week waarin je cannabis gebruikte voor ogen*. ([dagen van de week])*
- **Gebruikscontext:** In de voorbije 12 maanden, hoe vaak kwam het voor dat je cannabis gebruikte …samen met anderen in je privésfeer (kot, appartement, huis van jezelf of vrienden), …in een uitgaansgelegenheid (café(terras), discotheek, club), …in publieke ruimtes (park, op straat, ...), …toen je alleen was *(nooit/zelden/soms/vaak/(bijna)altijd)*
- **Gebruiksvormen:** Op welke manieren gebruik je voornamelijk cannabis? (*aanvinken*)
    - In een joint of blunt
    - In een (water)pijp of bong
    - In een vaporizer (verhitten, NIET verbranden, van plantmateriaal)
    - In een vapepen (verhitten van een e-liquid met THC/HHC/…)
    - In een eet- of drinkbaar product (cake, koekje, drankje, ...)
- **Risicovol cannabisgebruik:** Heb je ooit langer dan een week...
    - meer cannabis gebruikt dan je van plan was, of heb je het product langer gebruikt dan de bedoeling was? *(ja/neen)*
    - een behoefte gevoeld om je gebruik van cannabis te verminderen of heb je ooit langer dan een week – zonder succes – met cannabis willen stoppen? *(ja/neen)*
    - sociale activiteiten, hobby's of werk verminderd of gestaakt vanwege je gebruik van cannabis? *(ja/neen)*
    - cannabis blijven gebruiken, terwijl je te kampen had met een psychisch of lichamelijk probleem veroorzaakt of verergerd door het gebruik van cannabis? *(ja/neen)*
    - je verplichtingen jegens je werk of studie niet na kunnen komen door het gebruik van cannabis? *(ja/neen)*
    - cannabis blijven gebruiken, terwijl je te kampen had met problemen in de relationele sfeer veroorzaakt of verergerd door het gebruik van cannabis? *(ja/neen)*

Het gebruik van andere (illegale) drugs dan cannabis werd door middel van volgende vragen in kaart gebracht:

- **Levensprevalentie:** Heb je ooit andere (illegale) drugs dan cannabis gebruikt? *(ja/neen)*
- **Beginleeftijd:** Op welke leeftijd gebruikte je voor het eerst andere (illegale) drugs dan cannabis? *(open vraag)*
- **Laatstejaarsprevalentie:** Welke andere (illegale) drugs dan cannabis heb je de voorbije 12 maanden gebruikt? *(Geen/Amfetamines (speed)/Xtc (MDMA)/Cocaïne/Ketamine/Baltok/GHB/Lachgas/Nieuwe psychoactieve stoffen (NPS) (bijv. Mefedron, Mefi, 3-MMC, 4-MMC, 6-APB, ...)*

Negatieve gevolgen van middelengebruik

- **Frequentie:** Duid aan hoe dikwijls je in de voorbije 12 maanden volgende ervaringen had als gevolg van je drank- of druggebruik *(nooit/1 keer/2 keer/3 tot 5 keer/6 tot 9 keer/10 of meer keer)*
    - Ik had een kater
    - Ik deed het slecht op een test/toets of een belangrijk project
    - Ik raakte verwikkeld in een ruzie of een gevecht
    - Ik was misselijk of moest braken
    - Ik had onder invloed met een gemotoriseerd voertuig (auto, brommer) gereden
    - Ik had een les gemist
    - Ik kreeg een opmerking van iemand die ik kende
    - Ik had last van geheugenverlies
    - Ik had onder invloed met de fiets gereden
    - Ik had iets gedaan waarvan ik later spijt had
    - Ik ben gekwetst of gewond geraakt

Gokken en gamen

Gokken werd door middel van volgende vragen in kaart gebracht:

- **Laatstejaarsprevalentie:** Heb je de voorbije 12 maanden gegokt door te spelen voor geld of door te spelen voor skins in videogames? *(ja/neen)*
- **Frequentie:** Hoe vaak heb je de voorbije 12 maanden volgende vormen van gokken gedaan? (*niet/minder dan 1 keer per maand/1 keer per maand/2-3 keer per maand/1 keer per week/2 keer per week/3-4 keer per week/5-6 keer per week/dagelijks)*
    - Trekkingspelen van de Nationale Loterij (bijv. Lotto, Euromillions, ...)
    - E-games van de Nationale Loterij
    - Krasbiljet kopen
    - Op café op bingokasten spelen
    - Pokeren voor geld
    - Sportweddenschappen
    - Casinospellen (blackjack, roulette, slots...)
    - Gokken op e-sports (League of Legends, Counter Strike, Call of Duty…)
    - Skin betting in videogames
- **Speelwijze:** Hoe speel je bovenstaande gokvormen over het algemeen? *(altijd online/meestal online/evenveel online als offline/meestal offline/altijd offline*)
- **Gespendeerd geld aan gokken:** In de voorbije 12 maanden, hoeveel geld heb je gemiddeld maandelijks gespendeerd aan gokken of wedden (de winst niet meegerekend)? (*Minder dan €40 per maand/€40 per maand of meer, specifieer*)

Gamen werd door middel van volgende vragen in kaart gebracht:

- **Laatstejaarsprevalentie:** Heb je de voorbije 12 maanden (online) games gespeeld (op een console, PC, smartphone, ...)? *(ja/neen)*
- **Frequentie:** Hoe vaak heb je de voorbije 12 maanden gegamed? (*minder dan 1 keer per maand/1 keer per maand/2-3 keer per maand/1 keer per week/2 keer per week/3-4 keer per week/5-6 keer per week/dagelijks)*

- **Hoeveelheid:** In de voorbije maand, hoeveel uren heb je gemiddeld per week gegamed? *(minder dan 1 uur per week/1-7 uur per week/8-14 uur per week/15-21 uur per week/22-28 uur per week/29-35 uur per week/meer dan 35 uur per week)*
- **Risicovol gamen:** 6 items van de Video Game Addiction test (van Rooij et al., 2012): Hoe vaak… (*nooit/zelden/soms/vaak/zeer vaak*)
    - vind je het moeilijk om met gamen te stoppen?
    - zeggen anderen (bijvoorbeeld vrienden, partner of ouders) dat je minder zou moeten gamen?
    - ga je liever gamen dan dat je tijd met anderen doorbrengt (bijvoorbeeld vrienden of ouders)?
    - voel je je onrustig, gestrest of geïrriteerd omdat je niet kunt gamen?
    - game je ten koste van je studieverplichtingen (taken, studeren, ...)?
    - ga je gamen omdat je je rot voelt?

Algemene en geestelijke gezondheid

- **Algemene gezondheid:** Hoe is het gesteld met jouw algemene gezondheid? *(heel erg goed/erg goed/goed/redelijk/slecht)*
- **Levenstevredenheid:** Cantril ladder (Bjørnskov, 2010)
- **Psychische nood:** Kessler-6 psychological distress scale (Kessler et al., 2010).
- **Stress:** College Student Stress Scale (CSSS) (Feldt, 2008)
- **Eenzaamheid:** ingekorte schaal voor algemene, emotionele en sociale eenzaamheid (De Jong Gierveld & van Tilburg, 2008).

Vrije tijd, sociale normen en ouders

- **Deelname vrijetijdswerking:** Duid de verenigingen aan waarbij je momenteel actief bent aangesloten OF in de voorbije 12 maanden actief aangesloten bent geweest. *(aanvinken)*
    - Jeugdbeweging of jongerenbeweging (o.a. Scouts, Chiro, KAJ, KSA, KLJ, JNM, ...)
    - Studentenvereniging
    - Sportvereniging/ -club/ -team
    - Een andere vereniging (bijv. culturele vereniging, muziekvereniging, ...)
    - Ik ben bij geen enkele vereniging aangesloten
- **Bestuur vereniging:** In welke vereniging(en) zit je momenteel OF zat je de voorbije 12 maanden in het bestuur, het praesidium, de groepsleiding, ...? (*aanvinken*)
    - In geen enkele vereniging
    - Jeugdbeweging of jongerenbeweging (o.a. Scouts, Chiro, KAJ, KSA, KLJ, JNM, ...)
    - Studentenvereniging
    - Sportvereniging/ -club/ -team
    - De andere vereniging (bijv. culturele vereniging, muziekvereniging, ...) waarbij je aangesloten bent (geweest)
- **Vrijetijdsactiviteiten:** Hoe vaak ga je globaal genomen…? (*niet/minder dan 1 keer per maand/1 keer per maand/2-3 keer per maand/1 keer per week/2 keer per week/3-4 keer per week/5-6 keer per week/dagelijks)*
    - ... naar een fuif (party, TD, kotfuif, …)
    - … op café
    - … naar een discotheek, danscafé of club
    - … naar een studentikoze activiteit (doop, cantus, …)

- **Gepercipieerde normen:** In de voorbije 12 maanden, hoeveel % van de studenten denk je dat… (*open vraag)*
    - … alcohol heeft gedronken?
    - … meer dan 10 glazen alcohol per week heeft gedronken tijdens de lesperiodes?
    - … maandelijks of vaker aan bingedrinken heeft gedaan?
    - … maandelijks of vaker genoeg alcohol heeft gedronken om zich dronken te voelen?
    - … aan zebradrinken deed?

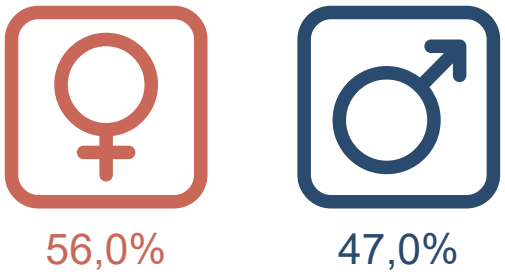
Informatie, hulp en beleid

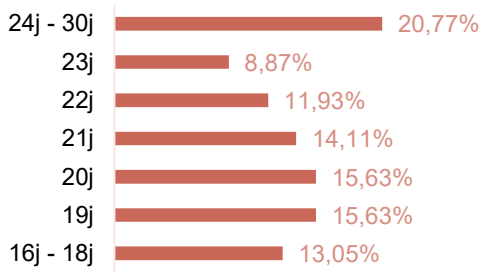
- **Hulpbron bij problemen:** Stel dat jij of je vriend(in) een probleem zou hebben met alcohol of andere drugs. Met wie zou jij daarover praten? *(Met niemand/Familieleden, zoals ouders, broer of zus, neef of nicht, tante of nonkel/Vrienden/Huisarts/ Hogeronderwijsinstelling (studentenvoorzieningen (Stuvo), studenten(ondersteunende)-diensten, studenten(traject)coach, lectoren, …)/ Andere professionele hulp buiten de universiteit of hogeschool (een psycholoog, Centrum Geestelijke Gezondheidszorg, De Druglijn, Jongerenadviescentrum (JAC), Jongerentelefoon, Tele-Onthaal, …)/Andere)*
- **Hulpbron bij vragen:** Stel dat je informatie zoekt over alcohol of andere drugs. Op welke personen en/of instanties zou jij beroep doen? *(Met niemand/Familieleden, zoals ouders, broer of zus, neef of nicht, tante of nonkel/Vrienden/Huisarts/Hogeronderwijsinstelling (studentenvoorzieningen (Stuvo), studenten(ondersteunende)diensten, studenten(traject)-coach, lectoren, …)/ Andere professionele hulp buiten de universiteit of hogeschool (een psycholoog, Centrum Geestelijke Gezondheidszorg, De Druglijn, Jongerenadviescentrum (JAC), Jongerentelefoon, Tele-Onthaal, …)/Andere)*
- **Alcohol- en drugseducatie:** Op mijn onderwijsinstelling word ik geïnformeerd of gesensibiliseerd over alcohol en drugs? *(ja/neen/weet ik niet)*
- **Regels en afspraken:** Op mijn onderwijsinstelling zijn er duidelijke regels of afspraken over alcohol- en druggebruik? *(ja/neen/weet ik niet)*
- **Hulp- en begeleidingsaanbod:** Op mijn onderwijsinstelling kan ik terecht als ik vragen en/of problemen heb over alcohol en drugs *(ja/neen/weet ik niet)*
- **Behoefte:** Waaraan moet jouw onderwijsinstelling meer aandacht besteden met betrekking tot alcohol en drugs? *(Informatieoverdracht en sensibilisering (informatiebrochure, preventiecampagnes…)/ Begeleiding (voorzieningen of netwerken om te helpen bij problemen, …)/ Regels of afspraken (alcohol- en drugbeleid met regels, …)/ Geen van bovenstaande)*
- **Alcohol en drugs in het studiecurriculum:** In welke mate komt het thema alcohol en drugs aan bod in je studiecurriculum? *(niet/onvoldoende/voldoende/teveel)*

Populatie en steekproef

Kenmerken van de populatie

Door een beleidswijziging bij het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) zijn de meest recente, beschikbare populatiegegevens over Vlaamse studenten de gevalideerde inschrijvingsaantallen van het academiejaar 2023-2024. Volgens deze cijfers waren er 273.115 studenten tussen de 16 en 30 jaar ingeschreven in de Nederlandstalige hogeronderwijsinstellingen in Vlaanderen en Brussel (excl. transnationale Universiteit Limburg):

Dataverzameling

Tussen 1 februari en 15 maart 2025 werden studenten via hun eigen onderwijsinstelling (bijvoorbeeld via e-mail, digitale schermen of leerplatformen), via externe organisaties met een bereik onder studenten, en via betaalde advertenties op sociale media uitgenodigd om deel te nemen aan de studie. In de loop van de wervingsperiode werd door de meeste onderwijsinstellingen ook een reminder verstuurd. De bevraging bleef open tot 30 april, waardoor studenten minstens zes weken de tijd hadden om deel te nemen.

In de meeste onderwijsinstellingen konden studenten die de vragenlijst volledig invulden, deelnemen aan een wedstrijd. Deelnemers kwamen via een link op een webpagina met informatie over de studie, de contactgegevens van De Druglijn en studentenvoorzieningen van alle deelnemende onderwijsinstellingen en een deelnamelink. Door op de deelnamelink te klikken, gaven ze toestemming voor de studie en startten ze de vragenlijst via Limesurvey. De eerste vraag peilde naar hun onderwijsinstelling, waarna de vragenlijst hierop werd afgestemd.

De vragenlijst bestond uit een universeel deel, eventueel aangevuld met instelling-specifieke vragen. In dit rapport worden enkel de resultaten van het universele deel besproken. Na afloop kregen studenten opnieuw de contactinformatie van De Druglijn en de studentenvoorzieningen van alle deelnemende instellingen mee.

De studie werd goedgekeurd door de ethische commissies van vijf deelnemende universiteiten. Op 30 april werd de bevraging afgesloten met 24.913 deelnemers. Niet alle antwoorden waren bruikbaar; verderop volgt een overzicht van uitgesloten deelnemers en de redenen daarvoor.

Exclusie, weging en respons

Exclusie

In vorige edities van de studentenbevraging werd per onderwijsinstelling een minimum responsgraad van 5% gehanteerd voor inclusie in de Vlaamse databank, waarop de analyses voor het rapport 'In Hogere Sferen' zijn gebaseerd. Dit zorgde telkens voor voldoende evenwichtige wegingsfactoren, terwijl er slechts een beperkt aantal respondenten moest worden geëxcludeerd. Bij de huidige bevraging zijn er echter 7 van de 18 onderwijsinstellingen met een responsgraad lager dan 5%. Alle studenten van deze onderwijsinstellingen excluderen zou voor een te groot verlies van bruikbare data leiden en voor een te groot onevenwicht in de geografische spreiding van de data in Vlaanderen. Daarom werd voor deze editie de spreiding van de wegingsfactoren als startpunt genomen om onderwijsinstellingen al dan niet te excluderen, omdat een te grote spreiding leidt tot onnauwkeurige schattingen. Op basis van deze analyse en door de lagere respons in meerdere onderwijsinstellingen volstond het om slechts één onderwijsinstelling met de laagste respons te excluderen. Deze onderwijsinstelling had als enige een responsgraad van minder dan 2%, wat overeenkomt met de exclusie van 290 respondenten.

Bij deze editie werd de bevraging ook in het Engels aangeboden, om internationale studenten de mogelijkheid te geven om deel te nemen aan de bevraging. Hoewel dit een voldoende grote steekproef opleverde voor statistische analyses, lag de respons in een aantal onderwijsinstellingen bijzonder laag. Op basis van de analyse van de spreiding van de wegingsfactoren werden uit de steekproef van de internationale studenten 5 onderwijsinstellingen geëxcludeerd, wat overeenkomt met de exclusie van 9 respondenten.

Omdat sommige internationale studenten ook Nederlands spreken (n = 489), en dit type studenten in eerdere edities van de studie ook telkens de mogelijkheid had om deel te nemen, worden deze studenten in de huidige editie zowel meegenomen in de Nederlandstalige steekproef als in de internationale steekproef. Hierdoor blijft de Nederlandstalige steekproef vergelijkbaar met de resultaten van vorige waves en worden tegelijk de analyses op internationale studenten versterkt.

Weging

Om rekening te houden met de geslachts-, leeftijds- en instellingsverdeling in de populatie, werd de Nederlandstalige steekproef gewogen volgens deze drie parameters. De internationale steekproef kon door de lagere steekproefgrootte enkel gewogen worden volgens de instellingsverdeling, omdat het meenemen van extra parameters te veel lege cellen zou opleveren en daardoor de wegingsfactoren negatief zou beïnvloeden. Voor 258 Vlaamse en internationale respondenten ontbraken één of meerdere van bovenstaande gegevens, waardoor voor deze studenten geen wegingsfactoren konden worden berekend.

Door de data te wegen wordt er gecorrigeerd voor onder- en oververtegenwoordiging van specifieke subgroepen. Dit draagt bij aan het schetsen van een zo representatief mogelijk beeld van het middelengebruik onder studenten. Door een beleidswijziging bij het AHOVOKS zijn er, in tegenstelling tot bij voorgaande edities, echter nog geen populatiegegevens (lees: inschrijvingsaantallen) beschikbaar voor het huidige academiejaar, 2024-2025. Ook het opvragen van de meeste recente inschrijvingsaantallen via de onderwijsinstellingen is niet in alle onderwijsinstellingen gelukt. Hierdoor hebben we moeten gebruikmaken van de gevalideerde inschrijvingsaantallen van het academiejaar 2023-2024 voor het berekenen van de wegingsfactoren. Hoewel de absolute aantallen van academiejaar tot academiejaar verschillen, blijkt de verhouding van de inschrijvingsaantallen tussen instelling, geslacht en leeftijd vrij stabiel over de jaren. Aangezien bij het berekenen van wegingsfactoren naar deze verhouding gekeken wordt, zal de foutmarge van het gebruik van populatiegegevens van vorig academiejaar beperkt zijn. In het rapport wordt de weging enkel toegepast bij het berekenen van de prevalenties, terwijl alle statistische analyses, missings en n-waarden[3] gebaseerd zijn op de ongewogen data.

Respons

De gecleande databank vertegenwoordigt 7,8% van de studentenpopulatie. Dit is lager dan bij voorgaande edities, ondanks dat de huidige bevraging breder bekendgemaakt werd en dat de vragenlijst voor het eerst in het Engels werd aangeboden. Er kan niet onmiddellijk één duidelijke verklaring gegeven worden voor de terugval in respons die wij ondervinden. Wel horen we ook bij collega-onderzoekers, die gelijkaardig grootschalig onderzoek doen, dat ook zij een afname zien in het aantal deelnemers aan hun onderzoek. Desondanks stelt de huidige steekproef ons toch in staat om waardevolle inzichten te verwerven over de Vlaamse studenten. Zo heeft de steekproef een grote omvang van meer dan 20.000 studenten, die bovendien goed gespreid is over alle hogeronderwijsinstellingen in Vlaanderen en Brussel. En de steekproef wordt gewogen op gekende populatiegegevens (zie eerder). Tot slot, toont de steekproefbeschrijving verderop weinig verschillen met de steekproef van de vorige editie.

Er werd in deze bevraging voor gekozen om studenten die de vragenlijst niet tot het einde invulden (n=5.189) toch mee te nemen in de rapportage van de resultaten. Studenten stoppen met het invullen van de vragenlijst omdat ze onder andere gedemotiveerd raken, er iets anders is dat hun aandacht opeist, ... Dit wil echter niet zeggen dat de antwoorden die ze wel gaven onbruikbaar zijn.

[3] Bij het rapporteren van missings en n-waarden werd naar een balans gezocht tussen leesbaarheid van de tekst en toch voldoende informatie meegeven voor de interpretatie van de resultaten. Dit betekent dat missings en n-waarden op een aantal plaatsen niet expliciet worden vermeld, omdat ze afgeleid kunnen worden uit eerder gerapporteerde gegevens.

Kenmerken van de gewogen steekproef

Nederlandstalige studenten

Aangezien de steekproef gewogen wordt, is de verdeling van geslacht en leeftijd dezelfde als in de populatie.

Woonsituatie

De helft woont bij zijn ouders

Bij ouders	49,9%
Op kot	37,5%
Zelfstandig	12,5%

Werkstatuut

Iets minder dan de helft combineert studeren met werken

100% student	53,7%
<20u/week	38,1%
≥20u/week	8,2%

Vooropleiding

Bijna tweederde komt uit het ASO

BSO	3,2%
ASO	64,0%
TSO	26,5%
KSO	3,7%
Andere	2,7%

Hoogste diploma ouders

Driekwart heeft minstens één ouder met een diploma hoger onderwijs

Lager onderwijs	1,4%
Secundair onderwijs	19,2%
Hoger onderwijs	76,7%
Geen/onbekend	2,8%

Eerstejaarsstudent	31,9%
Modeltraject	64,9%

Levensbeschouwing

Geen	57,5%
Christelijk	33,8%
Islamitisch	4,4%
Andere	4,4%

Belang religie

(Eerder) belangrijk	11,1%
Niet on-/belangrijk	13,5%
(Eerder) niet belangrijk	75,3%

Internationale studenten

Geslacht

Bijna tweederde is vrouwelijk

Man	36,1%
Vrouw	63,7%
Andere	0,2%

Werkstatuut

Twee op de vijf combineren studeren met werken

100% student	58,4%
<20u/week	26,0%
≥20u/week	15,5%

Leeftijd

Bijna tweederde is 22 jaar of ouder

18 of jonger	5,9%
19	9,5%
20	11,5%
21	9,7%
22 of ouder	63,5%

Hoogste diploma ouders

Ruim acht op de tien heeft minstens één ouder met een diploma hoger onderwijs

Lager onderwijs	2,1%
Secundair onderwijs	13,6%
Hoger onderwijs	81,4%
Geen/onbekend	2,9%

Eerstejaarsstudent	40,0%
Modeltraject	79,4%

Levensbeschouwing

Geen	55,2%
Christelijk	25,9%
Islamitisch	8,1%
Andere	10,8%

Belang religie

(Eerder) belangrijk	23,5%
Niet on-/belangrijk	15,5%
(Eerder) niet belangrijk	61,0%

Terug naar inhoudsopgave

Alcohol

SAMENVATTING

- De overgrote meerderheid van de studenten dronk ooit of in het laatste jaar alcohol.
  → Lees meer
- Drie op de vijf studenten dronk afgelopen jaar geen alcohol tijdens de blok- en examenperiodes.
  → Lees meer
- Studenten dronken afgelopen jaar gemiddeld 10,2 glazen per week. Zeven op de tien studenten dronken minder dan tien glazen per week (gemiddeld 2,9 glazen). Drie op de tien studenten dronken meer dan 10 glazen per week (gemiddeld 28,0 glazen)
  → Lees meer
- Een derde van de studenten dat meer dan 10 glazen per week drinkt, denkt foutief dat ze 'heel weinig' tot 'niet te veel' drinken. Studenten die meer dan de 10-glazen-richtlijn drinken denken gemiddeld dat je per week beter niet meer dan 19,9 glazen drinkt.
  → Lees meer
- Niet het ooitgebruik, maar wel het laatstejaarsgebruik verschilt beperkt tussen mannen en vrouwen. Wel drinken meer mannen regelmatig alcohol en drinken ze meer glazen per week. Vrouwen schatten dan weer minder goed in of ze al dan niet te veel drinken.
  → Lees meer
- Tijdens de lesperiodes spannen kotstudenten de kroon, vooral qua drinkfrequentie en drinkhoeveelheid, t.o.v. studenten die zelfstandig of bij hun ouders wonen. Tijdens de examenperiodes plooit dit gedrag zich terug en wordt het verschil tussen kotstudenten en studenten die bij hun ouders wonen vaak bijzonder klein.
  → Lees meer
- Bij 30% tot 44% is er sprake van risicovol drinken: ze hebben een verhoogd risico op problemen volgens de Audit-C, doen maandelijks of frequenter aan bingedrinken, indrinken of het spelen van drinkspelletjes of voelen zich maandelijks of vaker dronken.
  → Lees meer
- Risicovolle drinkpatronen komen het meest voor bij mannen en kotstudenten.
  → Lees meer
- Afgelopen jaar dronken studenten voornamelijk alcohol op vrijdag en zaterdag.
  → Lees meer
- Drie op de vijf studenten deden afgelopen jaar weleens aan zebradrinken en twee derde dronk meermaals water tijdens het alcohol drinken.
  → Lees meer
- *'Een alcoholisch drankje aangeboden krijgen*' was een belangrijke reden om geen water of non-alcoholisch drankje te drinken. *'Vermijden van dronkenschap*' was een belangrijke reden om alcohol te beperken. De meeste studenten dronken voornamelijk om sociale motieven. De belangrijkste reden voor geheelonthouders is '*geen behoefte hebben aan alcohol*'.
  → Lees meer

Alcoholgebruik

Prevalentie, gebruiksfrequentie en inschatting eigen gebruik

Alcohol is nog steeds, met voorsprong, het meest geconsumeerde middel onder studenten. Zo zegt 89,1% van alle studenten die deelnamen dat ze **ooit** al eens alcohol dronken. 80,3% van alle studenten deed dat in de **laatste 12 maanden** voor de bevraging. Bijna twee derde van de studenten (60,3%) die ooit alcohol dronken was jonger dan 16 jaar toen ze voor het eerst alcohol dronken en 79,3% was jonger dan 18 jaar toen ze voor het eerst sterkedrank dronken. Dit betekent dat ze voor het eerst alcohol of sterkedranken dronken voor ze de wettelijke leeftijd bereikt hadden waarop dat mag. De overgrote meerderheid van de studenten (92,5%) deed hun eerste ervaringen op met alcohol onder de 18 jaar. 5,0% van de studenten dronk voor het eerst alcohol op 18 jaar.

Kijken we bij de studenten die in de laatste 12 maanden alcohol dronken naar de **types alcohol** die ze consumeerden tijdens de lesperiodes, dan zijn sterkedranken, wijnen en lichtere bieren de drie variëteiten die door het grootste aantal studenten gedronken werd (Tabel 1).

TABEL 1: PREVALENTIE VAN GEBRUIK IN DE LESPERIODES PER ALCOHOLTYPE BIJ STUDENTEN DIE IN DE LAATSTE 12 MAANDEN ALCOHOL DRONKEN (N = 14.839)

	Prevalentie van gebruik in de lesperiodes (missing)
Lichter bier (<6% vol)	65,7% (703)
Zwaarder bier (≥6% vol)	54,8% (729)
Wijn	69,4% (711)
Aperitief	57,8% (752)
Sterkedrank	71,3% (743)

In Tabel 2 wordt hierop verder ingezoomd door per alcoholtype de **drinkfrequentie tijdens de lesperiodes** te bekijken. Van alle types alcohol worden lichtere bieren door de grootste groep studenten (32,0%) regelmatig gedronken (minstens 1 keer per week). Opvallend is dat de prevalentie regelmatig gebruik van wijn en zwaardere bieren nagenoeg gelijk is (resp. 15,1% en 16%), terwijl er over het algemeen minder studenten zwaardere bieren drinken dan wijn. Meer dan de helft van de studenten dronk tijdens de lesperiodes occasioneel (minder dan 1 keer per week) sterkedranken (61,2%), wijn (54,2%) of aperitief (52,8%). Tijdens de **blok- en examenperiodes** (niet in tabel) zegt 60,9% van de laatstejaarsdrinkers dat ze niet drinken. Minder dan een derde (30,6%) drinkt in die periode occasioneel en 8,5% regelmatig.

TABEL 2: GEBRUIKSFREQUENTIE IN DE LESPERIODES PER ALCOHOLTYPE BIJ STUDENTEN DIE IN DE LAATSTE 12 MAANDEN ALCOHOL DRONKEN (N=14.839)

Alcoholtype	Niet	Occasioneel (<1x/week)	Regelmatig (≥1x/week)
Lichter bier	34,3%	33,7%	32,0%
Zwaarder bier	45,2%	38,9%	16,0%
Wijn	30,6%	54,2%	15,1%
Aperitief	42,2%	52,8%	5,0%
Sterkedrank	28,7%	61,2%	10,1%

Studenten die in de voorbije 12 maanden tijdens de lesperiodes dronken, dronken gemiddeld 10,2 (SD: 16,2) **standaardglazen alcohol per week**. Dit is gelijk aan de VAD-richtlijn voor alcoholgebruik van maximum 10 standaardglazen per week. Wordt deze richtlijn als cutoff genomen dan drinkt een grote meerderheid van de studenten die in het voorbije jaar dronk (70,9%) tijdens de lesperiode minder dan 10 standaardglazen per week, met een gemiddelde van 2,9 (SD: 2,0) standaardglazen per week. De overige 29,1% die meer dan de richtlijn dronk, dronk daarentegen gemiddeld 28,0 (SD: 20,8) standaardglazen per week.

Qua **inschatting van het eigen alcoholgebruik** toont Tabel 3 dat 72,6% van de studenten die in het afgelopen jaar tijdens de lesperiodes alcohol dronken van zichzelf vindt dat ze 'heel weinig' of 'niet te veel' drinken. Ruim een kwart zegt dat ze beter wat minder zouden drinken of dat ze te veel drinken. Kijken we specifiek naar de studenten die meer dan de 10-glazen-richtlijn drinken dan valt het op dat iets meer dan een derde (34,8%) er zich niet van bewust is dat dit te veel is. Studenten die tijdens de lesperiodes meer dan de 10-glazen-richtlijn drinken, denken gemiddeld dat je per week beter niet meer dan 19,9 (SD: 54,8) standaardglazen per week drinkt. De groep die minder dan de 10-glazen-richtlijn drinkt denkt daarentegen gemiddeld dat je beter niet meer dan 10,2 (SD: 38,16) standaardglazen per week drinkt[4] (niet in tabel).

TABEL 3: INSCHATTING VAN EIGEN ALCOHOLGEBRUIK BIJ DE STUDENTEN DIE IN DE LAATSTE 12 MAANDEN TIJDENS DE LESPERIODES DRONKEN (N=11.198)

	Totaal	Studenten die ≤ 10 standaardglazen per week drinken	Studenten die > 10 standaardglazen per week drinken
Ik drink heel weinig alcohol	22,8%	31,5%	1,5%
Ik drink af en toe, maar zeker niet te veel	49,8%	56,6%	33,3%
Ik drink niet problematisch, maar zou waarschijnlijk beter wat minder drinken	24,0%	11,4%	54,7%
Ik drink te veel	3,4%	0,5%	10,5%
Significantie		p < 0,001*	

** X^2: 3386,179 (df=3), Cramer's V: 0,55*

Verschillen volgens geslacht

Wanneer we naar het **ooitgebruik** kijken bij mannen en vrouwen, dronk 88,5% van de vrouwelijke studenten en 89,8% van de mannelijke studenten ooit al eens alcohol. In de **voorbije 12 maanden** dronk 78,7% van de vrouwen en 82,3% van de mannen alcohol. Enkel het verschil voor laatstejaarsgebruik is significant[5]. De Cramer's V test[6] toont echter dat dit verband tussen geslacht en laatstejaarsgebruik zwak is.

Voor de **alcoholtypes** worden wel enkele interessante geslachtsverschillen gevonden. Zo valt op dat het verschil in laatstejaarsgebruik tussen lichte bieren en zwaardere bieren (zie hoger) vooral te wijten is aan de drankvoorkeur van vrouwelijke studenten (Tabel 4). Het aantal mannen dat lichtere bieren (77,5%) drinkt is beperkt hoger dan het aandeel dat zwaardere bieren (72,0%) drinkt,

[4] Dit verschil is significant: t: -7,670 (df: 3803,473), p <0,001
[5] Ooit: X^2: 2,529 (df=1), p= 0,112; Laatstejaar: X^2: 19,113 (df=1), p< 0,001
[6] Ooit: Cramer's V = 0,01; Laatstejaar: Cramer's V = 0,03

terwijl aanzienlijk meer vrouwelijke studenten lichtere bieren (56,3%) drinken dan zwaardere bieren (41,3%). Wijn en sterkedranken worden ook door iets meer mannen dan vrouwen gedronken, al toont de Cramer's V test dat het hier om een zwak verband gaat. Voor lichtere en zwaardere bieren is het verband tussen geslacht en laatstejaarsgebruik wel substantieel sterker volgens de Cramer's V test. Voor aperitief is er geen significant verschil tussen mannen en vrouwen.

TABEL 4: PREVALENTIE VAN GEBRUIK IN DE LESPERIODES PER ALCOHOLTYPE BIJ STUDENTEN DIE IN DE LAATSTE 12 MAANDEN ALCOHOL DRONKEN, OPGESPLITST VOLGENS GESLACHT (♀ N=9.280; ♂ N=5.559)

	Prevalentie van gebruik in de lesperiodes (missing)
Lichter bier	
Vrouwen	56,3% (422)
Mannen	77,5% (281)
Significantie	p<0,001*
Zwaarder bier	
Vrouwen	41,3% (419)
Mannen	72,0% (310)
Significantie	p<0,001*
Wijn	
Vrouwen	68,0% (400)
Mannen	71,2% (311)
Significantie	p=0,004*
Aperitief	
Vrouwen	57,3% (425)
Mannen	58,4% (327)
Significantie	n.s.
Sterkedrank	
Vrouwen	68,7% (424)
Mannen	74,6% (319)
Significantie	p<0,001

** Lichter bier: X^2: 602,078 (df=1), Cramer's V: 0,21; Zwaarder bier: X^2: 1149,343 (df=1), Cramer's V: 0,29; Wijn: X^2: 8,106 (df=1), Cramer's V: 0,02; Aperitief: X^2: 0,016 (df=1), Cramer's V: 0,00; Sterkedrank: X^2: 31,450 (df=1), Cramer's V: 0,05*

Mannelijke studenten drinken tijdens de **lesperiode** het meest **regelmatig** lichtere bieren (48,8%), gevolgd door zwaardere (27,7%) bieren. Bij vrouwen springen vooral lichtere bieren (18,7%) en wijn (17,6%) eruit als de alcoholische dranken die het meest regelmatig gedronken worden. De verschillen tussen mannen en vrouwen voor regelmatig gebruik zijn het grootst voor lichtere en zwaardere bieren. Voor de andere dranken zijn de verschillen eerder beperkt. Wijn en aperitief worden meer regelmatig gedronken door vrouwen dan door mannen, terwijl lichtere en zwaardere bieren en sterkedranken meer door mannen regelmatig gedronken worden (Tabel 5).

Vrouwelijke studenten die in het afgelopen jaar alcohol dronken onthouden zich tijdens de **blok- en examenperiode** [7] meer van alcohol dan mannelijke studenten (65,5% t.o.v. 55,1%). Occasioneel gebruik verschilt dan weer weinig tussen vrouwen (29,8%) en mannen (31,6%) in die periode. Regelmatig gebruik ligt echter wel bijna drie keer zo hoog bij mannen (13,3%) als bij vrouwen (4,7%).

[7] X^2: 320,783 (df=2), p<0,001, Cramer's V: 0,15

TABEL 5: GEBRUIKSFREQUENTIE IN DE LESPERIODES PER ALCOHOLTYPE ONDER STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN ALCOHOL DRONKEN, OPGESPLITST VOLGENS GESLACHT

	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)
Lichter bier			
Vrouwen	43,7%	37,7%	18,7%
Mannen	22,5%	28,8%	48,8%
Significantie		p<0,001*	
Zwaarder bier			
Vrouwen	58,7%	34,6%	6,7%
Mannen	28,1%	44,3%	27,7%
Significantie		p<0,001*	
Wijn			
Vrouwen	32,0%	50,4%	17,6%
Mannen	28,8%	59,2%	12,0%
Significantie		p<0,001*	
Aperitief			
Vrouwen	42,7%	51,7%	5,6%
Mannen	41,6%	54,2%	4,2%
Significantie		p<0,001*	
Sterkedrank			
Vrouwen	31,3%	60,8%	7,9%
Mannen	25,4%	61,8%	12,8%
Significantie		p<0,001*	

** Lichter bier: X^2: 1351,768 (df=2), Cramer's V: 0,31; Zwaarder bier: X^2: 1577,151 (df=2), Cramer's V: 0,33; Wijn: X^2: 136,220 (df=2), Cramer's V: 0,10; Aperitief: X^2: 22,065 (df=2), Cramer's V: 0,04; Sterkedrank: X^2: 101,240 (df=2), Cramer's V: 0,09*

De verschillen tussen mannen en vrouwen worden nog meer uitgesproken wanneer we kijken naar het **aantal standaardglazen per week** dat beide groepen gemiddeld drinken. Zo drinken mannelijke studenten gemiddeld 15,6 (SD: 21,1) standaardglazen per week, terwijl vrouwelijke studenten gemiddeld 5,7 (SD: 8,1) standaardglazen drinken[8]. Het aandeel studenten dat meer dan de 10-glazen-richtlijn drinkt is ook hoger bij mannen (42,8%) dan bij vrouwen (17,8%)[9]. Deze mannen en vrouwen drinken gemiddeld 32,0 (SD: 23,6) en 20,0 (SD: 9,7) standaardglazen per week. Mannen die minder dan de 10-glazen-richtlijn drinken, drinken gemiddeld 3,4 (SD 2,9) standaardglazen per week, vrouwen gemiddeld 2,6 (SD: 2,6) standaardglazen per week.

Als we kijken naar hoe mannen en vrouwen hun **eigen alcoholgebruik inschatten** dan denkt een groter aandeel vrouwen (85,1%) dan mannen (66,0%) dat ze 'heel weinig' of 'niet te veel' drinken[10]. Dit ligt in lijn van de verwachtingen op basis van voorgaande resultaten. Het wordt echter interessanter wanneer we specifiek naar de groep studenten kijken die meer dan 10 standaardglazen per week drinkt. Daarbij zien we namelijk dat meer vrouwen (43,1%) dan mannen (30,7%) foutief inschatten dat ze 'heel weinig' of 'niet te veel' drinken [11] .

[8] Dit verschil is significant: t: -28,496 (df: 5122,851), p <0,001
[9] X^2: 795,400 (df=1), p<0,001, Cramer's V: 0,27
[10] X^2: 719,381 (df=3), p<0,001, Cramer's V: 0,22
[11] X^2: 73,759 (df=3), p<0,001, Cramer's V: 0,16

Verschillen volgens woonsituatie

Zowel het **ooit- als laatstejaarsgebruik** verschilt tussen studenten die tijdens de week op kot zitten, heel de week bij hun ouders wonen of heel de week zelfstandig wonen. Zo dronken meer kotstudenten (92,4%) en zelfstandig wonende studenten (93,4%) ooit[12] al eens alcohol dan studenten die bij hun ouders wonen (85,4%). We kunnen eenzelfde conclusie trekken voor het laatstejaarsgebruik[13]: 85,6% van de kotstudenten en 86,5% van de zelfstandig wonende studenten dronken in de voorbije 12 maanden alcohol tegenover 74,6% van de studenten die bij hun ouders wonen.

Bij studenten die het afgelopen jaar tijdens de lesperiodes alcohol dronken, worden alle **dranktypes** het meest door kotstudenten gedronken, gevolgd door zelfstandig wonende studenten en studenten die bij hun ouders wonen. Voor wijn is het verschil tussen kotstudenten en zelfstandig wonende studenten eerder beperkt. Voor de andere dranktypes zijn de verschillen groter. Zowel bij kotstudenten als bij studenten die bij hun ouders wonen is de prevalentie voor sterkedranken het hoogste van alle dranktypes. Bij zelfstandig wonende studenten spant wijn de kroon (Tabel 6).

TABEL 6: PREVALENTIE VAN GEBRUIK IN DE LESPERIODES PER ALCOHOLTYPE BIJ STUDENTEN DIE IN DE LAATSTE 12 MAANDEN ALCOHOL DRONKEN, OPGESPLITST VOLGENS WOONSITUATIE (BIJ OUDERS N= 6.483; KOT N=6.354; ZELFST. N=1.864)

	Prevalentie van gebruik in de lesperiodes (missing)
Lichter bier	
Bij hun ouders	59,2% (267)
Kot	74,1% (315)
Zelfstandig	64,3% (113)
Significantie	p<0,001*
Zwaarder bier	
Bij hun ouders	47,8% (275)
Kot	63,0% (329)
Zelfstandig	56,3% (115)
Significantie	p<0,001*
Wijn	
Bij hun ouders	61,3% (269)
Kot	77,4% (323)
Zelfstandig	74,7% (113)
Significantie	p<0,001*
Aperitief	
Bij hun ouders	51,9% (295)
Kot	65,0% (330)
Zelfstandig	57,3% (119)
Significantie	p<0,001*
Sterkedrank	
Bij hun ouders	64,9% (291)
Kot	79,6% (323)
Zelfstandig	69,4% (121)
Significantie	p<0,001*

** Lichter bier: X^2: 308,132 (df=2), Cramer's V: 0,15; Zwaarder bier: X^2: 322,373 (df=2), Cramer's V: 0,15; Wijn: X^2: 420,833 (df=2), Cramer's V: 0,17; Aperitief: X^2: 227,269 (df=2), Cramer's V: 0,13; Sterkedrank: X^2: 341,221 (df=2), Cramer's V: 0,16*

[12] X^2: 292,191 (df=2), p<0,001, Cramer's V: 0,13
[13] X^2: 387,220 (df=2), p<0,001, Cramer's V: 0,15

Tabel 7 toont dat een groter aandeel kotstudenten in het voorbije jaar tijdens de **lesperiodes regelmatig alcohol** dronken in vergelijking met zelfstandig wonende studenten en studenten die bij hun ouders wonen. Dit gaat op voor alle dranktypes, behalve wijn. Het aandeel kotstudenten en zelfstandig wonende studenten dat regelmatig wijn drinkt is namelijk even hoog. Bij zwaardere bieren is het verschil tussen beiden vrij klein. Voor lichtere bieren, aperitief en sterkedrank ligt de prevalentie van regelmatig gebruik bij zelfstandig wonende studenten eerder in lijn met die bij studenten die bij hun ouders wonen.

TABEL 7: GEBRUIKSFREQUENTIE IN DE LESPERIODES PER ALCOHOLTYPE ONDER STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN ALCOHOL DRONKEN, OPGESPLITST VOLGENS WOONSITUATIE

	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)
Lichter bier			
Bij hun ouders	40,8%	32,6%	26,6%
Kot	25,9%	34,4%	39,8%
Zelfstandig	35,7%	36,4%	27,9%
Significantie		p<0,001*	
Zwaarder bier			
Bij hun ouders	52,3%	34,5%	13,3%
Kot	37,0%	44,2%	18,8%
Zelfstandig	43,7%	39,6%	16,8%
Significantie		p<0,001*	
Wijn			
Bij hun ouders	38,7%	50,6%	10,7%
Kot	22,6%	58,4%	19,0%
Zelfstandig	25,3%	55,8%	18,9%
Significantie		p<0,001*	
Aperitief			
Bij hun ouders	48,1%	47,7%	4,2%
Kot	35,0%	59,0%	6,0%
Zelfstandig	42,7%	52,5%	4,7%
Significantie		p<0,001*	
Sterkedrank			
Bij hun ouders	35,1%	57,2%	7,6%
Kot	20,4%	66,1%	13,4%
Zelfstandig	30,6%	60,7%	8,6%
Significantie		p<0,001*	

** Lichter bier: X^2: 396,804 (df=4), Cramer's V: 0,12; Zwaarder bier: X^2: 340,400 (df=4), Cramer's V: 0,11; Wijn: X^2: 497,123 (df=4), Cramer's V: 0,13; Aperitief: X^2: 231,968 (df=4), Cramer's V: 0,09; Sterkedrank: X^2: 377,251 (df=4), Cramer's V: 0,12*

Tijdens de **blok- en examenperiodes** in het afgelopen jaar valt het op dat de drinkfrequentie van kotstudenten dicht aanleunt bij die van studenten die bij hun ouders wonen. Daarentegen blijft een groter aandeel zelfstandig wonende studenten alcohol drinken tijdens de blok- en examenperiode. Het aandeel studenten dat tijdens de blok- en examenperiode minstens wekelijks alcohol drinkt is ruim twee keer zo groot bij zelfstandig wonende studenten, vergeleken met kotstudenten of studenten die bij hun ouders wonen (Tabel 8).

TABEL 8: GEBRUIKSFREQUENTIE IN DE BLOK- EN EXAMENPERIODES ONDER STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN ALCOHOL DRONKEN, OPGESPLITST VOLGENS WOONSITUATIE

	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)
Bij hun ouders	62,4%	29,9%	7,7%
Kot	62,5%	30,7%	6,8%
Zelfstandig	51,1%	33,1%	15,9%
Significantie		p<0,001*	

** X²: 208,652 (df=4), Cramer's V: 0,12*

Gemiddeld drinken studenten die bij hun ouders wonen 9,3 (SD: 15,7) **standaardglazen per week** in de lesperiodes. Dit is significant[14] minder dan de gemiddeld 11,7 (SD:17,5) standaardglazen die kotstudenten per week drinken. Echter is dit niet significant verschillend van de gemiddeld 8,1 (SD: 12,3) standaardglazen die zelfstandig wonende studenten per week drinken. Een groter aandeel[15] kotstudenten (33,8%) drinkt meer dan 10 standaardglazen per week in vergelijking met studenten die bij hun ouders wonen (25,6%) en zelfstandig wonende studenten (24,9%). Deze studenten drinken gemiddeld 28,6 (SD: 21,4; op kot wonend), 28,3 (SD: 21,2; bij ouders wonend) en 24,4 (SD: 16,2; zelfstandig wonend) standaardglazen per week. De studenten die minder dan 10 standaardglazen per week drinken, drinken gemiddeld 3,1 (SD: 2,8; op kot wonend), 2,7 (SD: 2,7; bij hun ouders wonend) en 2,7 (SD: 2,6; zelfstandig wonend) standaardglazen per week.

Een groter[16] aandeel studenten dat bij hun ouders woont (81,6%) **schat het eigen alcoholgebruik in** als 'weinig' of 'niet te veel' ten opzichte van koststudenten (71,5%) en zelfstandig wonende studenten (75,2%). Opvallend is dat onder de studenten die in de lesperiodes meer dan 10 standaardglazen per week drinken, meer[17] studenten die bij hun ouders wonen (39,6%) er foutief van overtuigd zijn dat hun alcoholgebruik 'weinig' of 'niet te veel' is in vergelijking met kotstudenten (32,7%) en zelfstandig wonende studenten (29,0%).

Risicovol alcoholgebruik

AUDIT-C

Wanneer voor de AUDIT-C een grenswaarde van ≥4 voor vrouwen en ≥5 voor mannen wordt gehanteerd, dan hebben ruim twee op de vijf studenten (42,7%) die in het voorbije jaar alcohol dronken een **verhoogd risico op probleemgebruik**. Wordt een hogere grenswaarde van ≥7 voor vrouwen en ≥8 voor mannen gehanteerd, zoals Nederlands onderzoek suggereert als grens voor **schadelijk alcoholgebruik** (Verhoog et al., 2020), dan houdt ruim één op de acht studenten (13,6%) er een schadelijk drinkpatroon op na. Ongeacht de grenswaarde blijken duidelijk meer **mannen dan vrouwen** een verhoogd risico te hebben op probleemgebruik of schadelijk drinken. Ook kotstudenten blijken duidelijk het meest in een risicozone te zitten qua alcoholgebruik. Opvallend is dat op basis van de ≥4/5-grenswaarde meer zelfstandig wonende studenten dan

[14] F(Welch): 43,304, p<0,001; F (Brown-Fortsythe): 48,767, p<0,001;
Post Hoc (Games-Howell): ouders-kot: p<0,001; ouders-zelfst.: p=0,799; Kot-Zelfst.: p<0,001
Bovenstaande F-testen en Post Hoc test worden geadviseerd wanneer de ANOVA assumptie van 'gelijke variantie in de groepen die vergeleken worden' is geschonden.
[15] X²: 108,321 (df=2), p<0,001, Cramer's V: 0,10
[16] X²: 387,915 (df=6), p<0,001, Cramer's V: 0,16
[17] X²: 63,104 (df=6), p<0,001, Cramer's V: 0,14

studenten die bij hun ouders wonen in een risicozone zitten, terwijl dit op basis van de ≥7/8-grenswaarde omgekeerd is. (Tabel 9).

TABEL 9: PREVALENTIE VAN STUDENTEN MET VERHOOGD RISICO OP PROBLEEMGEBRUIK VOLGENS GESLACHT EN WOONSITUATIE, ONDER ZIJ DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN ALCOHOL DRONKEN (N=14.839)

	Risico op probleemgebruik (AUDIT-C)	
(missing)	Cut-off: ♀≥4 en ♂≥ 5	Cut-off: ♀≥7 en ♂≥ 8
Algemeen (1.476)	42,7%	13,6%
Volgens geslacht		
Vrouwen	35,6%	6,7%
Mannen	51,9%	22,4%
Significantie	p<0,001*	p<0,001*
Volgens woonsituatie		
Bij hun ouders	36,0%	11,2%
Kot	51,7%	17,9%
Zelfstandig	39,2%	8,6%
Significantie	p<0,001**	p<0,001**

** Cut-off (≥4/5): X²: 310,980 (df=1), Cramer's V: 0,15; Cut-off (≥7/8): X²: 566,756 (df=1), Cramer's V: 0,21*
*** Cut-off (≥4/5): X²: 316,785 (df=2), Cramer's V: 0,16; Cut-off (≥7/8) : X²: 145,286 (df=2), Cramer's V: 0,11*

Bingedrinken, indrinken, drinkspelletjes en subjectieve dronkenschap

Kijken we bij studenten die in het afgelopen jaar alcohol dronken naar de **prevalentie van specifieke risicovolle drinkpatronen**, dan zien we dat drie op de tien studenten (30,2%) maandelijks of frequenter aan bingedrinken[18] doen. Ruim een derde van de studenten doet maandelijks of frequenter aan indrinken (37,0%) en speelt maandelijks of frequenter drinkspelletjes (35,2%). Meer dan twee op de vijf studenten (43,8%) drinken maandelijks of frequenter zoveel alcohol dat ze zich dronken voelen (Tabel 10).

TABEL 10: FREQUENTIE VAN BINGEDRINKEN, INDRINKEN, DRINKSPELLETJES EN SUBJECTIEVE DRONKENSCHAP, ONDER STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN ALCOHOL DRONKEN (N=14.839)

(missing)	Nooit	< Maandelijks	Maandelijks	Wekelijks	(bijna) Dagelijks
Bingedrinken (1.389)	40,6%	29,2%	20,7%	9,3%	0,2%
Indrinken (1.397)	35,8%	27,2%	25,9%	11,0%	0,1%
Drinkspelletjes (1.384)	32,9%	32,0%	25,5%	9,5%	0,2%
Subjectieve dronkenschap (1.401)	21,1%	35,1%	28,5%	15,0%	0,3%

Verschil volgens geslacht

Uit Tabel 11 kunnen we opmaken dat **mannen** frequenter aan bingedrinken, indrinken en het spelen van drinkspelletjes doen dan **vrouwen**. Ook voelen ze zich vaker dronken. Meer dan één op de zeven mannelijke studenten doet minstens wekelijks aan bingedrinken, indrinken en het

[18] Bingedrinken is voor vrouwen gedefinieerd als het drinken van vier of meer alcoholische dranken in een tijdspanne van twee uur. Mannen doen aan bingedrinken wanneer ze zes of meer alcoholische dranken drinken in een tijdspanne van twee uur.

spelen van drinkspelletjes. Ongeveer een kwart van de mannelijke studenten voelt zich op wekelijkse basis dronken.

TABEL 11: FREQUENTIE VAN BINGEDRINKEN, INDRINKEN EN DRINKSPELLETJES VOLGENS GESLACHT, ONDER STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN ALCOHOL DRONKEN

	Nooit	< Maandelijks	Maandelijks	Wekelijks	(bijna) Dagelijks
Bingedrinken					
Vrouwen	43,0%	30,8%	20,7%	5,4%	0,0%
Mannen	37,5%	27,1%	20,7%	14,4%	0,3%
Significantie			p<0,001*		
Indrinken					
Vrouwen	38,4%	28,9%	25,4%	7,2%	0,1%
Mannen	32,3%	24,9%	26,7%	15,9%	0,2%
Significantie			p<0,001*		
Drinkspelletjes					
Vrouwen	37,3%	33,6%	23,9%	5,2%	0,0%
Mannen	27,1%	29,9%	27,6%	15,1%	0,3%
Significantie			p<0,001*		
Subjectieve dronkenschap					
Vrouwen	26,3%	38,9%	26,8%	7,9%	0,0%
Mannen	14,4%	30,1%	30,8%	24,2%	0,5%
Significantie			p<0,001*		

** Bingedrinken: X^2: 242,958 (df=4), Cramer's V: 0,13; Indrinken: X^2: 253,546 (df=4), Cramer's V: 0,14; Drinkspelletjes: X^2: 411,010 (df=4), Cramer's V: 0,18; Subjectieve dronkenschap: X^2: 770,000 (df=4), Cramer's V: 0,24*

Verschil volgens woonsituatie

TABEL 12: FREQUENTIE VAN BINGEDRINKEN, INDRINKEN EN DRINKSPELLETJES VOLGENS WOONSITUATIE, ONDER STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN ALCOHOL DRONKEN

	Nooit	< Maandelijks	Maandelijks	Wekelijks	(bijna) Dagelijks
Bingedrinken					
Bij hun ouders	45,3%	29,5%	18,1%	7,0%	0,1%
Kot	32,7%	29,0%	25,0%	13,1%	0,2%
Zelfstandig	47,9%	29,4%	16,6%	6,0%	0,1%
Significantie			p<0,001*		
Indrinken					
Bij hun ouders	43,0%	27,7%	22,7%	6,4%	0,1%
Kot	22,3%	27,7%	31,7%	18,2%	0,1%
Zelfstandig	50,9%	23,8%	19,6%	5,6%	0,2%
Significantie			p<0,001*		
Drinkspelletjes					
Bij hun ouders	38,3%	32,5%	22,2%	6,8%	0,1%
Kot	20,8%	31,6%	32,7%	14,7%	0,2%
Zelfstandig	49,7%	31,7%	15,4%	3,0%	0,2%
Significantie			p<0,001*		
Subjectieve dronkenschap					
Bij hun ouders	26,0%	36,8%	26,2%	10,7%	0,2%
Kot	15,0%	31,5%	32,4%	20,8%	0,2%
Zelfstandig	22,1%	39,8%	25,5%	12,0%	0,6%
Significantie			p<0,001*		

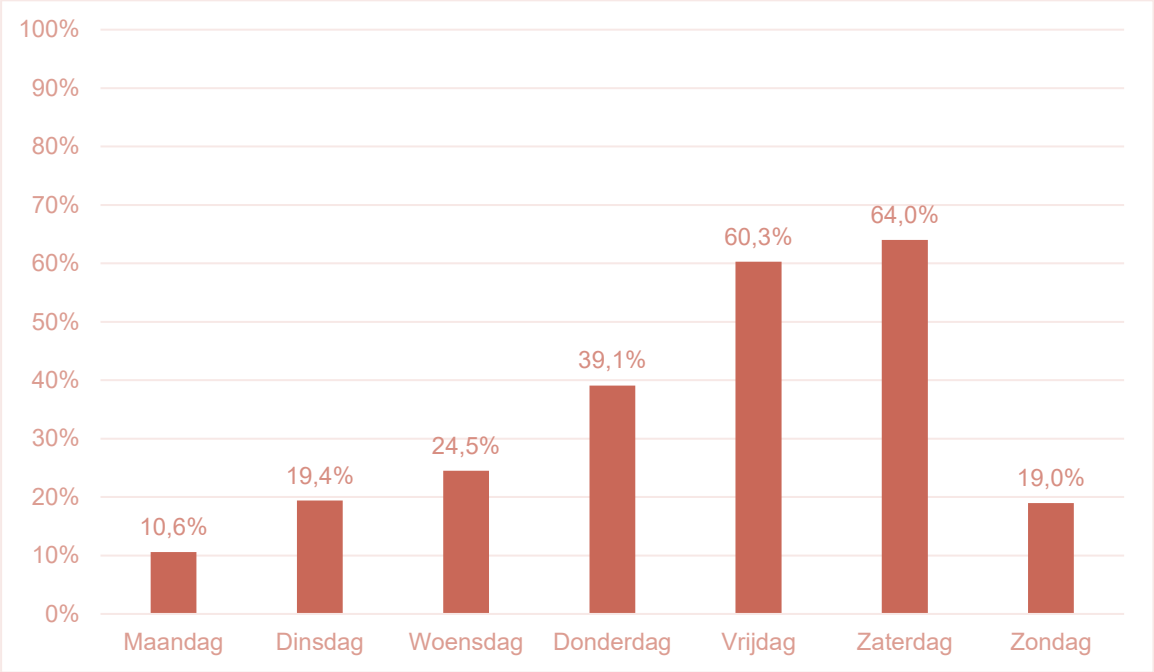
** Bingedrinken: X^2: 367,901 (df=8), Cramer's V: 0,17; Indrinken: X^2: 1023,017 (df=8), Cramer's V: 0,28; Drinkspelletjes: X^2: 924,930 (df=8), Cramer's V: 0,26; Subjectieve dronkenschap: X^2: 456,336 (df=8), Cramer's V: 0,19*

Kijken we naar de **woonsituatie** dan zien we dat bingedrinken, indrinken, het spelen van drinkspelletjes en subjectieve dronkenschap een stuk vaker voorkomen bij kotstudenten. Bij studenten die bij hun ouders of zelfstandig wonen is de frequentie van bingdrinken en subjectieve dronkenschap vrij gelijklopend, terwijl indrinken en het spelen van drinkspelletjes daarentegen net iets vaker voorkomt bij studenten die bij hun ouders wonen. Opvallend is dat (bijna) een op de vijf kotstudenten minstens wekelijks aan indrinken doet of zich minstens wekelijks dronken voelt. Bingedrinken en het spelen van drinkspelletjes worden door (bijna) één op de zeven kotstudenten op wekelijkse basis gedaan (Tabel 12).

Drinkcontext, risicobeperkende strategieën, drinkmotieven en attitudes

Drinkcontext en risicobeperkende strategieën

Figuur 1 toont de prevalentie van alcoholgebruik tijdens de lesperiodes in functie van de **dagen van de week** voor studenten die in de voorbij 12 maanden alcohol dronken. Naarmate de week vordert, stijgt het aantal studenten dat alcohol drinkt. Op vrijdag en zaterdag drinkt de grootste groep studenten alcohol. Op zondag valt de alcoholconsumptie gevoelig terug.

FIGUUR 1: PREVALENTIE VAN GEBRUIK TIJDENS DE LESPERIODES PER DAG VAN DE WEEK VOOR STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN ALCOHOL DRONKEN (MISSINGS: 196)

Kijken we naar de **omstandigheden** waarin studenten in het afgelopen jaar alcohol dronken, dan zien we dat bijna de helft van de studenten (49.6%) dit vaak tot altijd deden in een uitgaansgelegenheid. Ruim een derde (34,9%) deed dat vaak tot altijd in de privésfeer, zoals een kot, appartement of huis van jezelf of vrienden. De publieke ruimte (in een park of op straat) vormt slechts in beperkte mate de drinkcontext van studenten. Hoewel driekwart van de studenten zegt in het afgelopen jaar alcohol te hebben gedronken bij het eten, is dit geen courante praktijk onder studenten. Ook drinkt de overgrote meerderheid (93,4%) zelden of nooit alcohol als ze alleen zijn. (Tabel 13).

TABEL 13: FREQUENTIE VAN ALCOHOLGEBRUIK IN FUNCTIE VAN DE DRINKCONTEXT BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN ALCOHOL DRONKEN (MISSING: 1.955)

	Nooit	Zelden	Soms	Vaak	(bijna) Altijd
Alcohol drinken tijdens het eten	26,7%	40,7%	25,7%	5,8%	1,2%
Alcohol drinken samen met anderen in je privésfeer (kot, appartement, huis, ... van jezelf of vrienden)	8,5%	22,1%	34,5%	26,2%	8,7%
Alcohol drinken in een uitgaansgelegenheid (café(terras), discotheek, club, ...)	9,8%	17,0%	23,7%	30,3%	19,3%
Alcohol drinken in de publieke ruimte (park, op straat, ...)	55,5%	27,8%	13,2%	3,1%	0,5%
Alcohol drinken toen je alleen was	78,0%	15,4%	4,8%	1,3%	0,6%

Qua **risicobeperkende strategieën**[19] onder studenten die in de voorbije 12 maanden alcohol dronken, dronk 64,8% 'af en toe' of vaker *water tijdens het alcoholdrinken*, hield 43,9% zich 'af en toe' of vaker aan *een maximum aantal glazen* en deed 38,5% 'af en toe' of vaker aan *zebradrinken*, wat staat voor het afwisselen van een alcoholisch met een niet-alcoholisch drankje. Respectievelijk 80,0%, 61,0% en 59,0% deed dit in het afgelopen jaar minstens 1 keer.

Attitudes en drinkmotieven

De vijf meest voorkomende **redenen** met betrekking tot het niet drinken van water of andere non-alcoholische dranken tijdens het uitgaan[20] in de voorbije 12 maanden zijn '*er werd mij een alcoholisch drankje aangeboden*' (53,9%), '*ik had iemand die me veilig naar huis kon brengen*' (50,5%), '*de aanwezige niet-alcoholische dranken waren even duur of duurder dan de alcoholische*' (46,3%), '*de aanwezige niet-alcoholische dranken waren te duur*' (38,3%) en '*ik dacht dat ik zonder (veel) alcohol te drinken moeilijker in de sfeer zou geraken en me minder zou amuseren*' (30,3%). Andere interessante redenen die net buiten de top vijf vielen zijn: '*ik zag weinig meerwaarde aan*

[19] Missing: 1.955
[20] De gerapporteerde prevalenties zijn die van studenten die in de voorbije 12 maanden alcohol dronken en die 'soms' tot 'altijd' aanduidden. (Missing: 3.046)

het drinken van water of niet alcoholische dranken' (29,9%), '*Ik werd teruggetrakteerd en koos een alcoholisch drankje, omdat dit qua prijs beter overeenkomt met wat ik zelf heb getrakteerd*' (28,3%) en '*water werd niet aantrekkelijk aangeboden (bijv. een kraantje op het toilet, slechte smaak, lauw)*' (24,4%).

De vijf meest voorkomende redenen met betrekking tot het beperken van alcoholische dranken[21] in de voorbije 12 maanden zijn '*omdat ik niet dronken wou worden*' (75,5%), 'omdat ik de volgende dag fris wou zijn en geen kater wou hebben' (73,6%), '*omdat ik niet veel geld aan alcohol wou uitgeven*' (66,2%), '*omdat ik het rustig wou houden*' (65,1%) en '*omdat (te veel) alcohol drinken ongezond is*' (59,6%). Nog enkele andere interessante redenen die net buiten de top vijf vielen zijn: '*omdat ik controle wou hebben over mijn acties*' (56,1%), '*omdat ik niet misselijk wou worden of niet wou overgeven*' (55,6%) en '*omdat ik zelf naar huis moest rijden of anderen naar huis moest voeren*' (50,0%).

Van de studenten die in het afgelopen jaar alcohol dronken, dronk het grootste aandeel studenten om sociale **drinkmotieven**, gevolgd door enhancement. De prevalentie van coping en conformity motieven ligt een stuk lager. Desondanks drinkt een niet te verwaarlozen groep om met negatieve gevoelens om te gaan. Gelukkig komt dit bij de meeste van deze studenten eerder sporadisch voor. Opvallend is wel dat ruim een derde (35,5%) van de studenten die drinken zegt dat ze in de voorbije 12 maanden wel eens alcohol hebben gedronken *om beter in de groep te passen van mensen die ze graag hebben* (Tabel 14).

TABEL 14: FREQUENTIE VAN DRINKMOTIEVEN BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN ALCOHOL DRONKEN (MISSING: 1.736)

	(bijna) Nooit	Soms	De helft van de tijd	Meestal	(bijna) Altijd
Enhancement drinkmotieven					
Omdat het me een goed gevoel geeft	41,0%	24,4%	12,9%	17,2%	4,5%
Om licht in je hoofd te worden	59,2%	19,5%	9,0%	9,6%	2,7%
Omdat het plezant is	18,5%	19,9%	15,2%	28,8%	17,6%
Sociale drinkmotieven					
Omdat het me helpt om plezier te hebben om een feestje	27,5%	26,6%	12,1%	24,2%	9,5%
Omdat het sociale activiteiten plezanter maakt	22,3%	26,6%	16,1%	25,3%	9,8%
Omdat het de sfeer op feestjes verbetert	32,6%	24,2%	14,6%	21,1%	7,5%
Coping drinkmotieven					
Omdat het helpt wanneer ik me depressief of nerveus voel	79,3%	14,0 %	2,9%	2,6%	1,1%
Om me op te beuren wanneer ik in een slechte bui ben	78,3%	15,5%	3,1%	2,4%	0,6%
Om mijn zorgen te vergeten	72,6%	16,3%	4,9%	4,1%	2,1%
Conformity drinkmotieven					
Om beter in de groep te passen van mensen die je graag hebt	64,5%	21,3%	6,8%	5,6%	1,9%
Om graag gezien te worden	85,3%	9,6%	2,8%	1,7%	0,6%
Om niet uitgesloten te worden	84,7%	10,9%	2,4%	1,6%	0,5%

[21] De gerapporteerde prevalenties zijn die van studenten die in de voorbije 12 maanden alcohol dronken en die 'soms' tot 'altijd' aanduidden. (Missing: 3.074)

De vijf belangrijkste **redenen om geen alcohol te drinken**[22], onder de studenten die nog nooit in hun leven of niet in de voorbije 12 maanden alcohol dronken (n=3.598) zijn '*ik heb geen behoefte om alcohol te drinken*' (92,9%), '*alcohol vermindert de controle van mensen over zichzelf, en ik houd ervan om volledige controle te hebben*' (83,9%), '*alcohol drinken is ongezond*' (81,1%), '*dronken zijn kan me kwetsbaar maken en me blootstellen aan gevaar*' (73,7%) en '*ik wil me niet gedragen zoals mensen die ik ben tegengekomen die dronken waren*' (71,9%).

[22] De gerapporteerde prevalenties zijn die van studenten die deze redenen als 'zeer' tot 'uiterst belangrijk' aanduidden. (missings: 235)

Terug naar inhoudsopgave

Tabak en e-sigaret

SAMENVATTING

- Ongeveer **één op de drie studenten** gebruikte het afgelopen jaar een tabakssigaret of een e-sigaret.
  → Lees meer

- **Duaal gebruik** van beide producten komt vaak voor: **één op de vier studenten** combineerde in het afgelopen jaar roken en vapen.
  → Lees meer

- **Mannen** gebruiken vaker dan vrouwen, en **studenten die zelfstandig wonen** roken en vapen het meest
  → Lees meer

- (Bijna) 7 op de 10 jongeren die in de afgelopen maand gebruikten **willen stoppen met roken of vapen**, maar van wie het al probeerde is slechts een minderheid daarin geslaagd.
  → Lees meer

Gebruik van tabak en e-sigaret

Prevalentie en gebruiksfrequentie

Iets meer dan een derde van de studenten (34,8%) rookte in de **voorbije twaalf maanden** minstens één keer **tabak**. Van deze studenten zegt 70,7% dat ze nu nog steeds roken. Bij hen komt regelmatig gebruik (60,7%) vaker voor dan occasioneel gebruik (39,3%). Omgerekend naar de volledige groep studenten betekent dit een **huidige** rookprevalentie van 24,6%. **Dagelijks** rookt 8,6% van de studenten (Tabel 15).

TABEL 15: PREVALENTIE VAN GEBRUIK VAN TABAK IN DE TOTALE STUDENTENPOPULATIE (N=19.311)

	Prevalentie van gebruik
Laatstejaarsgebruik	34,8%
Huidig gebruik	24,6%
Dagelijks gebruik	8,6%

Net als bij tabak gebruikte ook ongeveer een derde van de studenten (33,4%) in de **voorbije twaalf maanden** een **e-sigaret**[23]. Iets meer dan de helft van hen (54,4%) doet dat **momenteel** nog. Onder de **huidige gebruikers** komt occasioneel gebruik (49%) en regelmatig gebruik (51%) vrijwel even vaak voor. Omgerekend naar de volledige studentenpopulatie betekent dit een **huidig** gebruik van 18,2%. **Dagelijks** vapet 5,5% van de studenten (Tabel 16).

TABEL 16: PREVALENTIE VAN GEBRUIK VAN E-SIGARETTEN IN DE TOTALE STUDENTENPOPULATIE (N=19.311)

	Prevalentie van gebruik
Laatstejaarsgebruik	33,4%
Huidig gebruik	18,2%
Dagelijks gebruik	5,5%

Bij de **dagelijkse** gebruikers varieert de **frequentie van vapen** sterk. Het vaakst wordt meer dan twintig keer per dag gevapet (28,8%), gevolgd door twee tot vijf keer per dag (23,4%). Daarnaast vapet 12,9% zes tot tien keer per dag en 12,1% elf tot twintig keer per dag. Slechts 11,9% vapet één keer per dag, terwijl 10,9% niet weet hoe vaak ze dat doen (niet in tabel).

Aan studenten die **momenteel** vapen werd gevraagd welk(e) **type(s)** ze gebruikten. Ongeveer de helft (51,5%) gebruikte in de **afgelopen maand**, de intussen voor verkoop verboden[24], wegwerp-e-sigaret. 46,5% van de **huidige gebruikers** koos (ook) voor herlaadbare e-sigaretten met vervangbare pods. Minder populair zijn de herlaadbare varianten met hervulbare tank (21%). 8,2% gaf aan in de **afgelopen maand** geen e-sigaret te hebben gebruikt of wist niet welk type (niet in tabel).

[23] Het gebruik van e-sigaretten wordt meestal 'vapen' genoemd.
[24] https://www.stradalex.com/nl/sl_news/document/sl_news_breve20240717-3-nl

Samenhang tussen roken en vapen en prevalentie van duaal gebruik

Studenten die roken, blijken ook vaak te vapen - en omgekeerd. 69,4% van wie in de **voorbije 12 maanden** rookte, vapete ook, en 72,5% van wie vapete, rookte ook. 51,1% van wie **momenteel** rookt, vapet ook. 69,4% van wie **momenteel** vapet, rookt ook (niet in tabel).

Volgorde van gebruik

Onder de studenten die in de **voorbije 12 maanden** zowel tabak als een e-sigaret gebruikten, zegt twee op de drie (66,1%) dat ze eerst rookten en pas daarna begonnen te vapen. Ongeveer een kwart (24,2%) deed het omgekeerde: zij gebruikten een e-sigaret voordat ze rookten. Een kleinere groep (9,7%) weet niet meer met welk nicotineproduct ze eerst kennismaakten (niet in tabel).

Duaal gebruik

In de totale studentenpopulatie gebruikte 24,2% in de **voorbije 12 maanden** zowel tabak als een e-sigaret. Daarnaast rookte 10,7% enkel tabak en gebruikte 9,2% enkel een e-sigaret. De overige 56% gebruikte in de **voorbije 12 maanden** geen van beide nicotineproducten (Tabel 17)[25].

TABEL 17: PREVALENTIE VAN EXCLUSIEF EN DUAAL GEBRUIK VAN TABAK EN E-SIGARETTEN IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN IN DE TOTALE STUDENTENPOPULATIE (N=19.311)

	Prevalentie van laatstejaarsgebruik
Enkel tabak	10,7%
Enkel e-sigaret	9,2%
Zowel tabak als e-sigaret (duaal gebruik)	24,2%

Twee op de drie studenten (69,8%) gebruiken **momenteel** geen enkel nicotineproduct. Onder de studenten die dat wél doen, zien we uiteenlopende gebruikspatronen. 12,6% van alle studenten rookt én vapet, 12% rookt zonder te vapen en 5,5% gebruikt uitsluitend een e-sigaret (Tabel 18)[26].

TABEL 18: PREVALENTIE VAN HET HUIDIG EXCLUSIEF EN DUAAL GEBRUIK VAN TABAK EN E-SIGARETTEN IN DE TOTALE STUDENTENPOPULATIE (N=19.311)

	Prevalentie van huidig gebruik
Enkel tabak	12,0%
Enkel e-sigaret	5,5%
Zowel tabak als e-sigaret (duaal gebruik)	12,6%

Wie **momenteel** zowel een e-sigaret als tabak gebruikt, combineert deze producten op verschillende manieren. 31,4% gebruikt beide op regelmatige basis en 25,8% doet dat occasioneel. Daarnaast is er 25,4% die regelmatig rookt maar slechts occasioneel vapet, terwijl 17,5% regelmatig vapet en occasioneel rookt (niet in tabel).

[25] Tel je de percentages van de groep die enkel rookt of enkel vapet op met deze van de duale gebruikers, dan bekom je de unieke percentages van het tabaks- en e-sigaretgebruik in de afgelopen 12 maanden uit de tabellen 1 en 2.
[26] Tel je de percentages van de groep die enkel rookt of enkel vapet op met deze van de duale gebruikers, dan bekom je de unieke percentages van het huidige tabaks- en e-sigaretgebruik uit de tabellen 1 en 2.

Relatieve risico tabakssigaret vs. e-sigaret

De meeste studenten schatten de e-sigaret schadelijker (41,2%) of even schadelijk in als klassieke tabakssigaretten. Slechts één op de acht studenten (12,7%) weet correct dat e-sigaretten minder schadelijk zijn dan tabakssigaretten (Tabel 19).

De perceptie van de schadelijkheid van de e-sigaret ten opzichte van de klassieke sigaret verschilt ook significant naargelang studenten al dan niet roken of vapen. Onder studenten die in het voorbije jaar geen tabak rookten en geen e-sigaretten gebruikten, denkt één op de vier (25,9%) dat vapen schadelijker is dan roken, terwijl ruim de helft (53,7%) beide even schadelijk vindt. Opmerkelijk is dat dit aandeel hoger ligt bij studenten die enkel tabak roken: 40,3% van hen beschouwt vapen als schadelijker. Bij studenten die enkel vapen ziet bijna de helft (47,6%) de e-sigaret als even schadelijk als de tabakssigaret. Anderzijds komt bij deze groep wel het vaakst de perceptie voor dat de e-sigaret minder schadelijk is (20,0%). Deze (juiste) overtuiging wordt ook vaker gedeeld door studenten die niet roken en vapen (16,2%) en door studenten die zowel roken als vapen/duaal gebruiken (15,2%) dan door studenten die enkel roken (10,5%)[27]. (niet in tabel)

TABEL 19: INSCHATTING VAN HET RELATIEVE RISICO VAN TABAK VS. E-SIGARET IN DE TOTALE STUDENTENPOPULATIE (N=18.766; VROUW N=11.889; MAN N=6.887; MISSING: 545)

	%	Vrouwen	Mannen
E-sigaretten/vapes zijn schadelijker dan gewone tabakssigaretten	41,2%	31,6%	27,4%
E-sigaretten/vapes en gewone tabakssigaretten zijn even schadelijk	39,7%	52,1%	45,1%
E-sigaretten/vapes zijn minder schadelijk dan tabakssigaretten	12,7%	12,3%	21,5%
Ik weet het niet	5,0%	3,9%	6,0%
Significantie		p<0,001*	

X^2: 344,656 (df=3), Cramer's V: 0,03

Afhankelijkheid

Studenten die aangaven **meerdere keren per week of dagelijks** te roken en/of e-sigaretten te gebruiken, kregen de vraag hoeveel minuten na het ontwaken ze hun eerste (e-)sigaret nemen. Hieruit blijken er duidelijke verschillen in de mate van **nicotineafhankelijkheid** tussen studenten die roken, vapen of beide doen.

Studenten die **enkel tabak** roken, blijken gemiddeld het minst afhankelijk: bijna 60% rookt pas meer dan een uur na het ontwaken, en slechts 3% in de eerste vijf minuten. Bij studenten **die een e-sigaret** gebruiken ligt de afhankelijkheid hoger. Zij grijpen gemiddeld sneller na het ontwaken naar nicotine: bijna een kwart (22,6%) vapet al in de vijf minuten na het ontwaken, en nog eens 27,5% in het eerste halfuur. Slechts een derde (32,1%) wacht langer dan een uur.

Studenten die **zowel roken als vapen** vertonen een afhankelijkheidsniveau dat tussen dat van studenten die enkel roken en studenten die enkel vapen in ligt. Ongeveer een op de vijf (20,6%)

[27] $\chi2(9) = 383,595$; p = 0,001; Cramers V: 0,08

gebruikt al in de vijf minuten na het ontwaken, wat wijst op een vrij sterke afhankelijkheid, maar iets minder uitgesproken dan bij de groep die enkel vapet (22,6%). Opvallend is dat een groter aandeel studenten die **duaal gebruiken** aangeeft tussen een halfuur en een uur na het ontwaken te gebruiken (23,6% tegenover 17,8% bij exclusieve e-sigaretgebruikers). Daartegenover wacht slechts 29,6% van de studenten die duaal gebruiken langer dan een uur, terwijl dat bij exclusieve e-sigaretgebruikers 32,1% is.

Dit suggereert dat studenten die duaal gebruiken iets minder snel naar nicotine grijpen dan wie enkel vapet, maar vaker en regelmatiger gebruiken dan wie enkel rookt. Hun afhankelijkheidsprofiel bevindt zich dus duidelijk tussen beide groepen in, met een patroon dat qua snelheid van gebruik dichter aansluit bij dat van e-sigaretgebruikers (Tabel 20).

TABEL 20: AFHANKELIJKHEID VAN TABAK EN E-SIGARET BIJ STUDENTEN DIE MEERDERE KEREN PER WEEK OF DAGELIJKS TABAK EN/OF E-SIGARET GEBRUIKTEN (SIGARET N =1702; E-SIGARET N =790; TABAK EN E-SIGARET N=385)

Hoeveel minuten na het ontwaken …				
	< 5 min	6 à 30 min	31 à 60 min	> 60 min
Rook je jouw eerste tabakssigaret	2,8%	17,5%	20,2%	59,5%
Gebruik je een e-sigaret	22,6%	27,5%	17,8%	32,1%
Gebruik je een tabakssigaret of e-sigaret	20,6%	26,2%	23,6%	29,6%

Stoppen met roken en vapen

Een aanzienlijk deel van de studenten die recent rookten of vapeten, heeft in **het afgelopen jaar** geprobeerd om te stoppen. Van de studenten die in de **afgelopen maand** nog **rookten**, deed 41,3% minstens één stoppoging. Slechts een op de tien (9,9%) slaagde erin om effectief te stoppen, wat overeenkomt met ongeveer een kwart van wie een poging deed. Bij **e-sigaret**gebruikers ligt dat aandeel hoger: 46,4% probeerde te stoppen, en 16,7% (of ruim een derde van wie een poging deed) gaf aan dat dit gelukt is. Studenten die vapeten probeerden dus vaker te stoppen dan studenten die rookten en hadden ook vaker succes (Tabel 21).

TABEL 21: POGINGEN OM TE STOPPEN MET ROKEN OF VAPEN IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN MAAND TABAK EN/OF EEN E-SIGARET GEBRUIKTEN (ROKEN N= 3.187; VAPEN N= 2.010)

Poging om in de afgelopen 12 maanden te stoppen met…			
	Ja, en het is mij gelukt	Ja, maar ik hield het niet vol	Nee
Roken	9,9%	31,4%	58,7%
Vapen	16,7%	29,7%	53,6%

Ook bij wie in de **afgelopen 12 maanden niet probeerde te stoppen of wiens poging niet succesvol was**, is de intentie om alsnog te stoppen niet verwaarloosbaar. Ruim een derde van de studenten die **roken** (37%) wil in het komende jaar stoppen, waarvan 12,1% zelfs in de komende 30 dagen. Bij de studenten die **vapen** is dat aandeel nog hoger: 42,1% zegt in het komende jaar te willen stoppen, waarvan 14,8% al op korte termijn plannen heeft. Toch geeft ook een aanzienlijke groep aan geen intentie te hebben om te stoppen (30% bij wie rookt en 36,7% bij wie vapet), wat aantoont dat niet alle studenten even ver staan in hun motivatie om te stoppen (Tabel 22).

TABEL 22: INTENTIE OM TE STOPPEN MET ROKEN OF VAPEN BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN GEEN STOPPOGING OF EEN ONSUCCESVOLLE STOPPOGING ONDERNAMEN (ROKEN N= 2.836; VAPEN N= 1.633)

Intentie om (opnieuw) te stoppen met …				
	Ja, in de komende 30 dagen	Ja, in de komende 12 maanden	Ja, maar niet in de komende 12 maanden	Nee
Roken	12,1%	24,9%	33,0%	30,0%
Vapen	14,8%	27,3%	21,1%	36,7%

Verschillen volgens geslacht

Prevalentie en gebruiksfrequentie

Er zijn duidelijke verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke studenten in het gebruik van tabak en e-sigaretten (Tabel 23). Mannen gebruiken significant vaker **tabak** dan vrouwen, zowel in het **afgelopen jaar** (41,3% tegenover 28,2%) als op **het moment van de bevraging** (29,7% tegenover 18,7%) en bij **dagelijks gebruik** (10,2% tegenover 5,4%).

Ook voor het gebruik van de **e-sigaret** worden geslachtsverschillen vastgesteld, al zijn die beperkter. Mannelijke studenten rapporteren iets vaker gebruik **in het afgelopen jaar** (34,4% tegenover 29,7%) en **huidig gebruik** (18,4% tegenover 14,5%) dan vrouwelijke studenten. Voor **dagelijks gebruik** is er geen significant verschil tussen mannen en vrouwen (beiden 4,5%).

Bij **duaal gebruik** ligt de prevalentie ook hoger bij mannen dan bij vrouwen, zowel voor gebruik **in het afgelopen jaar** (27,8% tegenover 19,3%) als voor **huidig gebruik** (14,5% tegenover 8,8%). De verschillen zijn telkens statistisch significant, al is de sterkte van de verbanden beperkt.

TABEL 23: PREVALENTIE VAN GEBRUIK VAN TABAK EN E-SIGARET IN DE TOTALE STUDENTENPOPULATIE, OPGESPLITST VOLGENS GESLACHT (♀ N=12.141; ♂ N=7.170)

	Gebruik laatste 12 maanden	Huidig gebruik	Dagelijks gebruik
Tabak			
Vrouwen	28,2%	18,7%	5,4%
Mannen	41,3%	29,7%	10,2%
Significantie	p<0,001*	p<0,001*	p<0,001*
E-sigaret			
Vrouwen	29,7%	14,5%	4,5%
Mannen	34,4%	18,4%	4,5%
Significantie	p<0,001*	p<0,001*	n.s.
Duaal gebruik			
Vrouwen	19,3%	8,8%	0,7% (xxx)
Mannen	27,8%	14,5%	1,1% (xxx)
Significantie	p<0,001*	p<0,001*	n.s.

Tabak: Laatstejaarsgebruik: X^2: 351,868 (df=1), Cramer's V: 0,14; Huidig gebruik: X^2: 310,379 (df=1), Cramer's V: 0,13; Dagelijks gebruik: X^2: 156,394 (df=1), Cramer's V: 0,09 E-sigaret: Laatstejaarsgebruik: X^2: 45,650 (df=1), Cramer's V: 0,05; Huidig gebruik: X^2: 52,556 (df=1), Cramer's V: 0,05; Duaal gebruik: Laatstejaarsgebruik: X^2: 183,851 (df=1), Cramer's V: 0,10; Huidig gebruik: X^2: 149,698 (df=1), Cramer's V: 0,09;

Er is een significant, maar weliswaar zwak, verband tussen geslacht en de frequentie van e-sigaretgebruik per dag. Mannen rapporteren vaker een hoger gebruik (meer dan 20 keer per dag),

terwijl vrouwen iets vaker aangeven slechts eenmalig per dag te gebruiken of hun gebruik niet te kunnen inschatten (niet in tabel)[28].

Afhankelijkheid

Hoe snel na het ontwaken mannen en vrouwen hun eerste sigaret roken of e-sigaret gebruiken, verschilt niet significant.

Stoppen met roken en vapen

Er is geen significant verschil tussen de **intentie** van mannelijke en vrouwelijke studenten om (opnieuw) te **stoppen** met **roken** of met het gebruik van de **e-sigaret**. Ook het **proberen stoppen** met **roken** in de afgelopen 12 maanden verschilt niet significant tussen mannen en vrouwen. Dat verschil is er wel voor de poging tot stoppen met **e-sigaretgebruik**, al is de sterkte van dat verband beperkt (Tabel 24). Vrouwen probeerden vaker te stoppen dan mannen (31,3% tegenover 23,1%). Mannen die probeerden te stoppen waren succesvoller dan vrouwen. Van de vrouwen die probeerden te stoppen, hield 36% het vol, bij de mannen was dat 53%. Anderzijds ligt het aandeel dat helemaal niet probeerde te stoppen iets hoger bij mannen (56,7%) dan bij vrouwen (51,1%).

TABEL 24: POGING OM IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN TE STOPPEN MET VAPEN BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN MAAND EEN E-SIGARET GEBRUIKTEN, VOLGENS GESLACHT (♀ N=1.183; ♂ N=827)

	Nee	Ja, maar ik hield het niet vol	Ja, en het is mij gelukt
Vrouwen	51,1%	31,3%	17,6%
Mannen	56,7%	23,1%	20,2%
Significantie		p<0,001*	

X^2: 16,276 (df=1), Cramer's V: 0,09

Verschillen volgens woonsituatie

Prevalentie en gebruiksfrequentie

Het gebruik van tabak en e-sigaretten verschilt significant naargelang de woonsituatie van studenten (Tabel 25). Studenten die zelfstandig wonen, rapporteren duidelijk hogere prevalenties van **tabaksgebruik** dan studenten die bij hun ouders wonen of op kot verblijven. Bij studenten die zelfstandig wonen gebruikte 43,9% in het afgelopen jaar tabak, tegenover 35,5% van de studenten op kot en 28,2% van degenen die bij hun ouders wonen. Ook huidig (34,4% tegenover 24,2% en 18,5%) en dagelijks gebruik (16,1% tegenover 6,0% en 5,8%) liggen in deze groep aanzienlijk hoger. Voor **e-sigaretten** zijn de verschillen kleiner, maar wel significant: studenten op kot gebruiken iets vaker (33,9%) dan studenten die bij hun ouders (29,4%) of zelfstandig (30,9%) wonen. Ook voor huidig en dagelijks gebruik blijft dit patroon zichtbaar, met telkens iets hogere percentages bij kotstudenten. Wat **duaal gebruik** betreft, scoren zowel kotstudenten als studenten die zelfstandig wonen hoger dan studenten die bij hun ouders wonen. In het afgelopen jaar combineerde 24% à 25% van deze studenten tabak en e-sigaretten, tegenover 20,3% van de studenten die bij hun ouders wonen. De verschillen zijn statistisch significant, maar de sterkte van de verbanden blijft beperkt.

[28] $\chi2(5) = 27,657$; p = 0,001; Cramers V: 0,10

TABEL 25: PREVALENTIE VAN GEBRUIK VAN TABAK EN E-SIGARET IN DE TOTALE STUDENTENPOPULATIE, OPGESPLITST VOLGENS WOONSITUATIE (THUIS N=9.080; KOT N= 7.779; ZELFSTANDIG N=2.280)

	Gebruik laatste 12 maanden	Huidig gebruik	Dagelijks gebruik
Tabak			
Bij de ouders	28,2%	18,5%	5,8%
Op kot	35,5%	24,2%	6,0%
Zelfstandig	43,9%	34,4%	16,1%
Significantie	p<0,001*	p<0,001*	p<0,001*
E-sigaret			
Bij de ouders	29,4%	14,7%	4,8%
Op kot	33,9%	16,9%	3,8%
Zelfstandig	30,9%	19,9%	5,5%
Significantie	p<0,001*	p<0,001*	p<0,001*
Duaal gebruik			
Bij de ouders	20,3%	9,5%	0,8%
Op kot	24,5%	11,8%	0,5%
Zelfstandig	24,3%	13,2%	2,2%
Significantie	p<0,001*	p<0,001*	p<0,001*

Tabak: Laatstejaarsgebruik: X^2: 239,199 (df=2), Cramer's V: 0,11; Huidig gebruik: X^2: 277,125 (df=2), Cramer's V: 0,12; Dagelijks gebruik: X^2: 316,435 (df=2), Cramer's V: 0,13 E-sigaret: Laatstejaarsgebruik: X^2: 39,257 (df=2), Cramer's V: 0,05; Huidig gebruik: X^2: 16,326 (df=2), Cramer's V: 0,03; Dagelijks gebruik: X^2: 16,714 (df=2), Cramer's V: 0,03; Duaal gebruik: Laatstejaarsgebruik: X^2: 47,964 (df=2), Cramer's V: 0,05; Huidig gebruik: X^2: 36,568 (df=2), Cramer's V: 0,04; Dagelijks gebruik: X^2: 56,417 (df=2), Cramer's V: 0,05;

Afhankelijkheid

Hoe snel studenten na het ontwaken grijpen naar een eerste sigaret of e-sigaret, verschilt niet significant op basis van hun woonsituatie.

Stoppen met roken en vapen

Er is geen significant verschil op basis van de woonplaats van studenten qua **intentie** om (opnieuw) te **stoppen** met **roken** of met het gebruik van de **e-sigaret**. Ook het **proberen stoppen** met **roken** in de afgelopen 12 maanden verschilt niet significant op basis van woonsituatie. De wooncontext hangt wel significant samen met de kans dat studenten proberen te stoppen **met vapen** of daar effectief in slagen (Tabel 26). De samenhang is wel redelijk zwak. Het proberen stoppen met vapen verschilt significant naargelang de woonsituatie. Studenten die bij hun ouders wonen geven het minst vaak aan niet geprobeerd te hebben te stoppen (50,7%), gevolgd door wie op kot woont (54,5%) en vooral wie zelfstandig woont (60,9%). Wanneer we echter enkel kijken naar degenen die wél probeerden te stoppen, verschijnt een ander beeld: van de studenten die bij hun ouders wonen was 38,7% succesvol, van de kotstudenten 43,7% en 36,1% van wie zelfstandig woont. Studenten op kot lijken dus iets vaker succesvol te zijn in hun stoppoging dan de andere groepen.

TABEL 26: POGING OM IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN TE STOPPEN MET VAPEN BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN MAAND EEN E-SIGARET GEBRUIKTEN, VOLGENS WOONPLAATS (OUDERS N=906; KOT N=825; ZELFSTANDIG N=248)

	Nee	Ja, maar ik hield het niet vol	Ja, en het is mij gelukt
Bij de ouders	50,7%	30,2%	19,1%
Op kot	54,5%	25,6%	19,9%
Zelfstandig	60,6%	25,0%	14,1%
Significantie		p<0,05*	

X^2: 11,625 (df=4), Cramer's V: 0,05

Terug naar inhoudsopgave

Medicatie

SAMENVATTING STIMULERENDE MEDICATIE

- Ongeveer een op de zeven studenten (13,5%) geeft aan ooit stimulerende medicatie genomen te hebben. Het aandeel studenten dat in de afgelopen 12 maanden stimulerende medicatie gebruikte, bedraagt 10,0%.
  → Lees meer

- Studenten die aangeven stimulerende medicatie te gebruiken, doen dit voornamelijk tijdens de blok- en examenperiodes. 85,1% van hen gebruikt dan wekelijks deze medicatie.
  → Lees meer

- Van alle studenten heeft 8,0% ooit al eens stimulerende medicatie gebruikt om de studieprestaties te verbeteren, 5,7% deed dit in de afgelopen 12 maanden.
  → Lees meer

- Het aandeel studenten dat in de afgelopen 12 maanden stimulerende medicatie gebruikte om de studieprestaties te verbeteren, verschilt tussen mannen en vrouwen (7,0% vs. 4,8%) en tussen zelfstandig wonende studenten (7,9%), kotstudenten (6,1%) en studenten die bij hun ouders wonen (5,0%).
  → Lees meer

- Acht op de tien studenten (80,8%) die ooit stimulerende medicatie gebruikten om de studieprestaties te verbeteren, rapporteerden minimaal één negatieve bijwerking van deze medicatie.
  → Lees meer

SAMENVATTING KALMEER- EN SLAAPMEDICATIE

- Een op de zes studenten (16,6%) geeft aan ooit kalmeer- of slaapmedicatie te hebben gebruikt. In de afgelopen 12 maanden gebruikte ongeveer een op de tien studenten (9,4%) kalmeer- en slaapmedicatie.
  → Lees meer

- Ongeveer de helft van de studenten (47,2%) die het afgelopen jaar deze medicatie gebruikte, deed dit vaker dan wekelijks in de blok- en examenperiodes.
  → Lees meer

- Vrouwen gebruikten vaker kalmeer- en slaapmedicatie, zowel ooit (20,1% vs. 11,8%) als in de afgelopen 12 maanden (11,7% vs. 6,3%).
  → Lees meer

- Meer zelfstandig wonende studenten gebruikten ooit en in de laatste 12 maanden kalmeer- en slaapmedicatie (26,7% en 15,4%) dan studenten die bij hun ouders wonen (16,0% en 9,1%) en kotstudenten (14,0% en 7,8%).
- → Lees meer

- Van alle studenten heeft 4,8% ooit al eens oneigenlijk kalmeer- en slaapmedicatie gebruikt. 2,2% deed dit in de afgelopen 12 maanden.
  → Lees meer

Gebruik van stimulerende medicatie

Prevalentie en gebruiksfrequentie

Bijna een op de zeven studenten (13,5%) geeft aan **ooit stimulerende medicatie** genomen te hebben.[29] Van deze studenten zegt 73,5% de **afgelopen 12 maanden** stimulerende medicatie te hebben gebruikt. Dit komt neer op 10,0% van alle studenten. Bijna alle studenten (96,2%) die in de afgelopen 12 maanden stimulerende medicatie gebruikten, geven aan methylfenidaat (bijv. Rilatine®) te hebben genomen. Zes op de tien studenten (62.1%) waren 18 jaar of jonger op het moment dat zij voor het eerst stimulerende medicatie gebruikten. De gemiddelde beginleeftijd van is 17,1 jaar (SD:4,02).

Vervolgens hebben we bevraagd hoe vaak studenten in het afgelopen jaar stimulerende medicatie gebruikten tijdens les-, blok- en examenperiodes (Tabel 27). Studenten gebruiken stimulerende medicatie voornamelijk tijdens de blok- en examenperiodes (85,1% regelmatig gebruik).

TABEL 27: GEBRUIKSFREQUENTIE VAN STIMULERENDE MEDICATIE PER PERIODE BIJ STUDENTEN DIE IN DE VOORBIJE 12 MAANDEN STIMULERENDE MEDICATIE GEBRUIKTEN (N=1.436)

Periode (missing)	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)
Lesperiodes (25)	32,4%	21,6%	46,0%
Blok- en examenperiodes (20)	4,1%	10,8%	85,1%

Verschil volgens geslacht

Mannelijke studenten geven significant meer aan **ooit** stimulerende medicatie te hebben gebruikt dan vrouwelijke studenten (15,8% vs. 11,9%).[30] Ook het gebruik van deze medicatie in de **afgelopen 12 maanden** lag bij mannen (11,0%) significant hoger dan bij vrouwen (9,2%).[31] Desondanks blijken meer vrouwen dan mannen die in de laatste 12 maanden gebruikten **regelmatig** te gebruiken in de lesperiodes (50,9% tegenover 40,2%). In de blok- en examenperiodes is er geen verschil tussen beide geslachten (Tabel 28). De Cramer's V test toont echter dat bovenstaande relaties zwak zijn.

TABEL 28: GEBRUIKSFREQUENTIE STIMULERENDE MEDICATIE PER PERIODE, VOLGENS GESLACHT, BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN GEBRUIKTEN

	Lesperiodes			Blok- en examenperiodes		
	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)
Vrouwen	27,7%	21,4%	50,9%	3,1%	12,5%	84,4%
Mannen	37,8%	21,9%	40,2%	5,1%	9,0%	85,9%
Significantie	χ^2= 9,304 (df=2); p=0,010; Cramer's V: 0,08			n.s.		

[29] n totaal = 15.161
[30] χ^2 = 17,067 (df=1); p < 0,001; Cramer's V: 0,03
[31] χ^2 = 4,822 (df=1); p = 0,028; Cramer's V: 0,02

Verschil volgens woonsituatie

Zelfstandig wonende studenten geven significant meer aan **ooit** stimulerende medicatie te hebben gebruikt (23,0%) dan kotstudenten (12,9%) en studenten die bij hun ouders wonen (11,7%).[32] Daarnaast geeft 15,3% van de zelfstandig wonende studenten, 9,7% van de kotstudenten en 8,8% van de studenten die bij hun ouders wonen aan **in de afgelopen 12 maanden** stimulerende medicatie te hebben gebruikt. Deze verschillen zijn eveneens significant.[33] Kijken we naar de gebruiksfrequentie bij studenten die in de laatste 12 maanden gebruikten, dan komt **regelmatig gebruik** in de lesperiodes het meest voor bij zelfstandig wonende studenten (49,1%), gevolgd door studenten die bij hun ouders wonen (46,8%). In de blok- en examenperiodes gebruiken kotstudenten (87,0%) en studenten die bij hun ouders wonen (86,7%) het meest regelmatig stimulerende medicatie. Opvallend is dat het aandeel dat **geen** stimulerende medicatie gebruikt tijdens de lesperiodes het hoogst is bij kotstudenten, terwijl dit in de blok- en examenperiodes juist het laagste is (Tabel 29).

TABEL 29: GEBRUIKSFREQUENTIE VAN STIMULERENDE MEDICATIE PER PERIODE, VOLGENS WOONSITUATIE, BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN GEBRUIKTEN

	Lesperiodes			Blok- en examenperiodes		
	Niet	Occasioneel	Regelmatig	Niet	Occasioneel	Regelmatig
Bij hun ouders	31,2%	22,0%	46,8%	4,6%	8,7%	86,7%
Kot	36,0%	20,0%	43,9%	1,9%	11,1%	87,0%
Zelfstandig	27,5%	23,4%	49,1%	6,8%	14,7%	78,5%
Significantie	χ^2 = 18,318 (df=4); p=0,001; Cramer's V: 0,12			χ^2 = 18,044 (df=4); p=0,001; Cramer's V: 0,11		

Oneigenlijk gebruik van stimulerende medicatie

Prevalentie en gebruiksfrequentie

Oneigenlijk gebruik van stimulerende medicatie wordt gedefinieerd als het *gebruik van stimulerende medicatie om studieprestaties te verbeteren*. Van de studenten die **ooit** stimulerende medicatie gebruikten, geeft 59,3% aan dat zij deze medicatie hebben gebruikt om **studieprestaties te verbeteren**.[34] Dit komt overeen met 8,0% van de totale studentenpopulatie. **In het afgelopen jaar** gebruikte 5,7% van de totale studentenpopulatie stimulerende medicatie om de studieprestaties te verbeteren. Studenten waren gemiddeld 17,8 jaar (SD: 3,31) toen zij voor het eerst oneigenlijk stimulerende medicatie gebruikten. Meer dan de helft van deze studenten (56,3%) geeft aan dat zij 18 jaar of jonger waren bij het eerste oneigenlijke gebruik.

Voor het oneigenlijk gebruik hebben we eveneens de gebruiksfrequentie per periode bekeken (Tabel 30). Drie op de vier studenten die in het laatste jaar oneigenlijk stimulerende medicatie gebruikten (75,0%) geven aan dit **regelmatig** te doen tijdens de blok- en examenperiodes. Tegelijk geeft meer dan de helft van deze studenten (54,2%) aan stimulerende medicatie niet oneigenlijk tijdens de lesperiodes te gebruiken.

[32] χ^2 = 161,741 (df=2); p < 0,001; Cramer's V: 0,10
[33] χ^2 = 73,642 (df=2); p < 0,001; Cramer's V: 0,07
[34] n totaal= 15.143

TABEL 30: GEBRUIKSFREQUENTIE VAN STIMULERENDE MEDICATIE OM STUDIEPRESTATIES TE VERBETEREN PER PERIODE BIJ STUDENTEN DIE AFGELOPEN 12 MAANDEN ONEIGENLIJK GEBRUIKTEN (N=827)

Periode (missing)	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)
Lesperiodes (36)	54,2%	22,9%	22,9%
Blok- en examenperiodes (31)	8,3%	16,8%	75,0%

Verschillen volgens geslacht

Ook vinden we een significant verschil tussen mannen (10,0%) en vrouwen (6,5%) in het **ooit** oneigenlijk gebruiken van stimulerende medicatie[35]. Oneigenlijk gebruik werd eveneens in de **afgelopen 12 maanden** door meer mannen (7,0%) dan vrouwen (4,8%) gedaan[36]. Qua gebruiksfrequentie in het laatste jaar is er enkel in de blok- en examenperiode een verschil, met meer **regelmatig** oneigenlijk gebruik bij mannen (78,2%) dan bij vrouwen (71,6%) (Tabel 31). Ook deze relaties zijn zwak volgens de Cramer's V.

TABEL 31: FREQUENTIE ONEIGENLIJK GEBRUIK STIMULERENDE MEDICATIE PER PERIODE, VOLGENS GESLACHT, BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN ONEIGENLIJK GEBRUIKTEN

	Lesperiodes			Blok- en examenperiodes		
	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)
Vrouwen	53,4%	23,2%	23,4%	8,3%	20,1%	71,6%
Mannen	54,9%	22,7%	22,4%	8,3%	13,6%	78,2%
Significantie	n.s.			χ^2 = 6,883 (df=2); p=0,032; Cramer's V: 0,09		

Verschillen volgens woonsituatie

Meer zelfstandig wonende studenten (13,1%) hebben **ooit** al eens stimulerende medicatie gebruikt om hun studieprestaties te verbeteren dan kotstudenten (8,1%) en studenten die bij hun ouders wonen (6,6%).[37] Ook het aandeel studenten dat **in de afgelopen 12 maanden** oneigenlijk gebruikte, ligt hoger bij zelfstandig wonende studenten (7,9%), dan bij kotstudenten (6,1%) en studenten die bij hun ouders wonen (5,0%).[38] Bij studenten die in het laatste jaar gebruikten komt **regelmatig** oneigenlijk gebruik in de lesperiodes het meest voor bij studenten die bij hun ouders wonen (26,2%) en bij zelfstandig wonende studenten (25,0%). Verder is het aandeel dat **niet** oneigenlijk gebruikt het hoogst bij de kotstudenten. In de blok- en examenperiode komt het regelmatig gebruik van stimulerende medicatie om studieprestaties te verbeteren het meest voor bij studenten die bij hun ouders wonen (79,4%) (Tabel 32).

[35] χ^2 = 25,537 (df=1); p < 0,001; Cramer's V: 0,04
[36] χ^2 = 13,322 (df=1); p < 0,001; Cramer's V: 0,03
[37] χ^2 = 77,808 (df=2); p <0,001; Cramer's V: 0,07
[38] χ^2 = 32,584 (df=2); p <0,001; Cramer's V: 0,05

TABEL 32: FREQUENTIE VAN ONEIGENLIJK GEBRUIK STIMULERENDE MEDICATIE PER PERIODE, VOLGENS WOONSITUATIE, BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN ONEIGENLIJK GEBRUIKTEN

	Lesperiodes			Blok- en examenperiodes		
	Niet	Occasioneel	Regelmatig	Niet	Occasioneel	Regelmatig
Bij hun ouders	50,9%	22,9%	26,2%	7,0%	13,7%	79,4%
Kot	59,7%	21,9%	18,4%	9,0%	18,7%	72,3%
Zelfstandig	49,2%	25,8%	25,0%	9,8%	18,0%	72,2%
Significantie	χ^2= 17,512 (df=4); p=0,002; Cramer's V: 0,11			χ^2 = 10,703 (df=4); p=0,030; Cramer's V: 0,08		

(Neven)effecten

De studenten die ooit stimulerende medicatie namen om hun studieprestaties te verbeteren, werd gevraagd in welke mate ze hierbij het gewenste effect dan wel negatieve bijwerkingen hebben ervaren. Bijna twee op de vijf studenten (39,2%) gaven aan 'nooit' tot 'af en toe' het **gewenste effect** te ervaren, terwijl 34,3% aangaf 'vaak' het gewenste effect te verkrijgen. Daar staat tegenover dat ongeveer acht op de tien studenten (80,8%) minstens **een negatieve bijwerking** rapporteerden (Tabel 33).

TABEL 33: ERVAREN NEVENEFFECTEN BIJ STUDENTEN DIE OOIT ONEIGENLIJK STIMULERENDE MEDICATIE GEBRUIKTEN (MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK) (N=1.109)

Neveneffecten (missing: 57)	%
Verminderde eetlust	55,2%
Slaapproblemen	38,0%
Hartkloppingen	34,8%
Prikkelbaarheid	27,8%
Stemmingsveranderingen- of wisselingen	24,0%
Hoofdpijn	22,3%
Ik heb geen enkel negatief effect ervaren	19,2%
Verdrietig	16,4%
Depressie	13,8%
Paniek	12,5%
Problemen in omgang met vrienden	9,6%
Duizeligheid	9,4%
Buikpijn	7,7%
Zelfmoordgedachten	6,2%
Agressie	3,8%
Hallucinaties	2,2%

Kanalen

We peilden ook naar de **kanalen** waarlangs studenten die ooit oneigenlijk stimulerende medicatie gebruikten deze medicatie verkregen. De meest voorkomende kanalen zijn via een voorschrift van de psychiater/neuroloog (38,9%) of de huisarts (36,1%) en via een kennis/vriend buiten het studentenmilieu (27,3%) (Tabel 34).

TABEL 34: KANALEN WAARLANGS STUDENTEN DIE OOIT ONEIGENLIJK STIMULERENDE MEDICATIE GEBRUIKTEN DEZE MEDICATIE VERKREGEN (MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK) (N=1.109)

Kanalen (missing: 2)	%
Via een voorschrift van de psychiater/neuroloog	38,9%
Via een voorschrift van een huisarts	36,1%
Via een kennis/vriend buiten het studentenmilieu	27,3%
Via een kennis/vriend binnen het studentenmilieu	17,7%
Via mijn broer/zus	9,4%
Via mijn ouders	6,0%
Via een bestelling op een website	2,2%
Mezelf voorgeschreven	2,1%
Via een ander familielid	2,0%
Medicatie gestolen	0,7%
Voorschrift gestolen	0,1%

Gebruik van kalmeer- en slaapmedicatie

Prevalentie en gebruiksfrequentie

Het aandeel studenten dat **ooit kalmeer- of slaapmedicatie** gebruikte bedraagt 16,6% van alle studenten.[39] Van deze studenten zegt 56,7% dat ze deze medicatie ook **in de laatste 12 maanden** hebben genomen. Dit komt neer op 9,4% van alle studenten. De top 3 van meest gebruikte kalmeer- en slaapmiddelen in de laatste 12 maanden zijn alprazolam (42,8%; bijv. Xanax®), trazodone (31,0%; bijv. Nestrolan®) en diazepam (20,3%; bijv. Valium®). De gemiddelde beginleeftijd van gebruik is 17,8 jaar (SD: 3,28). Zes op de tien studenten (62.7%) waren 18 jaar of jonger op het moment dat zij voor het eerst kalmeer- en slaapmedicatie gebruikten.

Tabel 35 toont dat het aandeel studenten dat in het laatste jaar kalmeer- en slaapmedicatie gebruikte in de lesperiodes min of meer gelijk is aan dat in de blok- en examenperiodes. Wel is er een verschil in **regelmatig gebruik** tussen beide periodes. Bijna de helft van de studenten (47,2%) die in het afgelopen jaar kalmeer- en slaapmedicatie nam, deed dat wekelijks in de blok- en examenperiode, tegenover ruim een derde (36,6%) in de lesperiodes.

TABEL 35: GEBRUIKSFREQUENTIE VAN STIMULERENDE MEDICATIE PER PERIODE BIJ STUDENTEN DIE IN DE VOORBIJE 12 MAANDEN KALMEER- EN SLAAPMEDICATIE GEBRUIKTEN (N=1.390)

Periode (missing)	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)
Lesperiodes (50)	24,6%	38,9%	36,6%
Blok- en examenperiodes (43)	26,6%	26,1%	47,2%

[39] n totaal=15.225

Verschil volgens geslacht

Wanneer we de resultaten uitsplitsen naar geslacht constateren we dat vrouwelijke studenten vaker aangeven **ooit** kalmeer- of slaapmedicatie te hebben genomen dan mannelijke studenten (20,1% vs. 11,8%). [40] Eenzelfde constatering doen we in het gebruik van kalmeer- en slaapmedicatie in de **afgelopen 12 maanden** in de totale studentenpopulatie (11,7% vs. 6,3).[41]

Onder de studenten die in het laatste jaar kalmeer- en slaapmedicatie namen, verschilt de gebruiksfrequentie in de lesperiodes niet tussen mannen en vrouwen. Dat is wel het geval in de blok- en examenperiode. Dan gebruikt de helft van de vrouwen (50,1%) deze medicatie **regelmatig**, tegenover 39,9% van de mannen. Bijna een derde van de mannen (31,9%) gebruikt deze medicatie **niet** in de blok- en examenperiode tegenover een kwart van de vrouwen (24,6%) (Tabel 36).

TABEL 36: GEBRUIKSFREQUENTIE VAN KALMEER- EN SLAAPMEDICATIE PER PERIODE, VOLGENS GESLACHT, BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN DEZE MEDICATIE GEBRUIKTEN

	Lesperiodes			Blok- en examenperiodes		
	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)
Vrouwen	23,6%	38,4%	37,9%	24,6%	25,4%	50,1%
Mannen	27,0%	40,0%	33,0%	31,9%	28,2%	39,9%
Significantie	n.s.			$\chi2$ = 9,157 (df=2); p=0,010; Cramer's V: 0,08		

Verschil volgens woonsituatie

Zelfstandig wonende studenten geven vaker aan **ooit** kalmeer- en slaapmedicatie te hebben gebruikt (26,7%) vergeleken met studenten die bij hun ouders wonen (16,0%) en kotstudenten (14,0%).[42] Ook de gebruiksprevalentie **in de afgelopen 12 maanden** verschilt tussen de groepen studenten (resp. 15,4%, 9,1%, 7,8%), hoewel die laatste relatie zwak is.[43]

Het verschil in gebruiksfrequentie onder studenten die in het afgelopen jaar kalmeer- en slaapmedicatie namen, is per periode volgens woonsituatie weergegeven in Tabel 37. In de lesperiodes is er geen verschil volgens woonsituatie. Tijdens de blok- en examenperiodes gebruiken wel meer kotstudenten (49,9%) en studenten die bij hun ouders wonen (48,0%) regelmatig kalmeer- en slaapmedicatie dan zelfstandig wonende studenten (40,8%). Deze relatie is zwak volgens de Cramer's V.

TABEL 37: GEBRUIKSFREQUENTIE VAN KALMEER- EN SLAAPMEDICATIE PER PERIODE, VOLGENS WOONSITUATIE, BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN DEZE MEDICATIE GEBRUIKTEN

	Lesperiodes			Blok- en examenperiodes		
	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)
Bij hun ouders	23,9%	38,3%	37,8%	25,7%	26,2%	48,0%
Kot	27,5%	39,2%	33,3%	23,1%	27,0%	49,9%
Zelfstandig	22,3%	38,9%	38,9%	34,7%	24,4%	40,8%
Significantie	n.s.			$\chi2$ = 12,502 (df=4); p = 0,014; Cramer's V: 0,07		

[40] χ^2 = 169,169 (df=1); p < 0,001; Cramer's V: 0,11
[41] χ^2 = 131,195 (df= 1); p < 0,001; Cramer's V: 0,09
[42] χ^2 = 171,035 (df=2); p < 0,001; Cramer's V: 0,11
[43] χ^2 = 95,105 (df=2); p < 0,001; Cramer's V: 0,08

Oneigenlijk gebruik van kalmeer- en slaapmedicatie

Prevalentie en gebruiksfrequentie

Oneigenlijk gebruik van kalmeer- en slaapmedicatie wordt gedefinieerd als (1) *het gebruik van deze medicatie zonder voorschrift* en/of (2) *het gebruik met voorschrift, maar op een andere manier dan voorgeschreven (bijv. een andere frequentie of dosis)*. Van de studenten die ooit kalmeer- en slaapmedicatie gebruikten, geeft 29,6% aan dat zij deze medicatie **ooit oneigenlijk** hebben gebruikt. Dit komt overeen met 4,8% van alle studenten[44]. **In het afgelopen jaar** gebruikte 2,2% van de totale studentenpopulatie oneigenlijk kalmeer- en slaapmedicatie. Studenten waren gemiddeld 18,3 jaar (SD: 2,72) toen zij voor het eerst oneigenlijk kalmeer- en slaapmedicatie gebruikten. Bijna zes op de tien studenten (58,5%) waren 18 jaar of jonger bij het eerste oneigenlijke gebruik.

In Tabel 38 is te zien dat in de lesperiodes ruim de helft van de studenten (57,0%) die in het laatste jaar oneigenlijk kalmeer- en slaapmedicatie gebruikten dat **occasioneel** deden. In de blok- en examenperiodes zie je dat zowel het aandeel studenten dat **niet** oneigenlijk gebruikt (31,9%) als het aandeel **regelmatig** oneigenlijk gebruikt (32,0%) groter zijn dan in de lesperiodes.

TABEL 38: FREQUENTIE VAN HET ONEIGENLIJK GEBRUIK VAN KALMEER- EN SLAAPMEDICATIE PER PERIODE BIJ STUDENTEN DIE IN DE VOORBIJE 12 MAANDEN ONEIGENLIJK KALMEER- EN SLAAPMEDICATIE GEBRUIKTEN (N=317)

Periode (missing)	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)
Lesperiodes (2)	23,3%	57,0%	19,7%
Blok- en examenperiodes (2)	31,9%	36,1%	32,0%

Verschillen volgens geslacht

Het **ooit oneigenlijk** gebruik van kalmeer- en slaapmedicatie komt meer voor bij vrouwen (5,2%) dan bij mannen (4,3%)[45], evenals het oneigenlijk gebruik **in de afgelopen 12 maanden** (2,3% vs. 2,1%)[46]. Deze relaties zijn volgens de Cramer's V echter bijzonder zwak.

We tonen de gebruiksfrequentie per geslacht niet, omdat het aantal mensen dat in het afgelopen jaar oneigenlijk gebruik rapporteerde te klein is. Daardoor zouden sommige groepen te weinig respondenten bevatten om betrouwbare cijfers te geven.

Verschillen volgens woonsituatie

Meer zelfstandig wonende studenten (8,7%) gebruikten **ooit oneigenlijk** kalmeer- en slaapmedicatie tegenover studenten die bij hun ouders wonen (4,7%) en kotstudenten (3,7%).[47]

[44] n totaal =15.186
[45] χ^2 = 11,681 (df=1); p < 0,001; Cramer's V: 0,03
[46] χ^2 = 4,517 (df=1); p = 0,034; Cramer's V: 0,02
[47] χ^2 = 90,481 (df=2); p < 0,001; Cramer's V: 0,08

Hetzelfde zien we voor oneigenlijk gebruik **in de afgelopen 12 maanden** (3,7% vs. 2,0 vs. 1,8%)[48]. Deze relaties zijn volgens de Cramer's V echter heel zwak.

We tonen de gebruiksfrequentie per woonsituatie niet, omdat het aantal mensen dat in het afgelopen jaar oneigenlijk gebruik rapporteerde te klein is. Daardoor zouden sommige groepen te weinig respondenten bevatten om betrouwbare cijfers te geven.

[48] χ^2 = 23,664 (df=2); p < 0,001; Cramer's V: 0,04

Terug naar inhoudsopgave

Illegale drugs

SAMENVATTING CANNABIS

- Bijna de helft van de studenten heeft **ooit illegale drugs gebruikt**. Het gaat vooral om het gebruik van **cannabis**. Bijna een kwart van alle studenten gebruikte het **voorgaande jaar cannabis**. **Regelmatig gebruik van cannabis** komt niet zo vaak voor.
  → Lees meer

- **Meer mannelijke studenten** dan vrouwelijke studenten **en meer zelfstandig wonende studenten** dan studenten die thuis wonen en kotstudenten **gebruiken cannabis**.
  → Lees meer

- Het merendeel van de studenten die cannabis gebruiken ervaart geen **nadelige gevolgen** van dat gebruik. Anderzijds geeft een vierde aan meerdere nadelige gevolgen meegemaakt te hebben.
  → Lees meer

- **Vrijdag en zaterdag** zijn de dagen waarop **cannabisgebruik** het meest voorkomt. Gebruik op het eigen **kot of appartement** of op dat van een vriend(in) komt veel vaker voor dan bijv. gebruiken in een uitgaanssetting.
  → Lees meer

SAMENVATTING ANDERE ILLEGALE DRUGS

- Het **ooit- en laatstejaarsgebruik van andere illegale drugs** liggen een stuk lager dan dat van cannabis. **Xtc en cocaïne** zijn daarin de meest gebruikte middelen.
  → Lees meer

- **Meer mannelijke studenten** dan vrouwelijke studenten **en meer zelfstandig wonende studenten** dan studenten die bij hun ouders wonen en kotstudenten gebruiken **andere illegale drugs**.
  → Lees meer

Gebruik van cannabis

Prevalentie en gebruiksfrequentie

Cannabis is nog steeds duidelijk de meest gebruikte illegale drug. 40,4% van alle studenten heeft **ooit cannabis gebruikt**. In totaal heeft 41,0% van de studenten ooit minstens een illegale drug gebruikt, waarbij cannabis in de overgrote meerderheid van de gevallen deel uitmaakt van dat gebruik. Binnen de groep studenten die ooit minstens een illegale drug heeft gebruikt, heeft bijna iedereen cannabis gebruikt. 23,7% van alle studenten heeft in de **laatste 12 maanden** voor de bevraging cannabis gebruikt.

Wat de **beginleeftijd** betreft, heeft bijna een op de vier studenten die ooit al cannabis gebruikten (23,0%) dit voor het eerst voor de leeftijd van 16 jaar gebruikt. De grootste groep van de ooitgebruikers (41,9%) kende op 16 of 17 jaar een eerste gebruik van cannabis. Dat maakt dat een meerderheid (64,2%) van de studenten die ooit cannabis gebruikten dit reeds deden voor ze 18 jaar waren, de meest gangbare leeftijd om hogere studies te kunnen beginnen. Tegelijk begonnen dus vier op de tien (35,8%) met hun cannabisgebruik op volwassen leeftijd.

Bijna alle studenten die in de laatste 12 maanden cannabis gebruikten, deden dit in de **lesperiodes** (84,1%). Wat de **gebruiksfrequentie** in die lesperiodes betreft, geeft een meerderheid van de laatstejaarsgebruikers (54,3%) aan dat ze het eerder op occasionele basis gebruiken, dus gemiddeld minder dan eens per week. Drie op de tien laatstejaarsgebruikers (29,8%) geven regelmatig gebruik van cannabis aan, wat betekent dat zij het minstens 1 keer per week gebruikten. Op de hele studentenpopulatie bekeken, ligt het aandeel regelmatige gebruikers uiteraard een stuk lager (7,0%).

In de **blok- en examenperiodes** ligt de **gebruiksfrequentie** duidelijk lager. Van de studenten die het voorgaande jaar cannabis gebruikten deed een meerderheid (61,2%) dat niet in die periodes. 19,1% gebruikte dan op occasionele basis en 19,7% op regelmatige basis. Over alle studenten heen, ligt het aandeel regelmatige gebruikers in blok- en examenperiodes op 4,6%.

Vergelijken we de gebruiksfrequenties tussen beide periodes, dan zien we dat vooral de regelmatige gebruikers van cannabis hun gebruikspatroon het hele jaar door voortzetten: 64,2% van de regelmatige gebruikers tijdens lesperiodes gebruikt ook regelmatig in blok- en examenperiodes. Slechts 16,3% van de regelmatige gebruikers gebruikt niet in de blok- en examenperiodes. Dit terwijl een duidelijke meerderheid van de occasionele gebruikers tijdens lesperiodes hun cannabisgebruik tijdens blok- en examenperiodes stopzet (77,5%).

Verschillen volgens geslacht

Wanneer we naar het **ooitgebruik** en het **gebruik in de laatste 12 maanden** voor de bevraging kijken bij mannen en vrouwen, zien we dat het gebruik van cannabis sterker een mannenzaak is. Zo gebruikte 34,4% van de vrouwelijke studenten en 48,4% van de mannelijke studenten ooit al eens cannabis. Wat laatstejaarsgebruik betreft zien we een ongeveer even groot percentueel verschil: 17,9% van de vrouwelijke studenten en 31,9% van de mannen gebruikten in het afgelopen jaar cannabis. Beide verschillen zijn significant[49].

Ook qua **frequentie van cannabisgebruik** zijn er verschillen tussen beide geslachten. In die zin dat regelmatig gebruik zich sterker voordoet bij mannelijke dan bij vrouwelijke studenten. Dat geldt

[49] Ooit: χ^2=230,7 (df=1); p<0,001; Cramer's V=0,12; Laatste jaar: χ^2=100,854 (df=1); p<0,001; Cramer's V=0,12.

zowel voor de lesperiodes als voor de blok- en examenperiodes. In de lesperiodes gebruikt 35% van de mannelijke laatstejaarsgebruikers regelmatig cannabis, tegenover 23,0% van de vrouwelijke laatstejaarsgebruikers. In de blok- en examenperiodes zijn die grootteordes een stuk kleiner, met 22,1% bij de mannen en 16,5% bij de vrouwen[50].

Verschillen volgens woonsituatie

Zowel voor het **ooit- als laatstejaarsgebruik** zijn er verschillen qua woonsituatie. Telkens blijken studenten die heel de week thuis bij hun ouders wonen de laagste prevalentie te vertonen en studenten die heel de week zelfstandig wonen de hoogste. De prevalentie van studenten die tijdens de week op kot zitten, situeert zich daartussenin. Zo gebruikte 46,6% van de zelfstandig wonende studenten ooit al eens cannabis, terwijl dat bij de kotstudenten en studenten die bij hun ouders wonen respectievelijk 32,1% en 24,8% is[51]. 27,6% van alle zelfstandig wonende studenten gebruikte cannabis in de voorbije 12 maanden, terwijl dit bij kotstudenten 19,5% en bij studenten die thuis bij hun ouders wonen 14,1% is[52].

Als we in de groep laatstejaarsgebruikers de **gebruiksfrequentie** per woonsituatie bekijken, dan zien we dat die nog steeds het hoogst is bij zelfstandig wonende studenten. Daarnaast verkleinen de verschillen tussen kotstudenten en studenten die bij hun ouders wonen. Van de zelfstandig wonende studenten die het voorgaande jaar cannabis gebruikten, deed 41,6% dit in de lesperiodes op regelmatige basis. Voor kotstudenten ligt dat aandeel op 28,1% en voor studenten die bij hun ouders wonen op 25,2%[53]. Bekijken we het regelmatig gebruik tijdens de blok- en examenperiodes bij wie in de afgelopen 12 maanden cannabis had gebruikt, dan zien we dat dit zich voordoet bij 31,9% van de zelfstandig wonende studenten, bij 17,1% van de kotstudenten en bij 15,9% van de studenten die bij hun ouders thuis wonen[54].

Risicovol cannabisgebruik

Prevalentie en gebruiksfrequentie

Om risicovol cannabisgebruik in kaart te brengen, hanteerden we zes geselecteerde ja/nee-vragen uit de vragenbatterij die Decorte et al. (2003) in hun onderzoek “cannabis in Vlaanderen” gebruikten. Een aantal van die vragen gaan over negatieve gevolgen van cannabisgebruik op het vlak van studieverplichtingen en psychisch/mentaal welzijn.

De meeste studenten die het voorgaande jaar cannabis gebruikten, kenden weinig of geen van de aangegeven negatieve gevolgen. Zo geeft 59,6% van hen aan geen enkel negatief gevolg te hebben gekend en 14,1% één van de opgesomde negatieve gevolgen te hebben meegemaakt. 8,0% kreeg te maken met twee van de opgesomde negatieve gevolgen. Een vrij aanzienlijk aandeel heeft meer nadelen ondervonden: 18,3% geeft meer dan twee negatieve gevolgen aan.

Het meest voorkomende negatieve gevolg is dat de student meer gebruikt dan hij/zij van plan was of het middel langer gebruikte dan de bedoeling was (33,4%). 22,3% heeft behoefte gevoeld om het cannabisgebruik te verminderen of wilde langer dan een week het gebruik stoppen, maar

[50] Les: χ^2=75,219 (df=2); p<0,001 en Cramer’s V = 0,14; blok- en examen: χ^2=24,197 (df=2); p<0,001 en Cramer’s V = 0,08.
[51] χ^2=616,228 (df=2); p<0,001 en Cramer’s V = 0,20.
[52] χ^2=19,668 (df=2); p<0,001 en Cramer’s V = 0,06.
[53] χ^2=89,999 (df=4); p<0,001 en Cramer’s V = 0,12.
[54] χ^2=108,284 (df=4); p<0,001 en Cramer’s V = 0,13.

slaagde daar niet in. 16,1% heeft sociale activiteiten, hobby's of werk verminderd of gestaakt vanwege het gebruik. De andere in de vragenlijst opgenomen negatieve gevolgen worden telkens door ongeveer 1 op de 10 laatstejaarsgebruikers aangegeven. Specifieke aandacht verdient de 12,4% die aangeeft dat hij/zij door het cannabisgebruik werk- of studiegerelateerde verplichtingen niet kon nakomen.

Verschillen volgens geslacht

Wetende dat mannen die het voorgaande jaar cannabis gebruikten ook frequenter gebruikten dan vrouwen, is het niet verwonderlijk dat zij ook meer negatieve gevolgen van hun gebruik ondervinden[55]. Zo geeft 64,3% van de vrouwelijke laatstejaarsgebruikers aan geen negatieve gevolgen ondervonden te hebben, tegenover 52,5% van de mannelijke laatstejaarsgebruikers. Ook het aandeel dat meer dan twee negatieve gevolgen aan den lijve ondervond, is bij mannen hoger dan bij vrouwen, met name 20,4% tegenover 15,6%.

Als we in Tabel 39 de resultaten van elk in de vragenlijst opgenomen negatief gevolg apart bekijken per geslacht, dan zien we dat voor bijna alle negatieve gevolgen de ratio man/vrouw rond de 1,2:1 ligt (tussen 1,2 en 1,5). Het aandeel mannelijke laatstejaarsgebruikers dat daarmee te kampen had is dus licht hoger dan bij de vrouwelijke laatstejaarsgebruikers. Voor één negatief gevolg is dit omgekeerd, met name voor de parameter 'cannabis blijven gebruiken, terwijl je te kampen had met een psychisch of lichamelijk probleem veroorzaakt of verergerd door het gebruik van cannabis'. Daarvoor is de ratio 1:1,2.

TABEL 39: NEGATIEVE GEVOLGEN, VOLGENS GESLACHT BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN CANNABIS GEBRUIKTEN (N: ♀ 1.704; ♂ 1.594)

Prevalentie van negatieve gevolgen in de voorgaande 12 maanden (missings)	
Meer cannabis gebruikt dan je van plan was of langer gebruikt dan de bedoeling was (64)	
Vrouwen	29,3%
Mannen	36,6%
Significantie	p<0,001*
Behoefte gevoeld om cannabisgebruik te verminderen of te stoppen, zonder succes (64)	
Vrouwen	19,1%
Mannen	24,7%
Significantie	p<0,001*
Sociale activiteiten, hobby's of werk verminderd of gestaakt omwille van cannabisgebruik (66)	
Vrouwen	12,6%
Mannen	18,8%
Significantie	p<0,001*
Blijven gebruiken ondanks psychische of lichamelijke problemen door cannabisgebruik (66)	
Vrouwen	14,0%
Mannen	11,5%
Significantie	P=0,084*
Verplichtingen in werk of studies niet kunnen nakomen door het cannabisgebruik (66)	
Vrouwen	10,8%
Mannen	13,5%
Significantie	P=0,017*
Blijven gebruiken ondanks relationele problemen door cannabisgebruik (68)	
Vrouwen	8,3%
Mannen	11,9%
Significantie	P=0,004*

** N1: χ^2=21,000 (df=1); Cramer's V = 0,08. N2: : χ^2=17,615(df=2); Cramer's V = 0,07. N3: χ^2=17,089 (df=1); Cramer's V = 0,07. N4: χ^2=2,994(df=1); Cramer's V = 0,03. N5: χ^2=5,732(df=1); Cramer's V = 0,04. N6: χ^2=8,073 (df=1); Cramer's V = 0,05.*

[55] χ^2=32,180 (df=6); p<0,001 en Cramer's V = 0,10.

Verschillen volgens woonsituatie

Analoog met de hierboven gehanteerde stelling dat de gebruiksfrequentie een impact kan hebben op het aantal ondervonden negatieve gevolgen, zou je verwachten dat dit zich ook voordoet als we de cijfers per woonsituatie bekijken. Zelfstandig wonende studenten, die op alle gebruiksparameters het hoogst scoren, tellen minder laatstejaarsgebruikers die geen negatieve gevolgen kenden (47,5%) en meer die meer dan twee negatieve gevolgen ervaarden (27,0%) dan de twee andere groepen[56]. Ze rapporteren ook vaker dan studenten die bij hun ouders wonen of dan kotstudenten dat ze cannabis alleen gebruiken (30,9%)[57]. Voor de twee andere groepen zien we een gelijkaardige verdeling in de negatieve gevolgen van cannabisgebruik. Zo ligt bij studenten die bij hun ouders wonen het aandeel dat geen negatieve gevolgen ondervond slechts een beetje lager dan bij kotstudenten (61,8% versus 63,6%) en het aandeel dat meer dan twee negatieve gevolgen ondervond vrijwel gelijk (16,0% versus 16,3%). Hoewel studenten die bij hun ouders wonen dus minder vaak cannabis gebruiken dan kotstudenten, ervaren ze wel in gelijkaardige mate negatieve gevolgen van cannabis. Een verklaring zou kunnen liggen in het feit dat kotstudenten tijdens de week sterker ingebed zijn in sociale netwerken en zo minder snel negatieve gevolgen ondervinden. Dat lijkt echter niet te worden bevestigd: het gebruik van cannabis in je eentje komt even vaak voor bij studenten die bij hun ouders wonen (16,2% vaak tot altijd) als bij studenten die op kot wonen (16,8% vaak tot altijd).

Als we in Tabel 40 bekijken hoe sterk elk apart negatief gevolg zich per woonsituatie voordoet, dan zien we steeds dezelfde rangorde (zelfstandig wonende studenten > studenten die bij hun ouders wonen = kotstudenten) en min of meer dezelfde verhoudingen qua prevalentie. Dit laatste wel met één uitzondering: bijna evenveel laatstejaarsgebruikers die bij hun ouders wonen (10,9%) als zelfstandig wonende laatstejaarsgebruikers (11,2%) geven aan het negatieve gevolg ‘cannabis te blijven gebruiken, terwijl je te kampen had met problemen in de relationele sfeer veroorzaakt of verergerd door het gebruik van cannabis’ te hebben meegemaakt. Bij kotstudenten is dat aandeel maar half zo hoog (5,5%).

[56] χ^2=120,747 (df=12); p<0,001 en Cramer’s V = 0,10.
[57] χ^2=99,825 (df=8); p<0,001 en Cramer’s V = 0,13.

TABEL 40: NEGATIEVE GEVOLGEN, VOLGENS WOONSITUATIE BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN CANNABIS GEBRUIKTEN (N: THUIS 1.180; KOT 1.447; ZELFSTANDIG 635)

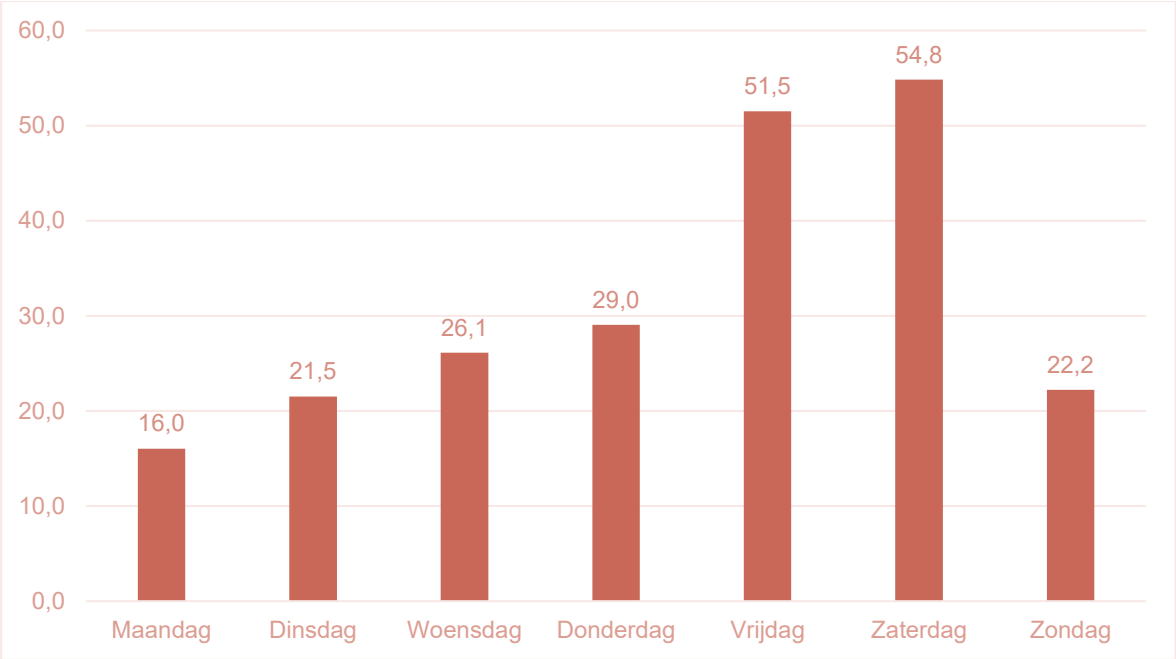
	Prevalentie van negatieve gevolgen in de voorgaande 12 maanden (missings)
Meer cannabis gebruikt dan je van plan was of langer gebruikt dan de bedoeling was (64)	
Studenten die bij ouders wonen	30,6%
Kotstudenten	30,6%
Zelfstandig wonende studenten	44,1%
Significantie	p<0,001*
Behoefte gevoeld om cannabisgebruik te verminderen of te stoppen, zonder succes (64)	
Studenten die bij ouders wonen	20,2%
Kotstudenten	19,0%
Zelfstandig wonende studenten	33,0%
Significantie	p<0,001*
Sociale activiteiten, hobby's of werk verminderd of gestaakt omwille van cannabisgebruik (66)	
Studenten die bij ouders wonen	13,7%
Kotstudenten	14,7%
Zelfstandig wonende studenten	23,9%
Significantie	p<0,001*
Blijven gebruiken ondanks psychische of lichamelijke problemen door cannabisgebruik (66)	
Studenten die bij ouders wonen	10,3%
Kotstudenten	10,6%
Zelfstandig wonende studenten	21,7%
Significantie	P=0,001*
Verplichtingen in werk of studies niet kunnen nakomen door het cannabisgebruik (66)	
Studenten die bij ouders wonen	11,2%
Kotstudenten	11,3%
Zelfstandig wonende studenten	16,7%
Significantie	p<0,001*
Blijven gebruiken ondanks relationele problemen door cannabisgebruik (68)	
Studenten die bij ouders wonen	9,1%
Kotstudenten	9,4%
Zelfstandig wonende studenten	14,4%
Significantie	p<0,001*

** N1: χ^2=45,346 (df=2); Cramer's V = 0,12. N2: χ^2=41,154 (df=2); Cramer's V = 0,11. N3: χ^2=34,416 (df=2); Cramer's V = 0,10. N4: χ^2=45,983 (df=2); Cramer's V = 0,12. N5: χ^2=18,241 (df=2); Cramer's V = 0,08. N6: χ^2=18,066 (df=2); Cramer's V = 0,08.*

Context van cannabisgebruik

Dagen van gebruik

Aan de studenten die het voorgaande jaar cannabis gebruikten, vroegen we op welke dagen ze dat deden in een gemiddelde week tijdens de lesperiodes. Figuur 2 geeft grafisch weer op welke **dagen van de week** dit vooral gebeurt. Naarmate de week vordert, stijgt het aandeel dat cannabis gebruikt. Op vrijdag en zaterdag ligt dat aandeel het hoogst. Zondag daalt het gebruik dan weer aanzienlijk.

FIGUUR 2: PREVALENTIE VAN CANNABISGEBRUIK PER DAG VAN DE WEEK, TIJDENS DE LESPERIODES (BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN CANNABIS GEBRUIKTEN)

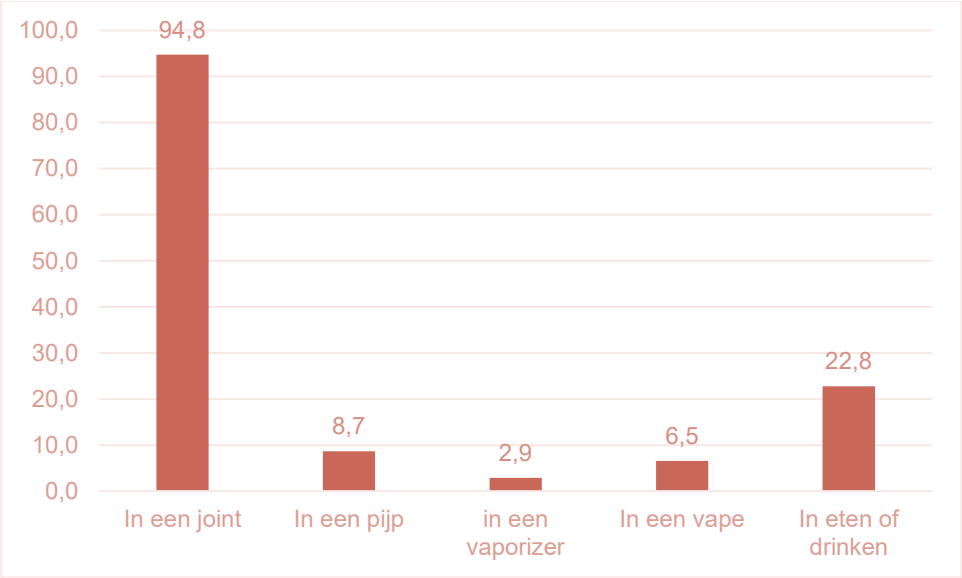
Plaatsen waar studenten cannabis gebruiken

Kijken we bij studenten die in het afgelopen jaar cannabis gebruikten naar **waar en met wie** ze dit deden, dan zien we dat het gebruiken op het eigen kot of appartement of op dat van een vriend het meest voorkomt. 52,9% geeft aan dat dit vaak tot (bijna) altijd zo gebeurt. Minder vaak voorkomende plaatsen van gebruik zijn publieke ruimtes (in een park, op straat) en uitgaansgelegenheden (café, discotheek, club), waarvoor slechts 16,4%, respectievelijk 15,3% van de laatstejaarsgebruikers aangeeft het vaak tot (bijna) altijd daar te gebruiken.

Ook interessant om weten is dat een op de vijf studenten die het voorgaande jaar cannabis gebruikte, dit middel vaak tot (bijna) altijd alleen heeft gebruikt (20,4%). Een op de tien gebuikt het zelfs bijna altijd tot altijd alleen (9,5%).

Methode van cannabisgebruik

Ten slotte vroegen we aan de studenten die het voorgaande jaar cannabis gebruikten, op welke manieren ze voornamelijk gebruikten. Op Figuur 3 wordt duidelijk dat het roken van een joint nog steeds de voorkeur heeft: 94,8% van de laatstejaarsgebruikers geven aan dat ze cannabis gebruiken door een joint of blunt te roken. Cannabis in een eet- of drinkbaar product blijkt de tweede belangrijkste methode (22,8%). De top drie wordt aangevuld met het gebruik van cannabis in een (water)pijp of bong (8,7%).

FIGUUR 3: VOORNAAMSTE MANIER(EN) WAAROP CANNABIS WORDT GEBRUIKT (BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN CANNABIS GEBRUIKTEN)

Gebruik van andere illegale drugs dan cannabis

Prevalentie en gebruiksfrequentie

15,3% van alle studenten heeft **ooit** een andere illegale drug dan cannabis gebruikt. Wat de **beginleeftijd** betreft, zien we dat er in vergelijking met cannabis in het algemeen later begonnen wordt met andere illegale drugs. 7,7% van de ooitgebruikers heeft al voor het 16e levensjaar een of meerdere van deze middelen gebruikt. De groep ooitgebruikers die op 16 of 17 jaar voor het eerst een andere illegale drug dan cannabis gebruikte, is 24,5%. Dat betekent dat de meerderheid van de ooitgebruikers van andere illegale drugs dan cannabis voor het eerst deze middelen gebruikte op een leeftijd waarop je in regel al aan hogere studies kan beginnen: 67,8% was 18 jaar of ouder. 18 jaar is de meest vernoemde beginleeftijd (18,8%).

11,3% van alle studenten heeft in het aan de studentenbevraging **voorafgaande jaar** andere illegale drugs dan cannabis gebruikt. Als we de in de vragenlijst opgenomen **soorten illegale drugs** apart bekijken, dan zien we dat xtc het hoogst scoort qua gebruik tijdens het laatste jaar (8,8%), gevolgd door cocaïne (5,2%) en ketamine (4,2%). 5,2% heeft het voorgaande jaar nieuwe psychoactieve stoffen (NPS) gebruikt en 1,4% lachgas. Het laatstejaarsgebruik van amfetamines ligt op 1,9% en dat van GHB op 0,2%.

Verschillen volgens geslacht

Net als bij cannabis komt gebruik van andere illegale drugs dan cannabis meer voor bij mannelijke studenten. Anderhalf keer zo veel mannen (19,9%) als vrouwen (12,0%) hebben **ooit** andere illegale drugs gebruikt. Ook voor het **gebruik in het voorgaande jaar** is dat ongeveer dubbel zoveel (15,4% versus 8,6%)[58].

Als we in Tabel 41 de resultaten van elke in de vragenlijst opgenomen andere illegale drug dan cannabis per geslacht bekijken, dan zien we dat de proportie mannelijke studenten die een middel

[58] Ooit: χ^2=144,793 (df=1); p<0,001 en Cramer's V = 0,10; Laatste jaar: χ^2=91,902 (df=1); p<0,001 en Cramer's V = 0,07.

in het voorgaande jaar gebruikten telkens (minstens) twee keer zo hoog ligt. De rangorde qua laatstejaarsprevalentie per middel is voor beide geslachten dezelfde. Xtc scoort zowel bij mannen (11,7%) als bij vrouwen (6,7%) het hoogst. Het grootste verschil tussen de geslachten vinden we bij ketamine. 6,5% van de mannelijke studenten gebruikte in de voorgaande 12 maanden ketamine tegenover 2,5% van de vrouwelijke studenten.

TABEL 41: GEBRUIK AFGELOPEN 12 MAANDEN PER TYPE ANDERE ILLEGALE DRUGS DAN CANNABIS, VOLGENS GESLACHT (N: ♀ 10.846; ♂ 5.966)

Prevalentie van gebruik in de voorgaande 12 maanden	
Xtc	
Vrouwen	6,7%
Mannen	11,7%
Significantie	p<0,001*
Cocaïne	
Vrouwen	3,7%
Mannen	7,3%
Significantie	p<0,001*
Ketamine	
Vrouwen	2,5%
Mannen	6,5%
Significantie	p<0,001*
NPS	
Vrouwen	3,7%
Mannen	7,1%
Significantie	p<0,001*
Lachgas	
Vrouwen	0,9%
Mannen	2,1%
Significantie	p<0,001*
Amfetamines	
Vrouwen	1,4%
Mannen	2,6%
Significantie	p<0,001*
GHB	
Vrouwen	0,1%
Mannen	0,4%
Significantie	p<0,001*

** Xtc: χ^2: 83,813 (df=2), Cramer's V: 0,08; Cocaïne: χ^2: 65,312 (df=2), Cramer's V: 0,07; Ketamine: χ^2: 89,433 (df=2), Cramer's V: 0,08; NPS: χ^2: 79,512 (df=2), Cramer's V: 0,07; Lachgas: χ^2: 24,370 (df=2), Cramer's V: 0,04; Amfetamines: χ^2: 29,041 (df=2), Cramer's V: 0,04; GHB: χ^2:10,260 (df=2), Cramer's V=0,03.*

Verschillen volgens woonsituatie

Het gebruik van andere illegale drugs dan cannabis doet zich duidelijk meer voor onder zelfstandig wonenden dan bij kotstudenten en bij studenten die bij hun ouders wonen. Zo heeft 31,9% van de zelfstandig wonende studenten deze middelen **ooit** gebruikt, terwijl dat aandeel bij kotstudenten 13,9% en bij studenten die bij hun ouders wonen 10,9% bedraagt. Ook het aandeel studenten dat in de 12 voorgaande maanden andere illegale drugs dan cannabis gebruikte, ligt duidelijk hoger bij zelfstandig wonende studenten (23,5%) dan bij kotstudenten (10,4%) en bij studenten die bij hun ouders wonen (8,2%)[59].

[59] Ooit: χ^2=931,540 (df=2); p<0,001 en Cramer's V = 0,20; Laatste jaar: χ^2=592,723 (df=2); p<0,001 en Cramer's V = 0,16.

Als we in Tabel 42 de resultaten van elke andere illegale drug dan cannabis apart bekijken volgens woonsituatie, dan zien we dat het aandeel laatstejaarsgebruikers bij zelfstandig wonende studenten telkens 2 à 3 keer zo hoog ligt als bij de twee andere groepen. Uitzondering hierop is GHB, maar dat middel wordt hoe dan ook veruit het minst gebruikt. Tussen kotstudenten en studenten die bij hun ouders wonen zijn er eerder kleine verschillen.

TABEL 42: GEBRUIK AFGELOPEN 12 MAANDEN PER TYPE ANDERE ILLEGALE DRUGS DAN CANNABIS, VOLGENS WOONSITUATIE (N: THUIS 7.117; KOT 6.021; ZELFSTANDIG 1.708)

Prevalentie van gebruik in de voorgaande 12 maanden	
Xtc	
Studenten die bij ouders wonen	5,9%
Kotstudenten	8,5%
Zelfstandig wonende studenten	21,3%
Significantie	p<0,001*
Cocaïne	
Studenten die bij ouders wonen	3,4%
Kotstudenten	4,5%
Zelfstandig wonende studenten	14,1%
Significantie	p<0,001*
Ketamine	
Studenten die bij ouders wonen	2,8%
Kotstudenten	3,6%
Zelfstandig wonende studenten	11,3%
Significantie	p<0,001*
NPS	
Studenten die bij ouders wonen	3,4%
Kotstudenten	4,9%
Zelfstandig wonende studenten	12,9%
Significantie	p<0,001*
Lachgas	
Studenten die bij ouders wonen	1,0%
Kotstudenten	1,4%
Zelfstandig wonende studenten	3,2%
Significantie	p<0,001*
Amfetamines	
Studenten die bij ouders wonen	1,2%
Kotstudenten	1,3%
Zelfstandig wonende studenten	6,5%
Significantie	p<0,001*
GHB	
Studenten die bij ouders wonen	0,2%
Kotstudenten	0,1%
Zelfstandig wonende studenten	0,9%
Significantie	p<0,001*

** Xtc: χ^2: 458,396 (df=2), Cramer's V: 0,18; Cocaïne: χ^2: 341,515 (df=2), Cramer's V: 0,15; Amfetamines: χ^2: 229,021 (df=2), Cramer's V: 0,12; Ketamine: χ^2: 282,427(df=2), Cramer's V: 0,14; NPS: χ^2: 257,574 (df=2), Cramer's V: 0,13; GHB: χ^2:33,188 (df=2), Cramer's V: 0,05; Lachgas: χ^2: 83,152 (df=2), Cramer's V: 0,08.*

Terug naar inhoudsopgave

Gokken en gamen

SAMENVATTING GOKKEN

- Meer dan een op de zes studenten heeft het **voorgaande jaar voor geld gegokt**. Klassieke loterijspelen tellen de meeste spelers, al worden deze gokvormen zelden op regelmatige basis gespeeld. Geld inzetten op **sportwedstrijden** is de gokvorm die duidelijk het **meest frequent** wordt beoefend.
  → Lees meer

- Algemeen geldt zowel naar prevalentie als naar frequentie dat **mannelijke studenten meer gokken dan vrouwelijke**. Lotto en krasbiljetten worden door iets meer vrouwen gespeeld, alle andere gokvormen door mannen. Regelmatig gokken gebeurt voor bijna alle gokvormen duidelijk frequenter bij mannen. Tussen studenten die thuis wonen, kotstudenten en zelfstandig wonende studenten zijn er geen grote verschillen.
  → Lees meer

SAMENVATTING GAMEN

- **Twee derde** van de studenten heeft het **voorgaande jaar gegamed**. Een meerderheid daarvan doet dit **op regelmatige basis**. Voor bijna twee derde blijft de gemiddelde tijdsduur beperkt tot maximaal 1 uur per dag. Anderzijds besteedt **3% van de studenten gemiddeld meer dan 4 uur per dag** aan gamen.
  → Lees meer

- Er zijn **meer mannen dan vrouwen** die zowel in het voorgaande jaar als op regelmatige basis **gamen**. Ook de bestede tijd ligt bij mannen hoger: het aandeel dat gemiddeld **meer dan 4 uur per dag** aan gamen besteedt, ligt **bij mannen 5x hoger**. Tussen de woonvormen zijn er minder grote verschillen, al geldt wel steeds dat **studenten die bij hun ouders wonen meer, frequenter en langer gamen**.
  → Lees meer

Gokken

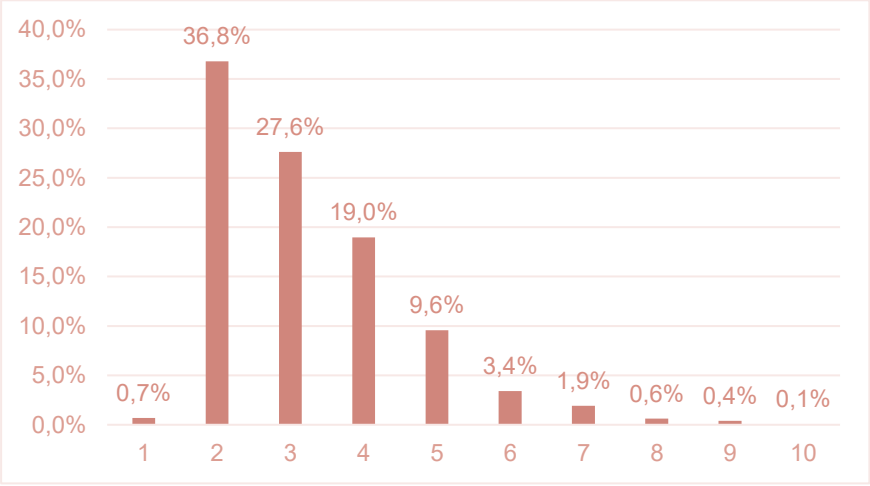
Prevalentie en gokfrequentie

Minder dan een kwart van de studenten heeft in de **laatste 12 maanden** voor geld gegokt (17,4%). Als we in deze groep per in de vragenlijst opgenomen gokvorm bekijken met welke frequentie dit gebeurode, dan zien we dat onder de studenten die in het laatste jaar gokken, regelmatig gokken zelden voorkomt (Tabel 43). Opvallend is wel dat sportweddenschappen, een gokvorm die minder wordt gespeeld dan bijvoorbeeld de lotto of krasbiljetten, het meeste regelmatige spelers tellen. Een pak meer dan de door meer studenten gespeelde gokvormen lotto en krasbiljetten. E-sports, skin betting, Bingo en instantgames worden het minst gespeeld.

TABEL 43: GOKFREQUENTIE IN HET VOORGAANDE JAAR PER GOKVORM (BIJ STUDENTEN DIE IN DE LAATSTE 12 MAANDEN VOOR GELD GOKTEN) (N=2.471)

Gokvorm (missings)	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)
Lotto (18)	54,1%	43,1%	2,8%
Instantgames (21)	82,3%	16,9%	0,9%
Krasbiljetten (17)	51,1%	48,1%	0,8%
Bingo (26)	92,1%	7,6%	0,3%
Poker (21)	76,9%	21,5%	1,6%
Sportweddenschappen (15)	61,0%	31,2%	7,8%
Casino (19)	67,6%	29,3%	3,1%
E-sports betting (26)	94,8%	4,4%	0,8%
Skin betting (26)	94,9%	4,4%	0,7%

De meeste studenten die de afgelopen 12 maanden gokten voor geld, speelden tussen de twee tot vier verschillende gokvormen. Een absolute minderheid speelde meer dan zes verschillende gokvormen in het afgelopen jaar (Figuur 4).

FIGUUR 4: TOTAAL AANTAL VERSCHILLENDE GOKVORMEN (BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN GOKTEN VOOR GELD)

Verschillen volgens geslacht

Het **gokken in de laatste 12 maanden** komt duidelijk meer voor bij mannelijke studenten dan bij vrouwelijke studenten: 26,7% tegenover 10,6%[60]. Toch geldt dit niet voor elke gokvorm apart. Zo zijn er meer vrouwelijke studenten dan mannelijke die in het voorgaande jaar lotto speelden, instantgames deden of op krasbiljetten gokten. Voor alle andere gokvormen geldt dat het laatstejaarsgokken hoger ligt bij de mannen (Tabel 44).

TABEL 44: GOKFREQUENTIE PER GOKVORM, VOLGENS GESLACHT (BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN GOKTEN VOOR GELD) (N: ♀ 888; ♂ 1.584)

Gokvorm (missings)	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)
Lotto (19)			
Vrouwen	43,2%	54,2%	2,6%
Mannen	60,2%	36,9%	2,9%
Significantie		p<0,001*	
Instantgames (21)			
Vrouwen	79,5%	20,0%	0,5%
Mannen	83,8%	15,1%	1,1%
Significantie		p<0,027	
Krasbiljetten (17)			
Vrouwen	34,0%	65,1%	0,9%
Mannen	60,7%	38,5%	0,8%
Significantie		p<0,001*	
Bingo (26)			
Vrouwen	96,6%	3,2%	0,2%
Mannen	89,6%	10,0%	0,4%
Significantie		p<0,001*	
Poker (21)			
Vrouwen	94,9%	5,0%	0,1%
Mannen	66,8%	30,8%	2,4%
Significantie		p<0,001*	
Sportweddenschappen (15)			
Vrouwen	87,5%	11,7%	0,8%
Mannen	46,1%	42,1%	11,8%
Significantie		p<0,001*	
Casinospelen (19)			
Vrouwen	84,7%	14,7%	0,6%
Mannen	57,8%	37,6%	4,6%
Significantie		p<0,001*	
E-sports (26)			
Vrouwen	97,5%	2,4%	0,1%
Mannen	93,3%	5,6%	1,2%
Significantie		p<0,001*	
Skin betting (26)			
Vrouwen	97,5%	1,8%	0,7%
Mannen	93,4%	5,9%	0,7%
Significantie		p<0,001*	

** Lotto: χ^2: 65,780 (df=2), Cramer's V: 0,17; Instantgames: χ^2: 7,209 (df=2), Cramer's V: 0,06; Krasbiljetten: χ^2: 219,796 (df=2), Cramer's V: 0,30; Bingo: χ^2: 36,822 (df=2), Cramer's V: 0,13; Poker: χ^2: 286,922 (df=2), Cramer's V: 0,35; Sportweddenschappen: χ^2: 457,402 (df=2), Cramer's V: 0,44; Casinospelen: χ^2: 171,049 (df=2), Cramer's V: 0,27; E-sport: χ^2: 23,587 (df=2), Cramer's V: 0,10; Skin betting: χ^2: 20,854 (df=2), Cramer's V: 0,09.*

[60] χ^2=653,942 (df=2); p<0,001 en Cramer's V = 0,21.

Als we de **gokfrequentie** bij mannen en vrouwen bekijken, dan zien we dat het regelmatige gokken zich sterker bij mannen voordoet en dit voor alle gokvormen op één na (Tabel 44). Enkel voor krasbiljetten is het aandeel regelmatige gokkers (bijna) identiek. Voor sportweddenschappen en casinospelen zien we het grootste verschil: terwijl 11,8% van de mannelijke laatstejaarsgokkers minstens één keer per week geld inzet op sportweddenschappen, is dit bij de vrouwelijke laatstejaarsgokkers maar 0,8%, voor casinospelen is dat 4,6% en 0,6%.

Verschillen volgens woonsituatie

Als we kijken **gokken in de laatste 12 maanden** per woonsituatie, dan zijn de verschillen niet heel groot. Kotstudenten (16,0%) kennen een licht lagere prevalentie dan zelfstandig wonende studenten (18,9%) en studenten die bij hun ouders wonen (18,0%)[61] (Tabel 45).

Ook qua **gokfrequentie** zijn er weinig of geen verschillen. Er is dus een zeer zwak verband tussen gokfrequentie en woonsituatie. De enige in het oog springende verschillen zijn dat zelfstandig wonende studenten een hoger aandeel lottospelers kennen en vaker krasbiljetten gebruiken en Instantgames spelen dan de twee andere groepen. Anderzijds zien we dat studenten die bij hun ouders wonen en kotstudenten proportioneel meer regelmatige spelers op sportweddenschappen tellen dan zelfstandig wonende studenten.

TABEL 45: GOKFREQUENTIE PER GOKVORM, VOLGENS WOONSITUATIE (BIJ STUDENTEN DIE IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN GOKTEN VOOR GELD) (N: THUIS 1.277; KOT 852; ZELFSTANDIG 323)

Gokvorm (missings)	Niet	Occasioneel	Regelmatig (≥1x/week)
Lotto (38)			
Studenten die bij ouders wonen	52,6%	44,8%	2,6%
Kotstudenten	59,3%	38,5%	2,2%
Zelfstandig wonende studenten	45,8%	48,9%	5,3%
Significantie	p<0,001*		
Instantgames (40)			
Studenten die bij ouders wonen	81,8%	17,0%	1,3%
Kotstudenten	85,3%	14,2%	0,5%
Zelfstandig wonende studenten	75,3%	24,4%	0,3%
Significantie	p<0,001*		
Krasbiljetten (36)			
Studenten die bij ouders wonen	52,1%	47,1%	0,9%
Kotstudenten	51,3%	34,8%	0,4%
Zelfstandig wonende studenten	45,5%	53,0%	1,6%
Significantie	p=0,002*		
Bingo (46)			
Studenten die bij ouders wonen	93,5%	6,0%	0,5%
Kotstudenten	89,7%	10,3%	0,0%
Zelfstandig wonende studenten	92,8%	6,9%	0,3%
Significantie	Niet significant (p=0,126)*		

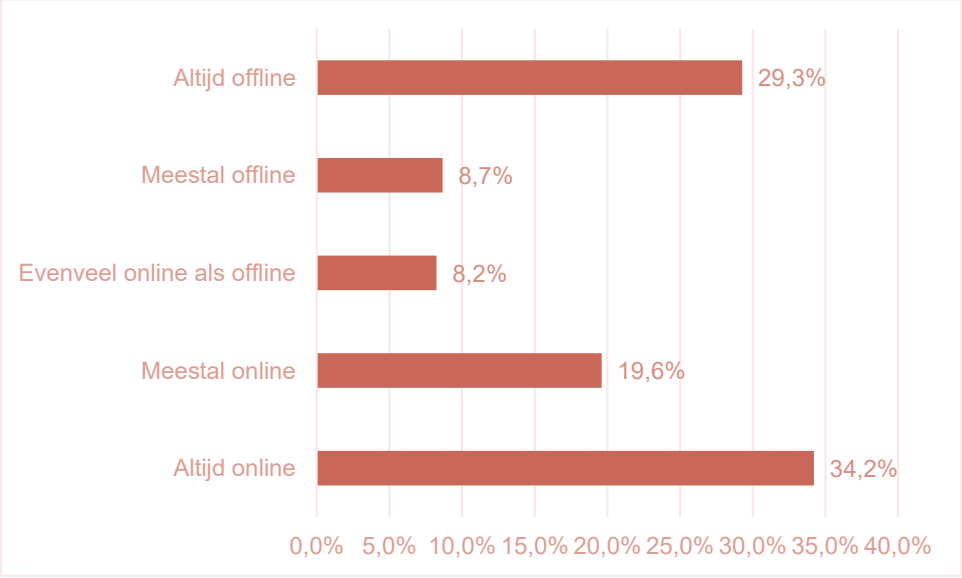
[61] χ^2=11,943 (df=2); p<0,003 en Cramer's V = 0,03.

Poker (46)			
Studenten die bij ouders wonen	80,1%	18,3%	1,6%
Kotstudenten	72,3%	26,1%	1,7%
Zelfstandig wonende studenten	77,6%	21,5%	0,9%
Significantie	p<0,001*		
Sportweddenschappen (35)			
Studenten die bij ouders wonen	59,6%	31,6%	8,8%
Kotstudenten	57,2%	34,9%	7,9%
Zelfstandig wonende studenten	75,5%	20,5%	4,0%
Significantie	p<0,001*		
Casinospelen (38)			
Studenten die bij ouders wonen	69,4%	27,4%	3,2%
Kotstudenten	65,0%	31,0%	4,0%
Zelfstandig wonende studenten	66,0%	33,0%	0,9%
Significantie	p<0,007*		
E-sports (46)			
Studenten die bij ouders wonen	95,1%	3,8%	1,1%
Kotstudenten	94,7%	4,9%	0,5%
Zelfstandig wonende studenten	94,7%	5,0%	0,3%
Significantie	Niet significant (p=0,877)		
Skin betting (45)			
Studenten die bij ouders wonen	94,6%	4,5%	0,9%
Kotstudenten	96,0%	3,4%	0,6%
Zelfstandig wonende studenten	92,5%	7,2%	0,3%
Significantie	Niet significant (p=0,327)		

** Lotto: χ^2: 34,462 (df=4), Cramer's V: 0,09; Instantgames: χ^2: 27,758 (df=4), Cramer's V: 0,07; Krasbiljetten: χ^2: 17,485(df=4), Cramer's V: 0,06; Bingo: χ^2: 7,186 (df=4),Cramer's V: 0,04; Poker: χ^2: 19,084 (df=4), Cramer's V: 0,06; Sportweddenschappen: χ^2: 36,308 (df=4), Cramer's V: 0,09; Casinospelen: χ^2: 14,240 (df=4), Cramer's V: 0,06; E-sport: χ^2: 1,205 (df=4), Cramer's V: 0,02; Skin betting: χ^2: 4,635 (df=4), Cramer's V: 0,03.*

Online/offline gokken

Online gokken heeft de voorkeur bij studenten die gokken. 53,8% van alle studenten die in de afgelopen 12 maanden hebben gegokt voor geld, speelt meestal tot altijd online. Bijna een op de drie studenten geeft dan weer aan altijd offline te gokken (Figuur 5).

FIGUUR 5: GOKVORMEN BIJ STUDENTEN DIE DE VOORBIJE 12 MAANDEN HEBBEN GEGOKT VOOR GELD

Uitgaven aan gokken

Van alle studenten die in de afgelopen 12 maanden hebben gegokt voor geld geeft het grootste deel maandelijks minder dan 40 euro uit aan gokken of wedden (91,7%). Slecht 7,2% geeft meer uit dan 40 euro per maand. Het gemiddelde bedrag bij studenten die meer dan 40 euro uitgaven is 253,47 euro, het mediaanbedrag is 100 euro per maand.

Gamen

Prevalentie en gebruiksfrequentie

70,8% van alle studenten heeft in het **voorafgaande jaar** gegamed. De meeste studenten die het voorgaande jaar gameden doen dat **regelmatig**, dus minstens een keer per week (67,9%). Bijna een kwart van die laatstejaarsgamers (21,1%) gamede elke dag.

We vroegen de studenten die het voorgaande jaar gameden ook hoeveel uur zij gemiddeld per week gamen. De resultaten geven aan dat de **tijdsbesteding** bij de meesten relatief beperkt is. Bijna twee derde (69,0%) besteedt gemiddeld maximaal 1 uur per dag aan gamen. Dat betekent dus dat 31,0% meer dan 1 uur per week aan gamen besteedt. Voor een op de zes is dat tussen 1 en 2 uur per dag (15,8%). 3,0% van de laatstejaarsgamers spendeert gemiddeld meer dan 4 uur per dag aan gamen.

Verschillen volgens geslacht

Gamen komt duidelijk meer voor bij mannen dan bij vrouwen. 87,1% van de mannelijke studenten had **in het voorgaande jaar gegamed**, terwijl dit aandeel bij de vrouwen een stuk lager ligt, namelijk net iets meer dan de helft (59,2%)[62]. Ook wat de frequentie en gemiddelde duur van gamen betreft, scoren de mannen hoger dan de vrouwen. Drie op de vier mannelijke studenten die het voorgaande jaar gameden deden dit **regelmatig** (75,8%), terwijl dit bij de vrouwelijke laatstejaarsgamers zes op de tien is (59,6%)[63]. Wat de **gemiddelde duur** van gamen betreft, zien we dat acht op de tien vrouwelijke gamers (81,5%) dat gemiddeld genomen maximaal 1 uur per dag doen. Bij mannelijke gamers is dat iets meer dan de helft (57,1%). Aan de andere kant van het spectrum scoren mannen hoger in excessiever gamegedrag: 5,8% van de mannelijke gamers zit dagelijks gemiddeld meer dan 4 uur in gamemodus, terwijl dit bij vrouwelijke gamers maar 1,1% is[64].

Verschillen volgens woonsituatie

De verbanden tussen gamen en woonsituatie zijn duidelijk minder sterk dan tussen gamen en geslacht. Het meest in het oog springende resultaat is dat gamen voor alle parameters iets nadrukkelijker aanwezig is bij studenten die bij hun ouders wonen dan bij kotstudenten en zelfstandig wonende studenten. Zo heeft 75,0% van de studenten die bij hun ouders wonen **in het voorgaande jaar gegamed**, terwijl dat aandeel iets lager ligt bij kotstudenten (68,3%) en bij zelfstandig wonende studenten (61,8%)[65]. 71,6% van de studenten die nog in het ouderlijke huis wonen, gameden **regelmatig**. Bij kotstudenten en bij studenten die zelfstandig wonen ligt dat wat lager, respectievelijk op 63,9% en 63,3%[66]. Ook op het vlak van de **gemiddelde aan gamen**

[62] χ^2=1271,338 (df=1); p<0,001 en Cramer's V = 0,29.
[63] χ^2=294,907 (df=1); p<0,001 en Cramer's V = 0,17.
[64] χ^2=941,626 (df=6); p<0,001 en Cramer's V = 0,30.
[65] χ^2=152,534 (df=2); p<0,001 en Cramer's V = 0,10.
[66] χ^2=72,034 (df=2); p<0,001 en Cramer's V = 0,08.

bestede tijd zien we dat meer dan 4 uur per dag net iets meer voorkomt bij studenten die bij hun ouders wonen (3,9%) dan bij kotstudenten (1,8%) en zelfstandig wonende studenten (2,6%)[67].

Risicovol gamen

Van de studenten die in het afgelopen jaar gegamed hebben, gamede het overgrote deel niet op een risicovolle manier: 94,4% gamet niet op een risicovolle manier. Slecht een klein deel van de studenten die het afgelopen jaar gameden, loopt mogelijk risico: 5,1% gamet mogelijk risicovol en 0,5% gamet mogelijk problematisch.

Risicovol gamen komt vaker voor bij mannen dan bij vrouwen[68]: 7,7% van de mannen die het afgelopen jaar gegamed hebben, gamede mogelijk risicovol, 0,7% mogelijk problematisch. Bij vrouwelijke studenten was dat 2,4% en 0,2%.

[67] χ^2=141,362 (df=12); p<0,001 en Cramer's V = 0,08.
[68] χ^2=143,405 (df=2); p<0,001 en Cramer's V = 0,12.

Terug naar inhoudsopgave

Mentaal welbevinden

SAMENVATTING

- Ruim vier op de tien studenten (41,9%) beoordelen hun algemene gezondheid als (zeer) goed. Omgekeerd ervaart bijna een kwart (23,0%) hun gezondheid als 'redelijk' tot 'slecht'. Studenten geven gemiddeld een score van 6,66 op 10 voor levenstevredenheid. De meeste stress wordt ervaren rond studiegerelateerde zaken, persoonlijke doelstellingen en relaties – dezelfde domeinen die ook vóór de coronaperiode hoog scoorden.

  Toch rapporteert een aanzienlijke groep studenten een verminderd mentaal welbevinden. Bij bijna een derde (31,2%) is er sprake van ernstige tot zeer ernstige mentale distress, en ruim een op de vijf (21,3%) voelt zich sterk eenzaam.
  → Lees meer

- Vrouwelijke studenten scoren systematisch minder goed op alle indicatoren van mentaal welbevinden. Ze ervaren gemiddeld meer stress, meer psychische klachten en meer eenzaamheidsgevoelens dan hun mannelijke medestudenten.
  → Lees meer

- De woonsituatie hangt ook samen met het welbevinden. Studenten die zelfstandig wonen rapporteren de hoogste stressniveaus, vooral rond financiën en huisvesting. Voor mentale distress zijn de verschillen tussen woonsituaties kleiner, al komt ernstige distress iets vaker voor bij studenten die zelfstandig wonen. Studenten die bij hun ouders wonen of zelfstandig wonen rapporteren iets meer eenzaamheid dan kotstudenten, al blijven deze verschillen beperkt.
  → Lees meer

- De samenhang tussen middelengebruik en mentaal welbevinden is over het algemeen klein. Studenten die kalmeer- of slaapmedicatie gebruiken, rapporteren duidelijk lagere levenstevredenheid, meer stress, meer psychische klachten en meer eenzaamheid – vooral wanneer de medicatie zonder voorschrift wordt gebruikt. Studenten die tabak of e-sigaretten gebruiken, rapporteren eveneens minder gunstige scores. Daarentegen rapporteren studenten met een risicovol alcoholgebruik gemiddeld iets minder eenzaamheidsgevoelens.
  → Lees meer

- Er is nauwelijks samenhang tussen gokken en mentaal welbevinden. Studenten die het afgelopen jaar gokten, rapporteren zelfs iets minder stress en mentale distress dan niet-gokkers, al zijn deze verschillen zeer klein.
  → Lees meer

Mentaal welbevinden

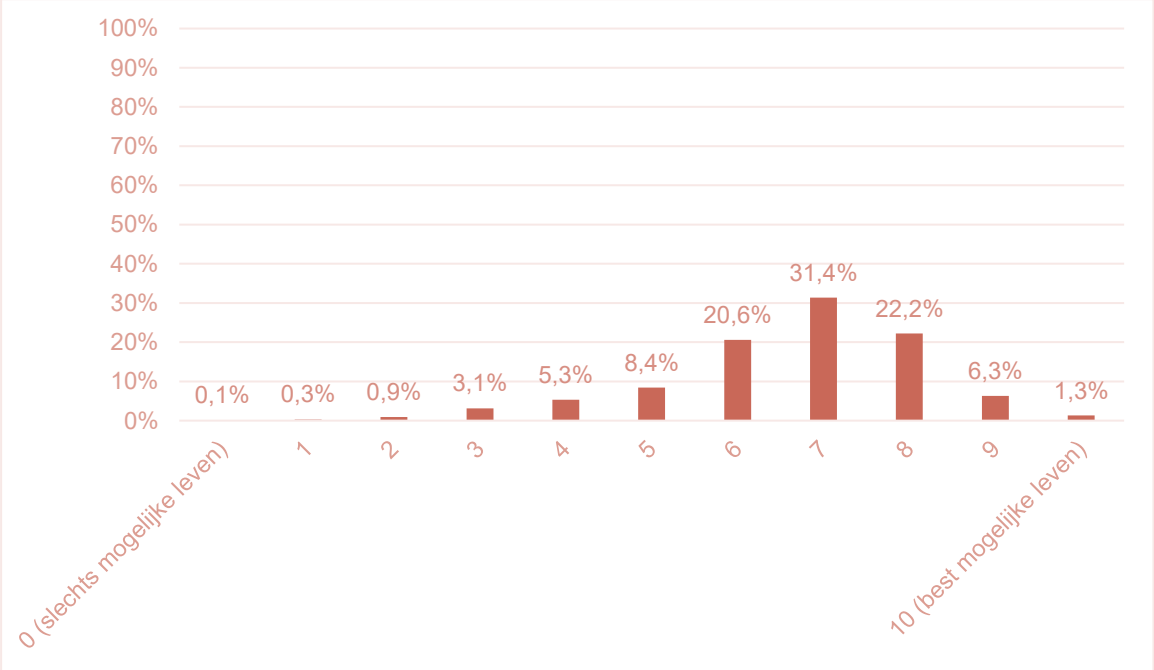
Prevalentie

De meeste studenten schatten hun **algemene gezondheid** positief in. Ruim vier op de tien van de studenten zeggen een erg goede of heel erg goede algemene gezondheid te hebben (41,9%). Omgekeerd geeft bijna een kwart van de studenten (23,0%) aan dat hun algemene gezondheid 'redelijk' tot 'slecht' is (Tabel 46).

TABEL 46: HOE IS HET GESTELD MET JOUW ALGEMENE GEZONDHEID (N=14.732)

	Aandeel in %
Slecht	3,4%
Redelijk	19,6%
Goed	35,1%
Erg goed	31,2%
Heel erg goed	10,7%

Met behulp van de Cantril ladder maakten de studenten een inschatting van hun **levenstevredenheid**. Hiertoe werd de volgende vraag gesteld: "*Stel je een ladder voor met treden die genummerd zijn van 0 tot 10. De bovenkant van de ladder vertegenwoordigt het best mogelijke leven (10) en de onderkant het slechts mogelijke leven (0). Op welke trede van de ladder vind je dat je op dit moment staat*?" Studenten scoren hierop gemiddeld 6,7 (SD = 1,55). De mediaan is zeven. Bijna een op de drie studenten (29,8%) scoort 8 of meer (Figuur 6).

FIGUUR 6: SCORES LEVENSTEVREDENHEID O.B.V. DE CANTRIL LADDER (OP 10) (N=14.737)

Om een inschatting te maken van het mentaal welbevinden van studenten werd nagegaan in welke mate studenten stress ervaren, hoe groot hun mentale distress is en of ze zich eenzaam voelen.

De mate waarin studenten **stress** ervaren werd bevraagd met behulp van de College Student Stress Scale (CSSS). De maximum score voor deze schaal is 55 (Feldt, 2008). De totale stressscore in deze studie varieerde van 0 tot 44. De gemiddelde totale score bedroeg 18,68 (SD = 8,6). De hoogste gemiddelde scores per stressor werden gevonden voor 'bezorgdheid rond studiegerelateerde zaken', 'bezorgdheid m.b.t. het bereiken van persoonlijke doelstellingen' en 'bezorgdheid rond persoonlijke relaties' (Tabel 47). De items 'niet meer thuis wonen' en 'zaken m.b.t. huisvesting' hebben de laagste gemiddelde scores en worden dus het minst vaak vernoemd als bron van stress door de studenten.

TABEL 47: ITEMSCORES OP DE COLLEGE STUDENT STRESS SCALE (CSSS) (N=14.436)

Items (hoe vaak ben je bezorgd of angstig over…)	Gemiddelde (SD)
Niet meer thuis wonen	0,68 (1,01)
Zaken m.b.t. huisvesting	0,85 (1,10)
Familiale aangelegenheden	1,44 (1,16)
Financiële zaken	1,65 (1,19)
Het aanpakken van moeilijkheden	1.70 (1,09)
Niet langer de controle hebben	1,78 (1,28)
Overweldigd zijn door problemen	1,84 (1,29)
Gebeurtenissen die niet volgens plan verlopen	2,00 (1,19)
Persoonlijke relaties	2,14 (1,14)
Het bereiken van persoonlijke doelstellingen	2,15 (1,13)
Studiegerelateerde zaken	2,47 (1,11)
Totaal CSSS	18,68 (8,63)

SD = standaarddeviatie

Er werd ook gepeild naar de **mentale 'distress'** (psychische nood) bij studenten. Hiervoor werd gebruik gemaakt van de 6-item Kessler Psychological Distress Scale, of K6 (Kessler et al. 2002). Deze korte screeninglijst bestaat uit zes vragen die bij respondenten nagaat hoe vaak zij gedurende de referentieperiode van 30 dagen het gevoel hadden: 1) zenuwachtig te zijn, 2) hopeloos te zijn, 3) rusteloos of ongedurig te zijn (rusteloosheid), 4) zo somber te zijn dat niets hen kon opvrolijken (depressief), 5) dat alles veel moeite kostte, 6) waardeloos te zijn. Voor elk van deze vragen zijn er vijf antwoordmogelijkheden: '*nooit*', '*af en toe'*, '*soms*', '*meestal'*, of '*de hele tijd'*. Door de itemscores op te tellen, wordt een schaalscore bekomen tussen 0–24 (Kessler et al., 2002). De Chronbach alpha-waarde voor de K6 in onze steekproef bedraagt 0.87, wat wijst op een goede interne consistentie van de meetschaal. Studenten scoren gemiddeld 10,05 op de K6 (SD= 5,33; mediaan 10). Scores kunnen verder in vier categorieën onderverdeeld worden, gaande van geen of verwaarloosbare mentale distress (≤4), matige mentale distress (5 – 12), ernstige mentale distress (13-19) en zeer ernstige mentale distress (≥20). Bij iets meer dan de helft van de studenten is er matige distress aanwezig; 16,5% van de studenten heeft geen tot weinig mentale klachten. Bijna een derde (31,2%) van de studenten scoort evenwel boven de standaard cut-off score van 13 op de K6, wat wijst op aanzienlijke psychische nood. Boven deze cut-off is er immers een grotere kans dat er (niet-specifieke) ernstige psychische klachten of problemen aanwezig zijn (Kessler et al., 2003) (Tabel 48).

TABEL 48: ONDERVERDELING VOLGENS MATE VAN MENTALE DISTRESS (K6) (N=14.691)

	Aandeel in%
Geen klachten (0-4)	16,5%
Matige mentale distress (5-12)	52,3%
Ernstige mentale distress (13-19)	26,1%
Zeer ernstige mentale distress (20-24)	5,1%

Tot slot gingen we ook na in welke mate studenten zich **eenzaam voelen.** Dit werd nagegaan aan de hand van de 6-item versie van de eenzaamheidsschaal (De Jong Gierveld en Van Tilburg, 2006). Scores op deze schaal kunnen variëren van minimum 0 tot maximaal 6. De Cronbach alpha-waarde voor de eenzaamheidsschaal in onze steekproef bedraagt 0,78, wat wijst op een aanvaardbare interne consistentie. De studenten rapporteren een gemiddelde score van 2,5 (SD = 2,00). Iets meer dan een vijfde van de studenten (21,3%) geeft aan zich sterk eenzaam te voelen (Tabel 49).

TABEL 49: ONDERVERDELING VOLGENS MATE VAN EENZAAMHEID (N=14.532)

	Aandeel in %
Niet eenzaam (0-1)	41,0%
Enigszins eenzaam (2-4)	37,7%
Sterk eenzaam (5-6)	21,3%

Verschillen volgens geslacht

Wanneer we de scores per **geslacht** bekijken, is de conclusie dat het mentaal welbevinden van vrouwelijke studenten lager is dan dat van hun mannelijke peers. Vrouwen ervaren significant meer stress dan mannen[69]. De totale score op de CSSS bedraagt 15,2 voor de mannen (SD = 8,0) en 20,9 voor de vrouwen (SD = 8,1). De verschillen zijn tevens statistisch significant ($p < 0,001$) voor elk item van de CSSS afzonderlijk en in dezelfde richting: vrouwelijke studenten rapporteerden systematisch hogere stressniveaus dan hun mannelijke peers. De hoogste *Z*-waarden (−33 tot −36) – dus de sterkste verschillen tussen vrouwen en mannen - werden gevonden voor *'studiegerelateerde zaken', 'gebeurtenissen die niet volgens plan verlopen', 'niet langer de controle hebben'* en *'overweldigd zijn door problemen'*.

Vrouwelijke studenten ervaren niet alleen meer stress, ze scoren ook gemiddeld aanzienlijk hoger op de K6 (mentale distress schaal) dan mannen: 11,1 (SD = 5,17) tegenover 8,4 (SD = 5,06)[70]. Bij een kwart van de mannen is er geen noemenswaardige mentale distress, terwijl dat bij ongeveer 1 op de 10 vrouwen zo is. Bij vrouwen is er significant vaker sprake van ernstige of zeer ernstige mentale distress[71] (Tabel 50). Ongeveer een vijfde van de mannen (20,8%) scoort boven de cut-off van 13 op de K6, tegenover bijna een op de vier vrouwen (38,5%).

[69] t(10.442,46) = 40,80; $p < 0,001$; gemiddeld verschil = 5,71, 95 % BI [5,43; 5,98], $d = 0,71$ (Cohen's *d* werd berekend als gestandaardiseerde maat voor de sterkte van het verschil. Een waarde van 0,2 geldt als klein, 0,5 als middelgroot, en ≥ 0,8 als groot effect (Cohen, 1988))
[70] t(10.848,48) = 30,667; p<0,001; gemiddeld verschil = 2,70, 95 % BI [2,53; 5,97], $d = 0,53$
[71] χ^2 = 815,354 (3); p<0,001; Cramers's V: 0,24

TABEL 50: MATE VAN MENTALE DISTRESS VOLGENS GESLACHT (K6) (N=14.691)

	Vrouwen	Mannen
Geen klachten (0-4)	10,3%	25,3%
Matige mentale distress (5-12)	51,3%	53,8%
Ernstige mentale distress (13-19)	32,0%	17,8%
Zeer ernstige mentale distress (20-24)	6,5%	3,0%

Tot slot rapporteren ook meer vrouwen zich sterk eenzaam te voelen in vergelijking met mannen[72] (Tabel 51). Dit verband tussen mate van eenzaamheid en geslacht is eerder zwak.

TABEL 51: MATE VAN EENZAAMHEID VOLGENS GESLACHT (N=14.532)

	Vrouwen	Mannen
Niet eenzaam (0-1)	38,5%	44,6%
Enigszins eenzaam (2-4)	37,7%	37,7%
Sterk eenzaam (5-6)	23,9%	17,7%

Verschillen volgens woonsituatie

Wat betreft de verschillen in mentaal welbevinden volgens de **woonsituatie** zien we dat het mentaal welbevinden van studenten die zelfstandig wonen het sterkst onder druk staat: voor twee van de drie de indicatoren (stress, mentale distress en eenzaamheid) scoren zij minder gunstig dan de groep studenten die bij hun ouders woont en de groep kotstudenten.

De totale stress-score op de CSSS verschilt significant volgens woonsituatie[73]. Studenten die zelfstandig wonen (*N* = 1.654) rapporteren de hoogste stressniveaus (M = 20,54 (SD = 9,12)), gevolgd door studenten die bij de ouders wonen *(N = 6.832)* (M = 19,01 (SD = 8,54)). Kotstudenten *(N* = 5.827*)* ervaren de minste stress M = 18,36 (SD = 8,16). Alle verschillen zijn significant: het gemiddelde verschil tussen zelfstandig wonende studenten en studenten die bij hun ouders wonen bedraagt 1,52, $p < 0{,}001$. Het verschil tussen zelfstandig wonende studenten en kotstudenten is 2,17, $p < 0{,}001$, en het gemiddeld verschil in gerapporteerde stress tussen studenten die bij hun ouders wonen en kotstudenten tot slot is 0,65, $p < 0{,}001$.

De verschillen zijn het meest uitgesproken voor de items '*Hoe vaak ben je bezorgd, angstig of twijfel je aan je capaciteiten bij zaken met betrekking tot financiële zaken*' (15,6% van de zelfstandig wonende studenten maakt zich hier zeer vaak zorgen over, tegenover 7,6% van de studenten die bij hun ouders wonen en 4,9% van de kotstudenten) en '*Hoe vaak ben je bezorgd, angstig of twijfel je aan je capaciteiten bij zaken met betrekking tot je huisvesting?*' (7,9% van de zelfstandig wonende studenten maakt zich hier zeer vaak zorgen over, tegenover 3,1% van de studenten die bij hun ouders wonen en 1,8% van de kotstudenten.

Ook de mentale distress volgens woonsituatie verschilt significant[74]: opnieuw zijn het de zelfstandig wonende studenten die de hoogste totaalscore hebben (K6 M = 10,76 (SD = 5,50)). Hun mentaal welbevinden is hiermee significant lager dan dat van studenten die bij hun bij de ouders wonen (M = 10,27 (SD = 5,37); gemiddeld verschil = 0,40, $p < 0{,}001$) en van kotstudenten (M = 9,67 (SD =

[72] χ^2 = 88,960 (2); p<0,001; Cramer's V: 0,08
[73] $F(2, 14.310) = 43{,}28$, $p < 0{,}001$, $\eta^2 = 0{,}006$ (95% BI [0,004; 0,009])
[74] $F(2, 14.561) = 21{,}38$, $p < 0{,}001$, $\eta^2 = 0{,}003$ (95% BI [0,001; 0,005])

5,11): gemiddeld verschil = 0,89, $p < 0,001$). Studenten die bij hun ouders wonen rapporteren op hun beurt significant meer mentale distress dan kotstudenten (gemiddeld verschil = 0,49, $p = 0,002$). Verder is het aandeel respondenten dat boven de cut-off van 13 scoort significant verschillend tussen de drie groepen[75]. Het gaat over respectievelijk 28,5% van de kotstudenten, 32,2% van de studenten die bij hun ouders wonen en 35,4% van de zelfstandig wonende studenten. Wanneer we dit nog verder uitsplitsen zien we dat er bij zelfstandig wonende studenten relatief meer lage en hoge scoorders zijn in vergelijking met kotstudenten en studenten die bij hun ouders wonen. Het aantal studenten dat geen of weinig mentale distress rapporteert, bedraagt bij studenten die zelfstandig wonen 14,1%, bij kotstudenten 16,8% en bij studenten die bij hun ouders wonen 16,9%. Omgekeerd meldt 8,0% van de zelfstandig wonende studenten zeer ernstige mentale distress. Dit is iets meer dan de 5,3% van de studenten die bij hun ouders wonen. Bij de kotstudenten is er in 3,8% van de gevallen sprake van zeer ernstige distress (Tabel 52). De gevonden verschillen zijn significant[76].

TABEL 52: MATE VAN MENTALE DISTRESS VOLGENS WOONSITUATIE (N=14.564)

	Bij hun ouders	Op kot	Zelfstandig
Geen klachten (0-4)	16,9%	16,8%	14,1%
Matige mentale distress (5-12)	50,9%	54,8%	50,5%
Ernstige mentale distress (13-19)	26,9%	24,7%	27,4%
Zeer ernstige mentale distress (20-24)	5,3%	3,8%	8,0%

Tot slot werd ook een significant verschil gevonden voor ervaren eenzaamheidsgevoelens volgens woonsituatie[77], al gaat het hier over zeer kleine verschillen. De gemiddelde eenzaamheidsscore is het hoogst voor studenten die bij hun ouders wonen (M = 2,60 (SD = 2,06)). De zelfstandig wonende studenten rapporteren gemiddelde een bijna even hoge eenzaamheidsscore (M = 2,55 (SD = 2,11). Post-hoc analyses toonden dan ook aan dat het verschil tussen studenten die bij hun ouders wonen en degenen die zelfstandig wonen niet significant is ($p = 1.00$). De verschillen zijn wel significant wanneer we de vergelijking maken met kotstudenten (M = 2,25 (SD = 1,99). Het gemiddelde verschil tussen studenten die zelfstandig wonen en kotstudenten is 0,29 ($p < 0,001$). Studenten die bij hun ouders wonen voelen zich eveneens eenzamer dan studenten op kot (gemiddeld verschil = 0,34, $p < 0,001$).

Binnen de groep studenten die zelfstandig woont en de groep studenten die bij hun ouders woont rapporteert bijna 1 op de 4 studenten dat ze zich sterk eenzaam voelen (respectievelijk 23,1% en 23,5%). In de groep studenten die op kot verblijven gaat het om 17,8%. Omgekeerd is het aandeel studenten dat aangeeft zich **niet eenzaam** te voelen het grootst bij de kotstudenten (44,8%), gevolgd door de zelfzelfstandig wonende studenten (39,5%) en door de studenten die bij hun ouders wonen (38,5%)[78] (Tabel 53)

[75] χ^2 = 28,554 (2); *p<0,001*; Cramer's V: 0,04
[76] χ^2 = 55,959 (6); *p<0,001*; Cramer's V: 0,06
[77] $F(2, 14.403) = 46,75$, $p < 0,001$, $\eta^2 = 0,006$ (95% BI [0,004; 0,009]
[78] χ^2 = 74,776 (4); *p<0,001*; Cramer's V: 0,05

TABEL 53: MATE VAN EENZAAMHEID VOLGENS WOONSITUATIE (N=14.406)

	Bij hun ouders	Op kot	Zelfstandig
Niet eenzaam (0-1)	38,5%	44,8%	39,5%
Enigszins eenzaam (2-4)	38,0%	37,4%	37,4%
Sterk eenzaam (5-6)	23,5%	17,8%	23,1%

We benadrukken dat de gevonden verschillen met betrekking tot woonsituatie weliswaar statistisch significant zijn, maar de effectgroottes voor elk van de verschillen zijn klein ($\eta^2 \approx .003–.006$). Dit suggereert dat woonsituatie slechts een beperkt deel van de verschillen verklaart in ervaren stress, psychisch welbevinden en eenzaamheid.

Link mentaal welbevinden en (problematisch) middelengebruik

We gingen na of er een samenhang bestaat tussen het laatstejaarsgebruik van verschillende middelen enerzijds en verschillende maten voor mentaal (on)welbevinden anderzijds. Tabel 54 geeft een overzicht van de verschillen in de gemiddelde scores voor levenstevredenheid, ervaren stress, mentale distress en eenzaamheid volgens al dan niet gebruik van middelen het laatste jaar.

TABEL 54: GEMIDDELDE SCORES (STANDAARDDEVIATIE) VOOR VERSCHILLENDE MATEN VAN MENTAAL WELBEVINDEN NAARGELANG LAATSTEJAARSGEBRUIK BIJ STUDENTEN DIE DEZE MIDDELEN OOIT GEBRUIKTEN

	Geen gebruik laatste 12 maanden	Gebruik laatste 12 maanden	significantie
Tabak			
Levenstevredenheid	6,7 (1,5)	6,5 (1,6)	*p*<0,001
Ervaren stress	18,8 (8,4)	19,4 (8,8)	*p*<0,001
Mentale distress	10,0 (5,2)	10,7 (5,4)	*p*<0,001
Eenzaamheid	2,5 (2,0)	2,4 (2,0)	*p*<0,05
E-sigaret			
Levenstevredenheid	6,7 (1,5)	6,5 (1,6)	*p*<0,001
Ervaren stress	18,8 (8,4)	19,4 (8,6)	*p*<0,001
Mentale distress	10,0 (5,3)	10,6 (5,3)	*p*<0,001
Eenzaamheid	2,5 (2,0)	2,4 (2,0)	n.s.
Lichter bier			
Levenstevredenheid	6,6 (1,5)	6,8 (1,5)	*p*<0,001
Ervaren stress	19,7 (8,3)	18,0 (8,4)	*p*<0,001
Mentale distress	10,5 (5,2)	9,7 (5,1)	*p*<0,001
Eenzaamheid	2,4 (2,1)	2,2 (2,0)	*p*<0,001
Zwaarder bier			
Levenstevredenheid	6,6 (1,4)	6,8 (1,5)	*p*<0,001
Ervaren stress	19,5 (8,2)	17,7 (8,3)	*p*<0,001
Mentale distress	10,3 (5,2)	9,6 (5,1)	*p*<0,001
Eenzaamheid	2,4 (2,0)	2,2 (2,0)	*p*<0,001
Wijn			
Levenstevredenheid	6,5 (1,5)	6,8 (1,5)	*p*<0,001
Ervaren stress	17,5 (8,7)	18,4 (8,3)	n.s.
Mentale distress	9,8 (5,4)	9,8 (5,1)	n.s.
Eenzaamheid	2,5 (2,0)	2,2 (2,0)	*p*<0,001

Aperitief			
Levenstevredenheid	6,7 (1,5)	6,8 (1,5)	*p*<0,05
Ervaren stress	18,1 (8,6)	18,4 (8,3)	n.s.
Mentale distress	9,8 (5,3)	9,9 (5,1)	n.s.
Eenzaamheid	2,3 (2,0)	2,2 (2,0)	*p*<0,001
Sterkedrank			
Levenstevredenheid	6,7 (1,5)	6,8 (1,5)	n.s.
Ervaren stress	18,6 (8,9)	18,3 (8,3)	n.s.
Mentale distress	9,9 (5,5)	8,8 (5,1)	n.s.
Eenzaamheid	2,3 (2,1)	2,2 (2,0)	n.s.
Kalmerende en slaap-medicatie			
Levenstevredenheid	6,3 (1,6)	5,8 (1,8)	*p*<0,001
Ervaren stress	21,8 (8,6)	24,1 (8,5)	*p*<0,001
Mentale distress	11,8 (5,5)	13,6 (5,5)	*p*<0,001
Eenzaamheid	2,9 (2,1)	3,3 (2,1)	*p*<0,001
Stimulerende medicatie			
Levenstevredenheid	6,2 (1,7)	6,3 (1,7)	n.s.
Ervaren stress	20,5 (9,1)	21,1 (8,9)	n.s.
Mentale distress	11,4 (5,7)	11,7 (5,5)	n.s.
Eenzaamheid	2,8 (2,1)	2,6 (2,1)	n.s.
Cannabis			
Levenstevredenheid	6,7 (1,5)	6,6 (1,6)	*p*<0,001
Ervaren stress	19,1 (8,5)	19,0 (8,7)	n.s.
Mentale distress	10,1 (5,2)	10,5 (5,4)	*p*<0,05
Eenzaamheid	2,4 (2,1)	2,3 (2,0)	n.s.

In het algemeen zijn de verschillen tussen gebruikers en niet-gebruikers van middelen klein, maar enkele patronen komen naar voren. Zo rapporteren studenten die het laatste jaar **tabak**[79] rookten of **e-sigaretten**[80] gebruikten een lagere levenstevredenheid, meer mentale distress en meer stress, maar licht minder eenzaamheidsgevoelens. Omgekeerd hangt biergebruik (**pils**[81]**, zware bieren**[82]) in bescheiden mate samen met hogere levenstevredenheid, minder mentale distress en lagere stress- en eenzaamheidsscores. Mogelijk speelt hier een geslachtseffect, gezien lichtere en zwaardere bieren in grotere mate door mannelijke studenten genuttigd worden (zie Alcohol). Wat betreft de consumptie van **wijn** [83] is laatstejaarsgebruik geassocieerd met hogere levenstevredenheid en een lagere eenzaamheidsscore.

[79] Cantril: M = 6,51 vs. 6,73, *t*(14.735)= −8,05, *p*<0,001, d = −0,15; K6: M = 10,71 vs. 9,95, *t*(14.689)= 7,84, *p*<0,001, d = 0,14; CSSS: M = 19,36 vs. 18,77, *t*(14.434)= 3,79, *p*<0,001, d = 0,07; eenzaamheidsschaal: M = 2,40 vs. 2,47, *t*(14.530)= −2,05, *p* =0,040, d = −0,04.
[80] Cantril: M = 6,53 vs. 6,72, *t*(14.735)= −6,67, *p*< 0,001, d = −0,12; K6: M = 10,62 vs. 9,99, *t*(14.689)= 6,48, *p*<0,001, d = 0,12 ; CSSS: M = 19,35 vs. 18,78, *t*(14.434)= 3,66, *p*< 0,001, d = 0,07; eenzaamheidsschaal: M = 2,39 vs. 2,48, *t*(14.530)= −2,43, *p*=0,015, d = −0,05.
[81] Cantril: M = 6,77 vs. 6,62, *t*(9.000)= −3,80, *p*<0,001, *d* = −0,10; K6: M = 9,69 vs. 10,54, *t*(8.977)= 6,15, *p*<0,001, *d* = 0,17; CSSS: M = 17,99 vs. 19,74, *t*(8.835)= 7,74, *p*<0,001, *d* = 0,21; eenzaamheidsschaal: M = 2,18 vs. 2,41, *t*(8.885)= 4,23, *p*<0,001, *d* = 0,12.
[82] Cantril: M = 6,80 vs. 6,64, *t*(8.966)= −4,62, *p*<0,001, *d* = −0,10; K6 : M = 9,60 vs. 10,34, *t*(8.944)= 6,44, *p*<0,001, *d* = 0,15; CSSS: M = 17,73 vs. 19,46, *t*(8.804)= 9,23, *p*< 0,001, *d* = 0,21; eenzaamheidsschaal: M = 2,15 vs. 2,36, *t*(8.851)= 4,68, *p*< 0,001, *d* = 0,11.
[83] Cantril: M = 6,77 vs 6,53, *t*(8.980)= −4,99, *p*<0,001, *d* = −0,163; eenzaamheidsschaal: M = 2,19 vs. 2,48, *t*(8.865)= 4,46, *p*< 0,001, *d* = -0,146.

Studenten die het afgelopen jaar **cannabis**[84] gebruikten, rapporteerden lagere levenstevredenheid en meer mentale distress. Er werden geen significante verschillen gevonden voor stress (CSSS, p = 0,856) of eenzaamheid (p = 0,333).

Studenten die in het laatste jaar **kalmeer- of slaapmedicatie**[85] gebruikten, rapporteerden een lagere levenstevredenheid, meer mentale distress, meer stress en meer eenzaamheid ($d \approx$ 0,19–0,33). De gemiddelde K6-score in deze groep lag daarenboven boven de klinische drempel (M = 13,63), wat dus wijst op ernstige psychische nood.

Van de subgroep studenten die het laatste jaar kalmeer- en slaapmedicatie gebruikt heeft (N = 1390), gebruikte ongeveer een kwart deze oneigenlijk (zonder voorschrift of anders dan voorgeschreven) (N = 317). Bij oneigenlijk gebruik zien we dat ooitgebruik enkel samenhangt met meer eenzaamheidsgevoelens, terwijl oneigenlijk gebruik in het laatste jaar samenhangt met lagere levenstevredenheid, hogere stress en hogere mentale distress (een gemiddelde K6-score van 13,3 voor de groep die oneigenlijk medicatie gebruikt, versus een gemiddelde K6-score van 12,2 voor de groep die medicatie op voorschrift gebruikt). Deze verschillen zijn allemaal significant op het 5%-niveau (p < 0,05).

Er zijn geen significante verschillen in mentaal welbevinden, ervaren stress of eenzaamheid bij studenten die het laatste jaar **stimulerende medicatie** gebruikten.

Bekijken we tot slot het **ooitgebruik van andere illegale middelen**[86] dan cannabis dan zien we dat studenten die deze middelen gebruikten een lagere levenstevredenheid, meer mentale distress en meer stress rapporteerden, in vergelijking met studenten die deze middelen nog nooit gebruikten. Voor eenzaamheid was het verschil in de tegenovergestelde richting: studenten met ooitgebruik rapporteerden licht lagere gevoelens van eenzaamheid (significant op het 5%-niveau).

We benadrukken dat de effectgroottes van alle hierboven beschreven verschillen klein zijn (Cohen's d ≈ 0,07–0,33)**,** zodat voorzichtigheid geboden blijft in de interpretatie. De bovenstaande tabel beschrijft daarenboven enkel de resultaten van de ongecorrigeerde t-testen, waardoor we geen uitspraken kunnen doen over mogelijke confounding-effecten. Dit betekent dat de gevonden verschillen mogelijk (deels) verklaard worden door geslacht, leeftijd, studiecontext/sociale participatie, SES, of andere variabelen. De verschillen blijven wel **statistisch significant en robuust** onder bootstrapping[87].

[84] Cantril: M = 6,57 vs. 6,73, t(5.632)= −3,89, p<0,001, d = −0,10 ; K6: M = 10,51 vs. 10,09, t(5.621)= 2,99, p=0,003, d = 0,08.

[85] Cantril**:** M = 5,76 vs. 6,27, t(2.289)= −6,97, p<0,001, d = −0,29; K6: M = 13,63 vs. 11,85, t(2.283)= 7,72, p<0,001, d = 0,33; CSSS: M = 24,08 vs. 21,84, t(2.248)= 6,16, p<0,001, d = 0,26; eenzaamheidsschaal: M = 3,26 vs. 2,86, t(2.265)= 4,42, p< 0,001, d = 0,19.

[86] Cantril: M = 6,54 vs. M = 6,69 t(14.735) = −3,88, p<0,001, d = −0,09 ; K6: M = 10,61 vs. M = 10,10, t(14.689) = 4,03, p<0,001, d = 0,10 ; CSSS: M = 19,58 vs. M = 18,84, t(14.434) = 3,62, p<0,001, d = 0,09 ; eenzaamheidsschaal : M = 2,37 vs. M = 2,47, t(14.530) = −2,01, p=0,044, d = −0,05.

[87] Bootstrapping is herhaaldelijk steekproeven trekken uit de eigen data om te zien hoe stabiel een resultaat is.

Tot slot gingen we ook na in welke mate ervaren stress en de verschillende maten voor mentaal welbevinden correleren met **problematisch middelengebruik**, m.n. de score op de AUDIT-C (*screeningsmaat voor problematisch alcoholgebruik*) en de totaalscore op de ProbCannabis-DT (*maat voor problematisch cannabisgebruik)*. Er werd een significant, maar zwak verband gevonden tussen risico op problematisch alcoholgebruik (score boven de cut-off op de AUDIT-C) en ernstige of zeer ernstige mentale distress (score boven de cut-off van 13 op de K6)[88]. Meer specifiek vertoonden studenten die een verhoogd risico lopen op problematisch alcoholgebruik *minder* vaak een indicatie van (zeer) ernstige mentale distress (28.7%) dan studenten zonder risico op problematisch alcoholgebruik (32.1%). Een iets sterkere samenhang (hoewel nog steeds zwak) wordt gevonden tussen de totale stress-score op de CSSS en de mate van problematisch cannabisgebruik: hoe meer stress studenten ervaren, hoe meer problematisch hun cannabisgebruik (rs= 0,165; *p*=<0,001).

Problematisch alcoholgebruik zoals gemeten met de AUDIT-C hangt tot slot samen met minder eenzaamheidsgevoelens.[89] Studenten met een verhoogd risico op problematisch alcoholgebruik rapporteerden minder vaak sterke eenzaamheidsgevoelens (15.6%) dan studenten zonder risico op problematisch alcoholgebruik (22.2%).

Samenvattend kunnen we stellen dat studenten die middelen gebruiken die maatschappelijk sterk aanvaard zijn (alcohol: pils, zware bieren of wijn) gemiddeld een hogere levenstevredenheid en lagere niveaus van stress, mentale distress en eenzaamheid rapporteren. Deze verschillen zijn klein, en op basis van de uitgevoerde analyses kunnen we geen uitspraken doen over causaliteit. Mogelijk zeggen de resultaten ons wel iets over de heersende sociale normen op de sociale betekenis van alcoholgebruik binnen studentenmilieus: alcoholconsumptie vindt vaak plaats in sociale settings die verbondenheid bevorderen en stress tijdelijk kunnen reduceren. Tegelijkertijd kan dit patroon mogelijk gedeeltelijk verklaard worden door selectie-effecten: studenten met een ruimer sociaal netwerk en minder psychische klachten participeren mogelijk ook vaker in sociale (studentikoze) activiteiten waar alcohol wordt geconsumeerd.

In tegenstelling hiermee hangen tabaks- en e-sigaretgebruik (middelen waarvoor de sociale norm minder positief is) samen met meer stress en mentale distress en lagere levenstevredenheid. Het gebruik van deze middelen kan daarom wijzen op individuele copingstrategieën bij spanning of stress, eerder dan dat het een sociale functie vervult. Cannabisgebruik vertoont een gelijkaardig profiel: gebruikers rapporteren lagere levenstevredenheid en meer mentale distress, zonder dat er verschillen zijn in stress of eenzaamheid.

Het meest uitgesproken negatieve profiel zien we bij studenten die kalmeer- of slaapmedicatie gebruiken, in het bijzonder bij de groep studenten die deze medicatie oneigenlijk (zonder voorschrift) gebruikt. Zij rapporteren aanzienlijk meer stress, eenzaamheid en mentale distress. Hun gemiddelde K6-score ligt boven de klinische drempelwaarde voor ernstige psychische problematiek. Dit wijst op een kleine maar kwetsbare groep studenten die ernstige mentale problemen ervaart en mogelijk geen toegang vindt tot gepaste hulpverlening, waardoor zij eerder naar zelfmedicatie grijpen.

Studenten die ooit andere illegale drugs dan cannabis gebruikten, rapporteren een iets lagere levenstevredenheid en meer stress, maar ook minder eenzaamheid. Mogelijk weerspiegelt dit het

[88] $\chi^2(1, N = 11.336) = 15{,}41, p < .001, r = -0{,}04$
[89] $\chi^2(2, N = 11.224) = 114{,}52, p < .001, \rho = -0{,}10$.

sociale en experimentele karakter van dergelijk gebruik binnen bepaalde studentenmilieus, eerder dan een directe samenhang met psychisch welbevinden.

Link mentaal welbevinden en gokken en gamen

Er is een klein maar significant verschil op vlak van mentaal welbevinden tussen studenten die het voorgaande jaar gokten en studenten die dat in die periode niet deden (Tabel 55). We vinden deze verschillen voor de mate van ervaren stress (totaalscore CSSS), gerapporteerde mentale distress (totaalscore K6) en eenzaamheidsgevoelens: studenten die tijdens het afgelopen jaar gokten, rapporteren minder stress, minder mentale distress en minder eenzaamheid[90]. Er werden geen verschillen in levenstevredenheid gevonden tussen de twee groepen.

TABEL 55: GEMIDDELDE SCORES (STANDAARDDEVIATIE) VOOR VERSCHILLENDE MATEN VAN MENTAAL WELBEVINDEN NAARGELANG WEL OF NIET GOKKEN GEDURENDE HET LAATSTE JAAR VOOR DE STUDENTEN DIE DIT OOIT DEDEN

	Niet gokken laatste 12 maanden	Gokken laatste 12 maanden	significantie
Levenstevredenheid	6,7 (1,5)	6,7 (1,5)	n.s.
Ervaren stress	19,2 (8,5)	17,6 (8,5)	p<0,001
Mentale distress	10,3 (5,3)	9,5 (5,3)	p<0,001
Eenzaamheid	2,5 (2,0)	2,3 (2,0)	p<0,001

Hoewel de gevonden verschillen opnieuw relatief klein zijn, blijven ze **statistisch significant en robuust** onder bootstrapping, wat erop wijst dat dit patroon niet toevallig is.

Er zijn geen noemenswaardige verschillen in mentaal welbevinden of mentale distress (behaalde totaalscore op de CSSS of de K6) naargelang het gamegedrag (al dan niet gamen) in de voorbije 12 maanden.

[90] Cantril**:** M = 6,65 vs. M = 6,67, t(14.735) = −0,46, p=0,646, d = −0,01; K6: M = 9,51 vs. M = 10,30, t(14.689) = −6,62, p<0,001, d = −0,15; **CSSS:** M = 17,62 vs. M = 19,20, t(14.434) = −8,24, p<0,001, d = −0,19; **eenzaamheidsschaal**: M = 2,30 vs. M = 2,48, t(14.530) = −3,99, p <0,001, d = −0,09.

Terug naar inhoudsopgave

Risicovolle en nadelige gevolgen van alcohol- en druggebruik

SAMENVATTING

- Een kater hebben, onder invloed rijden met de fiets en misselijk zijn of braken zijn de **negatieve gevolgen** van alcohol- of druggebruik die het vaakst worden gerapporteerd door studenten
→ Lees meer

- De verschillende negatieve gevolgen van alcohol- en druggebruik komen significant **meer** voor **bij mannen** dan bij vrouwen. Het meest uitgesproken verschil vinden we voor onder invloed met de fiets rijden.
→ Lees meer

Risicovolle en nadelige gevolgen van alcohol- en druggebruik

Prevalentie

Naast de gepercipieerde positieve effecten of motieven die mensen ertoe aanzetten om alcohol te drinken of drugs te gebruiken, is overmatig alcoholgebruik en druggebruik ook gerelateerd aan een aantal negatieve effecten. Dergelijke effecten werden bevraagd aan de hand van de Core-vragenlijst. In deze vragenlijst wordt nagegaan hoe dikwijls een student in de voorbije twaalf maanden bepaalde ervaringen had als gevolg van drank- of druggebruik. Er wordt gepeild naar 11 ervaringen (Tabel 56). Per opgesomde ervaring kan de respondent kiezen uit volgende zes antwoordcategorieën: Nooit; Eén keer; Twee keer; Drie tot vijf keer; Zes tot negen keer; Tien keer of meer.

In Tabel 56 wordt een overzicht gegeven van scores op de verschillende items uit de Core-vragenlijst; we maken onderscheid tussen een groep die deze ervaring nooit had het afgelopen jaar, een groep die deze ervaring 1 tot 5 keer had en een groep die deze ervaring meer dan 5 keer had. *'Ik had een kater'* en *'Ik had onder invloed met de fiets gereden'* worden het vaakst gerapporteerd: meer dan een kwart van de studenten - respectievelijk 28,2% en 27,9% - geeft aan dit het afgelopen jaar meer dan vijf keer deze ervaring te hebben gehad. Iets minder dan 1 op de 3 studenten (30,7%) had geen enkele keer een kater gedurende de afgelopen 12 maanden en slechts 42,0% reed geen enkele keer onder invloed met de fiets.

Van nog drie andere gevolgen van alcohol- of druggebruik geven ongeveer 1 op de 10 studenten aan dat ze dit het afgelopen jaar meer dan vijf keer ervaarden: het *missen van lessen* (10,3%), *misselijk zijn of braken* (10,1%) en *geheugenverlies* (9,4%). Meer dan de helft van de studenten was het afgelopen jaar minstens 1 keer misselijk of moest braken ten gevolge van middelengebruik (52,3%). Aanvullend zijn er telkens ongeveer 1 op de 3 studenten die het afgelopen jaar minstens 1 keer geconfronteerd werden met het missen van een les (31,3%), geheugenverlies (34,4%), of het feit dat ze iets gedaan hadden waar ze later spijt van hadden (32,7%).

Ruim 1 op de 5 gaf aan de afgelopen 12 maanden al minstens 1 keer een opmerking te hebben gekregen over zijn/haar middelengebruik of gedrag van iemand die ze kennen (21,3%) of gekwetst of gewond geraakt te zijn (20,8%). 1,8% raakte 5 keer of meer gewond. Een iets kleiner percentage van de studenten (17,7%) raakte minstens een keer verwikkeld in een gevecht of een ruzie; voor 1,1% was dit 5 keer of vaker het geval. Daarnaast geeft 13% van de studenten aan in de voorbije 12 maanden minstens 1 keer slecht te hebben gepresteerd op een toets/test of belangrijk project als gevolg van middelengebruik.

Hoewel de overgrote meerderheid van de studenten (94,8%) aangeeft nooit onder invloed van alcohol of drugs een gemotoriseerd voertuig te besturen, geeft 4,4% van de studenten die de voorbije 12 maanden alcohol of drugs gebruikten aan dit in het voorbije jaar minstens 1 keer te hebben gedaan; bij 0,8% gebeurode dit meer dan 5 keer.

TABEL 56: NADELIGE GEVOLGEN VAN ALCOHOL- OF DRUGGEBRUIK TIJDENS HET VOORBIJE JAAR

	Nooit	1-5 keer	Meer dan 5 keer
Ik had een kater (missing: 7616)	30,7%	41,1%	28,2%
Ik deed het slecht op een test/toets of een belangrijk project (missing: 7655)	85,9%	13,0%	1,1%
Ik raakte verwikkeld in een ruzie of een gevecht (missing: 7636)	81,2%	17,7%	1,1%
Ik was misselijk of moest braken (missing: 7627)	37,6%	52,3%	10,1%
Ik had onder invloed met een gemotoriseerd voertuig (auto, brommer) gereden (missing: 7638)	94,8%	4,4%	0,8%
Ik had een les gemist (missing: 7629)	58,4%	31,3%	10,3%
Ik kreeg een opmerking van iemand die ik kende (missing: 7637)	76,0%	21,3%	2,7%
Ik had last van geheugenverlies (missing: 7634)	56,1%	34,4%	9,4%
Ik had onder invloed met de fiets gereden (missing: 7630)	42,0%	30,1%	27,9%
Ik had iets gedaan waarvan ik later spijt had (missing: 7629)	63,0%	32,7%	4,3%
Ik ben gekwetst of gewond geraakt (missing: 7620)	77,4%	20,8%	1,8%

Verschillen volgens geslacht

De verschillende negatieve gevolgen van alcohol- en druggebruik komen significant meer voor bij mannen dan bij vrouwen (Tabel 57): mannen geven voor elk van de 11 gevolgen van alcohol- of druggebruik aan deze vaker ervaren te hebben. Het verbaast dan ook niet dat de totaalscore voor 'ervaren gevolgen' voor mannen sterk significant hoger is dan de totaalscore voor vrouwen[91].

TABEL 57: NADELIGE GEVOLGEN VAN DRANK- OF DRUGGEBRUIK TIJDENS HET VOORBIJE JAAR, OPGESPLITST VOLGENS GESLACHT

	Nooit	1-5 keer	Meer dan 5 keer
Ik had een kater			
Vrouwen	33,4%	43,6%	23,0%
Mannen	26,0%	36,5%	37,4%
Significantie		p<0,001*	
Ik deed het slecht op een test/toets of een belangrijk project			
Vrouwen	88,4%	10,8%	0,8%
Mannen	81,4%	17,1%	1,6%
Significantie		p<0,001*	
Ik raakte verwikkeld in een ruzie of een gevecht			
Vrouwen	83,9%	15,0%	1,1%
Mannen	76,4%	22,3%	1,3%
Significantie		p<0,001*	
Ik was misselijk of moest braken			
Vrouwen	39,8%	51,6%	8,6%
Mannen	33,8%	53,5%	12,7%
Significantie		p<0,001*	

91
χ^2 = 940,203 (323); p<0,001; Cramers's V: 0,28

	Nooit	1-5 keer	Meer dan 5 keer
Ik had onder invloed met een gemotoriseerd voertuig (auto, brommer) gereden			
Vrouwen	96,4%	3,1%	0,5%
Mannen	91,9%	6,6%	1,5%
Significantie		p<0,001*	
Ik had een les gemist			
Vrouwen	62,3%	30,2%	7,5%
Mannen	51,5%	33,1%	15,4%
Significantie		p<0,001*	
Ik kreeg een opmerking van iemand die ik kende			
Vrouwen	79,2%	18,8%	2,0%
Mannen	70,2%	25,7%	4,1%
Significantie		p<0,001*	
Ik had last van geheugenverlies			
Vrouwen	60,1%	26,4%	6,8%
Mannen	49,1%	36,8%	14,1%
Significantie		p<0,001*	
Ik had onder invloed met de fiets gereden			
Vrouwen	48,2%	31,8%	20,0%
Mannen	31,0%	27,0%	42,0%
Significantie		p<0,001*	
Ik had iets gedaan waarvan ik later spijt had			
Vrouwen	65,5%	30,6%	3,9%
Mannen	58,6%	36,4%	4,3%
Significantie		p<0,001*	
Ik ben gekwetst of gewond geraakt			
Vrouwen	80,2%	18,2%	1,5%
Mannen	72,4%	25,4%	2,2%
Significantie		p<0,001*	

** Kater: X^2: 278,361 (df=2), Cramer's V: 0,15; Slecht presteren: X^2: 111,554 (df=2), Cramer's V: 0,10; Ruzie of gevecht: X^2: 101,326 (df=2), Cramer's V: 0,09; Misselijk of braken: X^2: 72,089 (df=2), Cramer's V: 0,08; Rijden onder invloed: X^2: 116,826 (df=2), Cramer's V: 0,10; Les gemist X^2: 224,628 (df=2), Cramer's V: 0,14 Opmerking: X^2: 134,302 (df=2), Cramer's V: 0,11; Geheugenverlies X^2: 219,150 (df=2), Cramer's V: 0,14; Fietsen onder invloed: X^2: 676,661 (df=2), Cramer's V: 0,24; Iets gedaan waar spijt van: X^2: 54,474 (df=2), Cramer's V: 0,07; Gekwetst of gewond: X^2: 95,662 (df=2), Cramer's V: 0,09*

Het meest uitgesproken verschil (Cramer's V = 0,24) tussen mannen en vrouwen betreft het rijden met de fiets onder invloed. Meer dan 2 op 5 mannelijke studenten (42%) deden dit het afgelopen jaar meer dan 5 keer, tegenover 20% van de vrouwelijke studenten. Omgekeerd zegt meer dan de helft van de vrouwelijke studenten (48,2%) de afgelopen 12 maanden niet onder invloed met de fiets te hebben gereden, tegenover slechts 31% van de mannelijke studenten.

Link mentaal welbevinden en gevolgen van alcohol- en druggebruik

Er werd een zwakke samenhang gevonden tussen het *aantal* ervaren gevolgen/problemen door alcohol- of druggebruik en de ervaren mentale distress[92] (meer gevolgen hangen samen met meer distress) en eenzaamheidsgevoelens [93] (meer gevolgen hangen samen met minder eenzaamheidsgevoelens).

[92] rs= 0,028 (p <0,001)
[93] rs= -0,057 (p <0,001)

Terug naar inhoudsopgave

Vrije tijd en gepercipieerde normen rond alcoholgebruik

SAMENVATTING

- Drie op de vier studenten nemen niet deel aan studentikoze activiteiten, maar een op de vijf studenten zit een of meermaals per week op café.
  → Lees meer
- Meer dan een op de tien studenten zijn organiserend lid in een jeugdbeweging tijdens hun vrije tijd.
  → Lees meer
- Leden van een jeugdbeweging rapporteren een hoger tabaks- en e-sigaretgebruik in vergelijking met niet-leden. Leden van een studentenvereniging of sportclub daarentegen vertonen minder tabaksgebruik.
  → Lees meer
- Studenten die actief of organiserend lid zijn van een jeugdbeweging, studentenvereniging of sportvereniging vertonen een verhoogd risico op problematisch alcoholgebruik vergeleken met niet-leden.
  → Lees meer
- Leden van een jeugdbeweging, studentenvereniging of sportvereniging rapporteren een lager ooitgebruik van kalmerende medicatie in vergelijking met niet-leden, maar ze rapporteren tegelijk een hoger laatstejaarsgebruik van stimulerende medicatie.
  → Lees meer
- Bij leden van een jeugdbeweging of studentenvereniging ligt de prevalentie van ooit- en laatstejaarsgebruik van cannabis hoger dan bij niet-leden.
  → Lees meer
- Studenten die lid zijn van een sportclub gokken en gamen vaker.
  → Lees meer
- Bijna de helft van de studenten denkt dat een doorsnee student wekelijks meer dan 10 glazen alcohol drinkt tijdens de lesperiodes. In werkelijkheid gaat het slechts om 29,1% die meer dan 10 glazen drinkt.
  → Lees meer

Vrijetijdsbesteding

Prevalentie

Besteding globaal

In Tabel 58 is een overzicht te vinden van de globale gebruiksfrequentie van vrije tijd bij studenten. Ruim drie op de vier (78,3%) studenten nemen niet deel aan studentikoze activiteiten (cantus, doop…), terwijl slechts 3,3% hier regelmatig (een of meermaals per week) aan deelneemt. Het percentage studenten dat occasioneel (minder dan een keer per week) naar een fuif, discotheek of op café gaat is respectievelijk 54,4%, 46,0% en 60,0%. Opvallend is dat een op de vijf studenten regelmatig (een of meermaals per week) op café zit.

TABEL 58: GLOBALE GEBRUIKSFREQUENTIE VAN VRIJE TIJD BIJ STUDENTEN

Besteding globaal	Niet	Occasioneel (<1/ week)	Regelmatig (≥1x/week)
Fuif (party, TD, kotfuif) (n=13.583)	38,3%	54,4%	7,1%
Café (n=13.574)	18,6%	60,0%	21,4%
Discotheek, danscafé of club (n= 13.580)	46,6%	46,0%	7,4%
Studentikoze activiteit (cantus, doop) (n=13.576)	78,3%	18,5%	3,3%

Vrijetijdsbestedingen

In Tabel 59 vind je een overzicht van de vrijetijdsbesteding van studenten in de voorbije 12 maanden. Uit de studentenbevraging blijkt dat meer dan een op de tien (14,0%) studenten een organiserende rol heeft binnen een jeugdbeweging. Daarnaast is 7,5% van de studenten organiserend lid bij een studentenvereniging en 10,5% van een sportvereniging of club.

TABEL 59: VRIJETIJDSBESTEDING VAN STUDENTEN IN DE VOORBIJE 12 MAANDEN

Vrijetijdsbesteding	Nooit lid	Actief lid	Organiserend lid
Jeugdbeweging (o.a. Scouts, Chiro, KAJ, KSA, KLJ, JNM…) (n= 12.801)	79,4%	6,6%	14,0%
Studentenvereniging (n= 12.474)	86,1%	6,4%	7,5%
Sportvereniging of club (n= 12.985)	70,3%	19,2%	10,5%
Andere vereniging (o.a. culturele vereniging, muziekvereniging…) (n=12.425)	86,4%	7,6%	6,0%

Link vrijetijdsbesteding en middelengebruik

In wat volgt wordt het gebruik van verschillende middelen (tabak en e-sigaret, alcohol, kalmerende medicatie, stimulerende medicatie, cannabis, gamen en gokken) onder studenten naargelang vrijetijdsbesteding besproken.

Tabak en e-sigaret

Het tabaksgebruik van studenten in relatie tot vrijetijdsbesteding is terug te vinden in Tabel 60. Het gebruik van **tabak in het afgelopen jaar** verschilt significant naargelang het lidmaatschap bij een jeugdbeweging en sportvereniging. Bij jeugdbewegingen rapporteren studenten die actief (41,3%) of organiserend (40,9%) lid zijn meer tabaksgebruik dan studenten die geen lid zijn (27,3%). Bij sportverenigingen is het omgekeerde zichtbaar: studenten die actief (26,3%) of organiserend (25,2%) lid zijn, rapporteren minder tabaksgebruik dan studenten zonder lidmaatschap (30,8%). Wat betreft het **huidig tabaksgebruik** zijn er significante verschillen naargelang lidmaatschap bij studentenverenigingen en sportverenigingen. In beide verengingen gebruiken actieve en organiserende leden minder tabak dan studenten die geen lid zijn. Het gebruik van **e-sigaretten in het afgelopen jaar** verschilt significant naargelang lidmaatschap bij een jeugdbeweging en sportvereniging. Studenten die actief (41,5%) of organiserend lid (43,7%) zijn van een jeugdbeweging rapporteren meer e-sigaretgebruik dan niet-leden (25,8%). Als studenten actief (27,0%) of organiserend (27,9%) lid zijn bij een sportvereniging rapporteren ze minder e-sigaretgebruik dan niet-leden (29,0%). Het **huidig e-sigaret gebruik** is significant verschillend naargelang lidmaatschap bij studentenverenigingen. Organiserende leden hebben een hoger e-sigaretgebruik dan actieve of niet-leden. Hoewel er significante verschillen zijn in het tabaks- en e-sigaretgebruik naargelang de vrijetijdsbesteding van studenten wijzen de Cramer's V testen op zwakke verbanden.

TABEL 60: PREVALENTIE VAN TABAK BIJ STUDENTEN NAARGELANG VRIJETIJDSBESTEDING

Tabaks- en e-sigaretgebruik	Tabak laatstejaar	Tabak nu*	E-sigaret laatstejaar	E-sigaret nu*
Jeugdbeweging	n = 14 140	n = 4.133	n = 14.140	n = 3.912
Nooit lid	27,3%	32,6%	25,8%	50,5%
Actief lid	41,3%	68,3%	41,5%	52,8%
Organiserend lid	40,9%	67,2%%	43,7%	53,4%
Significantie	p<0,001	p=0,842	p<0,001	p=0,209

Studentenver-eniging	n = 13.826	n = 3.946	n = 13.826	n = 3.704
Nooit lid	28,7%	67,8%	27,4%	49,6%
Actief lid	29,3%	61,1%	32,0%	49,2%
Organiserend lid	34,9%	65,8%	34,8%	53,6%
Significantie	p=0,037	p=0,012	p=0,801	p=0,003
Sportvereniging	n = 14.393	n = 4.120	n = 14.393	n = 3.888
Nooit lid	30,8%	68,1%	29,0%	50,2%
Actief lid	26,3%	63,4%	27,0%	48,1%
Organiserend lid	25,2%	61,7%	27,9%	49,9%
Significantie	p<0,001	p<0,001	p=0,010	p=0,200

*van de studenten die in de afgelopen 12 maanden tabak of een e-sigaret gebruikt hebben.

Tabak laatstejaar= Jeugdbeweging: X^2: 196, 993 (df = 2), Cramer's V: 0,118; Studentenvereniging: X^2: 6,596 (df=2), Cramer's V: 0,022; Sportvereniging: X^2: 45,025 (df=2), Cramer's V: 0,056
Tabak nu= Jeugdbeweging: X^2: 0,343 (df=2), Cramer's V: 0,009; Studentenvereniging: X^2: 8,844 (df=2), Cramer's V: 0,047; Sportvereniging: X^2: 13,219 (df=2), Cramer's V: 0,057
E-sigaret laatstejaar=Jeugdbeweging: X^2: 328,630 (df=2), Cramer's V: 0,152; Studentenvereniging: X^2: 16,795 (df=2), Cramer's V: 0,035; Sportvereniging: X^2: 9,151 (df=2), Cramer's V: 0,025
E-sigaret nu= Jeugdbeweging: X^2: 3,133 (df=2), Cramer's V: 0,028; Studentenvereniging: X^2: 4,816 (df=2), Cramer's V: 0,036; Sportvereniging: X^2: 3,217 (df=2), Cramer's V: 0,029

Alcohol

In Tabel 61 is het alcoholgebruik van studenten weergegeven naargelang hun vrijetijdsbesteding. De prevalentie van **ooitgebruik** ligt hoger bij studenten die actief (94,2%) of organiserend lid (94,5%) zijn van een jeugdbeweging in vergelijking met studenten die geen lid zijn (85,6%). Ook het **gebruik in het afgelopen jaar** ligt hoger bij studenten die actief of organiserend lid zijn van een jeugdbeweging of studentenvereniging vergeleken met niet-leden. Wat betreft de **beginleeftijd** van alcoholgebruik, starten studenten die lid zijn van een jeugdbeweging gemiddeld vroeger (actief lid: 15,0 jaar; organiserend lid: 14,9 jaar) dan studenten die geen lid zijn (15,3 jaar). Bij studenten- en sportverenigingen zijn de verschillen kleiner, maar toch significant: organiserende leden van studenten- en sportverenigingen starten iets later (respectievelijk 15,3 jaar en 15,4 jaar) dan niet-leden (15,2 jaar). Het **wekelijkse alcoholgebruik** (gemiddeld aantal standaardglazen per week) ligt het hoogst bij actieve leden van jeugdbewegingen (13,5 glazen) en organiserende leden van studentenverenigingen (13,4 glazen). Deze verschillen zijn statistisch significant voor jeugd- en studentenverenigingen. Tot slot blijkt uit de **AUDIT-C (risico op problematisch alcoholgebruik)** dat studenten die actief (respectievelijk 64,5%, 49,0%, 45,8%) of organiserend (respectievelijk 66,8%, 60,9%, 41,8%) lid zijn van een jeugdbeweging, studentenvereniging of sportvereniging een verhoogd risico op problematisch alcoholgebruik vertonen vergeleken met niet-leden (respectievelijk 35,0%, 38,9%, 40,8%). De Cramer's V testen tonen echter zwakke verbanden.

Terug naar samenvatting

TABEL 61: PREVALENTIE EN BEGINLEEFTIJD VAN ALGEMEEN ALCOHOLGEBRUIK BIJ STUDENTEN NAARGELANG VRIJETIJDSBESTEDING

Alcohol	Ooit	Laatstejaar*	Beginleeftijd (SD)	Wekelijks alcoholgebruik (SD)	Risico problematisch alcoholgebruik
Jeugdbeweging	n = 14.140	n = 12.390	n = 17.159	n = 11.414	n = 10.877
Nooit lid	85,6%	86,3%	15,3 (1,7)	8,3 (13,9)	35,0%
Actief lid	94,2%	95,1%	15,0 (1,3)	13,5 (18,2)	64,5%
Organiserend lid	94,5%	95,1%	14,9 (1,3)	13,4 (17,7)	66,8%
Significantie	p<0,001	p<0,001	p<0,001	p<0,001	p<0,001
Studentenvereniging	n = 13.826	n = 12.082	n = 17.159	n = 11.414	n = 10.571
Nooit lid	86,5%	87,0%	15,2 (1,7)	8,9 (14,6)	38,9%
Actief lid	90,1%	90,8%	15,3 (1,6)	10,8 (16,0)	49,0%
Organiserend lid	90,9%	94,6%	15,3 (1,8)	13,4 (18,6)	60,9%
Significantie	p=0,088	p<0,001	p=0,028	p<0,001	p<0,001
Sportvereniging	n = 14.393	n = 12.581	n = 17.159	n = 11.414	n = 11.414
Nooit lid	86,7%	87,6%	15,2 (1,7)	9,2 (14,8)	40,8%
Actief lid	88,8%	88,5%	15,3 (1,6)	9,9 (15,3)	45,8%
Organiserend lid	87,1%	90,2%	15,4 (1,5)	9,6 (15,9)	41,8%
Significantie	p=0,054	p=0,361	p<0,001	p=0,156	p=0,003

*van de studenten die in de afgelopen 12 maanden ooit alcohol gedronken hebben.

Ooit gebruik = Jeugdbeweging: X^2: 136,935 (df=2), Cramer's V: 0,098; Studentenvereniging: X^2 : 19,486 (df=2), Cramer's V: 0,038; Sportvereniging X^2 : 5,840 (df=2), Cramer's V: 0,020
Laatstejaarsgebruik = Jeugdbeweging: X^2: 157,040 (df=2), Cramer's V: 0,113; Studentenvereniging: X^2: 36,854 (df=2), Cramer's V: 0,055; Sportvereniging X^2: 2,038 (df=2), Cramer's V: 0,013
Beginleeftijd = Jeugdbeweging: F:39,792, Nooit-organiserend: p<0,001, nooit-actief: p<0,001, actief-organiserend: p = 0,368; Studentenvereniging: F = 3,585, nooit-organiserend: p = 0,017, nooit-actief: p = 0,004, actief-organiserend: p = 0,679; Sportvereniging: F = 7,854, nooit-organiserend: p<0,001, nooit-actief: p =0,006, actief-organiserend: p = 0,020
Wekelijks alcoholgebruik = Jeugdbeweging: F= 109,151, nooit-organiserend: p <0,001, nooit-actief: p <0,001, actief-organiserend: p = 0,908; Studentenvereniging: F= 31,299, nooit-organiserend: p<0,001, nooit-actief: p<0,001, actief-organiserend: p<0,001; Sportvereniging: F = 1,858, nooit-organiserend: p = 0,741, nooit-actief: p = 0,009, actief-organiserend: p = 0,163
Risico op problematisch alcoholgebruik = Jeugdbeweging: X^2: 772,364 (df=2), Cramer's V: 0,226; Studentenvereniging: X^2: 159,184 (df=2), Cramer's V: 0,123; Sportvereniging X^2: 11,914 (df=2), Cramer's V: 0,033

Kalmeer- en slaapmedicatie

Het gebruik van kalmeer- en slaapmedicatie van studenten naargelang vrijetijdsbesteding is terug te vinden in Tabel 62. De prevalentie van **ooitgebruik** ligt lager bij studenten die actief of organiserend lid zijn van een jeugdbeweging, studentenvereniging of sportvereniging in vergelijking met studenten die geen lid zijn. Wat betreft **het gebruik in het afgelopen jaar** zijn er geen significante verschillen naargelang lidmaatschap. De **beginleeftijd** van gebruik ligt significant lager bij studenten die actief of organiserend lid zijn van een jeugdbeweging of studentenverenigingen in vergelijking met niet-leden. Zo starten organiserende leden van jeugdbewegingen gemiddeld op 17,0 jaar tegenover 18,3 jaar bij studenten die geen lid zijn.

TABEL 62: PREVALENTIE EN BEGINLEEFTIJD VAN KALMEER- EN SLAAPMEDICATIE BIJ STUDENTEN NAARGELANG VRIJETIJDSBESTEDING

Kalmeer- en slaapmedicatie	Ooit	Laatstejaar*	Beginleeftijd (SD)
Jeugdbeweging	n = 14.140	n = 2.629	n = 2.551
Nooit lid	17,5%	57,2%	18,3 (3,8)
Actief lid	9,6%	50,6%	17,5 (2,8)
Organiserend lid	14,2%	57,2%	17,0 (3,2)
Significantie	p<0,001	p=0,971	p<0,001
Studentenvereniging	n = 13.826	n = 2.629	n = 2.551
Nooit lid	17,1%	57,3%	18,2 (3,7)
Actief lid	15,5%	50,4%	16,5 (3,0)
Organiserend lid	12,5%	56,6%	17,8 (2,9)
Significantie	p<0,001	p=0,524	p<0,001
Sportvereniging	n = 14.393	n = 2.629	n = 2.551
Nooit lid	18,3%	56,5%	18,2 (3,7)
Actief lid	11,7%	54,5%	17,9 (3,7)
Organiserend lid	13,1%	65,3%	18,0 (3,4)
Significantie	p<0,001	p=0,450	p=0,507

*van de studenten die in de afgelopen 12 maanden kalmeer- en slaapmedicatie gebruikt hebben.

Ooitgebruik= Jeugdbeweging: X^2: 78,532 (df=2), Cramer's V: 0,075; Studentenvereniging: X^2: 1,294 (df=2), Cramer's V: 0,022; Sportvereniging X^2: 1,596 (df=2), Cramer's V: 0,025
Laatstejaarsgebruik= Jeugdbeweging: X^2: 0,059 (df=2), Cramer's V: 0,005; Studentenvereniging: X^2: 1,294 (df=2), Cramer's V: 0,022; Sportvereniging X^2: 1,596 (df=2), Cramer's V: 0,025
Beginleeftijd = Jeugdbeweging: F = 13,326, nooit-organiserend: p<0,001, nooit-actief: p = 0,149, actief-organiserend: p = 0,426; Studentenvereniging: F = 14,007, nooit-organiserend: p = 0,269, nooit-actief: p < 0,001, actief-organiserend: p < 0,004; Sportvereniging: F = 0,679, nooit-organiserend: 0,669, nooit-actief: 0,208, actief-organiserend: p 0,635

Stimulerende medicatie

Het gebruik van stimulerende medicatie bij studenten in functie van vrijetijdsbesteding is weergegeven in Tabel 63. Het **ooitgebruik** van stimulerende medicatie verschilt significant naargelang lidmaatschap binnen sportverenigingen. Studenten die geen lid (14,0%) zijn van een sportvereniging hebben een hoger ooitgebruik in vergelijking met actieve (10,5%) of organiserende

leden (11,4%). Wat betreft het **gebruik in het laatste jaar** zijn er significante verschillen bij jeugdbewegingen en sportverenigingen. Actieve leden (respectievelijk 80,6% en 78,9%) en organiserende leden (respectievelijk 77,0%, 80,4%) rapporteren een hoger gebruik dan niet-leden (respectievelijk 72,8% en 72,3%). De **beginleeftijd** van gebruik verschilt significant naargelang lidmaatschap binnen jeugdbewegingen. Studenten die geen lid zijn starten gemiddeld later met stimulerende medicatie (17,4 jaar) dan actieve (16,6 jaar) of organiserende leden (16,7 jaar).

TABEL 63: PREVALENTIE EN BEGINLEEFTIJD VAN STIMULERENDE MEDICATIE BIJ STUDENTEN NAARGELANG VRIJETIJDSBESTEDING

Stimulerende medicatie	Ooit	Laatstejaar*	Beginleeftijd (SD)
Jeugdbeweging	n = 14.140	n = 1.962	n = 1.915
Nooit lid	13,1%	72,7%	17,4 (4,2)
Actief lid	15,7%	80,6%	16,6 (3,5)
Organiserend lid	13,0%	77,0%	16,7 (3,5)
Significantie	p=0,956	p=0,030	p=0,008
Studentenvereniging	n = 13.826	n = 1.962	n = 1.915
Nooit lid	13,1%	73,0%	17,3 (4,1)
Actief lid	14,2%	81,3%	16,7 (3,8)
Organiserend lid	15,4%	78,0%	17,3 (4,3)
Significantie	p=0,128	p=0,100	p=0,234
Sportvereniging	n = 14.393	n = 1.962	n = 1.915
Nooit lid	14,0%	72,3%	17,3 (4,1)
Actief lid	10,5%	78,9%	17,2 (4,0)
Organiserend lid	11,4%	80,4%	17,1 (4,0)
Significantie	p<0,001	p=0,024	p=0,806

*van de studenten die in de afgelopen 12 maanden stimulerende medicatie hebben gebruikt.

Ooitgebruik= Jeugdbeweging: X^2: 0,089 (df=2), Cramer's V: 0,003; Studentenvereniging: X^2: 34,115 (df=2), Cramer's V: 0,017; Sportvereniging X^2: 14,316 (df=2), Cramer's V: 0,032
Laastejaargebruik= Jeugdbeweging: X^2: 6,981 (df=2), Cramer's V: 0,060; Studentenvereniging: X^2: 4,606 (df=2), Cramer's V: 0,048; Sportvereniging X^2: 0,922 (df=2), Cramer's V: 0,022
Beginleeftijd = Jeugdbeweging: F = 4,819, nooit-organiserend: p = 0,005, nooit-actief: p = 0,011, actief-organiserend: p = 0,605; Studentenvereniging: F = 1,454, nooit-organiserend: p = 0,330, nooit-actief: p = 0,140, actief-organiserend: p = 0,049; Sportvereniging: F = 0,216, nooit-organiserend: p = 0,675, nooit-actief: p = 0,554, actief-organiserend: p = 0,952

Cannabis

In Tabel 64 worden de prevalentie en beginleeftijd van cannabisgebruik bij studenten weergegeven, uitgesplitst volgens vrijetijdsbesteding. Het **ooitgebruik** van cannabis ligt lager bij studenten die geen lid zijn van een jeugdbeweging (38,5%) of studentenvereniging (40,1%) dan bij organiserende leden (respectievelijk 47,9% en 45,2%). Bij sportverenigingen zien we het omgekeerde: organiserende leden rapporteren minder ooitgebruik (31,0%) dan studenten die geen lid zijn (42,2%). Deze verschillen zijn significant voor alle drie de vrijetijdsbestedingen. Voor

het **laatstejaarsgebruik** van cannabis zien we gelijkaardige patronen. Studenten die momenteel actief lid zijn van een jeugdbeweging (64,3%) of studentenvereniging (64,9%) rapporteren een hoger recent gebruik dan niet-leden (respectievelijk 57,8% en 58,3%). Bij sportverenigingen ligt het laatstejaarsgebruik net lager bij actieve leden (53,6%) dan bij niet-leden (60,1%). Ook hier zijn de verschillen significant voor jeugdbewegingen, studentenverenigingen en sportverenigingen, al wijzen de Cramer's V-waarden op zwakke verbanden. Wat betreft de **beginleeftijd** van cannabisgebruik, is er enkel bij jeugdbewegingen en studentenverenigingen een significant verschil naargelang lidmaatschap. Studenten die geen lid zijn (respectievelijk 17,1 en 17,0 jaar) starten gemiddeld later met cannabisgebruik dan actieve (respectievelijk 16,8 en 17,2 jaar) of organiserende leden (respectievelijk 16,8 en 17,5 jaar).

TABEL 64: PREVALENTIE EN BEGINLEEFTIJD VAN CANNABIS BIJ STUDENTEN NAARGELANG VRIJETIJDSBESTEDING

Cannabis	Ooit	Laatstejaar*	Beginleeftijd (SD)
Jeugdbeweging	n = 16.707	n = 6.047	n = 6.039
Nooit lid	38,5%	57,8%	17,1 (2,2)
Actief lid	49,3%	64,3%	16,8 (1,8)
Organiserend lid	47,8%	62,1%	16,8 (1,8)
Significantie	p<0,001	p<0,001	p<0,001
Studentenvereniging	n = 16.707	n = 6.047	n = 6.039
Nooit lid	40,1%	58,3%	17,0 (2,1)
Actief lid	36,3%	64,9%	17,2 (2,0)
Organiserend lid	45,2%	62,6%	17,5 (2,0)
Significantie	p<0,001	p=0,002	p<0,001
Sportvereniging	n = 16.707	n = 6.047	n = 6.039
Nooit lid	42,2%	60,1%	17,0 (2,1)
Actief lid	37,2%	53,6%	17,1 (2,2)
Organiserend lid	31,0%	58,6%	17,0 (1,9
Significantie	p<0,001	p=0,024	p=0,461

*van de studenten die in de afgelopen 12 maanden cannabis hebben gebruikt.

Ooitgebruik= Jeugdbeweging: X^2: 75,333 (df=2), Cramer's V: 0,067; Studentenvereniging: X^2: 16,941(df=2), Cramer's V: 0,032; Sportvereniging X^2: 71,573 (df=2), Cramer's V: 0,065
Laastejaargebruik= = Jeugdbeweging: X^2: 16,545 (df=2), Cramer's V: 0,052; Studentenvereniging: X^2: 12,298 (df=2), Cramer's V: 0,045; Sportvereniging X^2: 7,464 (df=2), Cramer's V: 0,035
Beginleeftijd= Jeugdbeweging: F = 15,289, nooit-organiserend: p <0,001, nooit-actief: p = 0,009, actief-organiserend: p = 0,760; Studentenvereniging: F = 11,014, nooit-organiserend: p <0,001, nooit-actief: p = 0,008, actief-organiserend: p = 0,060; Sportvereniging: F = 0,774, nooit-organiserend: p = 0,825, nooit-actief: p = 0,347, actief-organiserend p = 0,696

Gok- en gamegedrag

Het gok- en gamegedrag van studenten in functie van vrijetijdsbesteding is weergegeven in Tabel 65. Studenten die actief lid zijn van een studentenvereniging of sportvereniging rapporteren een hoger **laatstejaarsgebruik van gokken** (respectievelijk 18,9% en 21,4%) dan studenten die geen

lid zijn (17,4% en 16,0%) of organiserend lid zijn (17,8% en 19,6%). Wat **gamen** betreft, ligt het **laatstejaarsgebruik** hoger bij studenten die geen lid zijn van een jeugdbeweging (71,8%) of sportvereniging (69,9%) dan bij organiserende leden (respectievelijk 66,9% en 68,3%). Bij studentenverenigingen is het opvallend dat actieve leden (79,3%) en organiserende leden (74,5%) meer gamen dan nooit-leden (69,9%). De Cramer's V testen tonen een zwak verband tussen laatstejaarsgokken en -gamen naargelang vrijetijdsbesteding.

TABEL 65: PREVALENTIE LAATSTEJAARSGOKKEN EN -GAMEN BIJ STUDENTEN NAARGELANG VRIJETIJDSBESTEDING

Laatstejaarsgebruik	Gokken	Gamen
Jeugdbeweging	n = 16.528	n = 16.501
Nooit lid	17,4%	71,8%
Actief lid	18,9%	65,7%
Organiserend lid	16,0%	66,9%
Significantie	p=0,532	p<0,001
Studentenvereniging	n = 16.501	n = 15.301
Nooit lid	17,4%	69,9%
Actief lid	15,5%	79,3%
Organiserend lid	17,8%	74,5%
Significantie	p<0,001	p<0,001
Sportvereniging	n = 16.501	n = 15.301
Nooit lid	16,0%	70,8%
Actief lid	21,4%	72,1%
Organiserend lid	19,6%	68,3%
Significantie	p<0,001	p=0,002

Gokken = laatstejaarsgebruik: Jeugdbeweging: X^2: 1,263 (df=2), Cramer's V: 0,009; Studentenvereniging: $X^{2:}$ 5,236(df=2), Cramer's V: 0,018; Sportvereniging X^2: 43,261 (df=2), Cramer's V: 0,051
Gamen = laatstejaarsgebruik: Jeugdbeweging: X^2: 16,190 (df=2), Cramer's V: 0,031; Studentenvereniging: $X^{2:}$ 56,353 (df=2), Cramer's V: 0,058; Sportvereniging X^2: 13,971 (df=2), Cramer's V: 0,029

Gepercipieerde normen alcohol

Tabel 66 geeft een overzicht van **de perceptie van studenten en het zelfgerapporteerd gedrag** rond alcoholgebruik in de afgelopen 12 maanden. Studenten schatten dat 82,8% van hun peers het voorbije jaar alcohol heeft gedronken, terwijl feitelijk 80,3% dit zelf aangeeft. Opvallend is dat studenten denken dat 47,2% van hun medestudenten meer dan 10 glazen alcohol per week drinkt tijdens lesperiodes, terwijl slechts 29,1% dit daadwerkelijk doet. Deze discrepantie zet zich voort bij andere vormen van alcoholgebruik. Zo denken studenten dat 41,2% van hun peers maandelijks of vaker aan bingedrinken doet, terwijl slechts 30,2% dit zelf rapporteert. Eveneens denken studenten dat 55,4% van hun medestudenten maandelijks of vaker genoeg alcohol drinkt om zich dronken te voelen, terwijl 43,8% dit effectief doet. Bij zebradrinken zien we het omgekeerde: studenten denken dat 33,5% van hun medestudenten aan zebradrinken doet, terwijl in realiteit 38,5% aangeeft dit daadwerkelijk te doen.

TABEL 66: PERCEPTIE VERSUS ZELFGERAPPORTEERD ALCOHOLGEBRUIK IN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN

	In de afgelopen 12 maanden hoeveel % van de studenten denk je dat het volgende deed:	In de afgelopen 12 maanden, hoe vaak deed je het volgende:
… alcohol drinken	82,8% (SD: 11,78)**	80,3%
… meer dan 10 glazen alcohol per week drinken tijdens de lesperiodes?	47,2% (SD: 21,06)**	29,1%
… maandelijks of vaker bingedrinken?	41,2% (SD: 21,15)**	30,2%
… maandelijks of vaker genoeg alcohol drinken om zich dronken te voelen?	55,4% (SD: 21,04)**	43,8%
… zebradrinken?	33,5% (SD: 20,35)**	38,5%*

* De prevalentie van zebradrinken werd berekend op basis van de antwoordcategorieën ‘nooit’ en ‘zelden’, die samen tegenover ‘af en toe’ tot ‘altijd’ geplaatst werden. Op basis van deze indeling bedraagt de prevalentie 38,5%. Indien enkel de categorie ‘nooit’ als afkappunt wordt genomen, stijgt de prevalentie tot 59,0%. De keuze om ‘nooit’ en ‘zelden’ samen te nemen als indicatie dat het geen gangbare praktijk is, is gebaseerd op de veronderstelling dat zebradrinken in deze groepen niet of nauwelijks voorkomt.

** Aan de respondenten werd gevraagd “In de voorbije 12 maanden, hoeveel % van de studenten denk je dat…”, gevolgd door bovenstaande drinkgedragingen. Respondenten konden voor elke gedraging een % invullen. In de tabel staat het gemiddelde van de ingevulde % per gedrag, vandaar dat er een standaard deviatie (SD) gerapporteerd wordt.

Terug naar inhoudsopgave

Informatie, hulp en beleid

SAMENVATTING

- Studenten zoeken voornamelijk hulp en informatie over alcohol en andere drugs bij informele kanalen (vrienden en familie). Externe professionele hulp wordt vaker geraadpleegd dan de diensten van hogeronderwijsinstellingen.
  → Lees meer

- Iets minder dan de helft van de studenten geeft aan dat ze niet voldoende geïnformeerd of gesensibiliseerd worden over alcohol en drugs door hun hogeronderwijsinstelling.
  → Lees meer

- Meer dan de helft van de studenten weet niet of ze in hun hogeronderwijsinstelling terechtkunnen met vragen of problemen.
  → Lees meer

- Studenten willen meer aandacht voor begeleiding en sensibilisering.
  → Lees meer

- De helft van de studenten geeft aan dat het thema alcohol en drugs niet aan bod komt in hun studiecurriculum.
  → Lees meer

Informatie en hulp

Om een beeld te krijgen van de personen, professionals of instanties die studenten zouden aanspreken bij het **zoeken naar informatie of bij problemen** met alcohol of andere drugs, stelden we de vraag *"Stel dat jij informatie zoekt over alcohol of andere drugs of een probleem zou hebben met alcohol of andere drugs, met wie zou jij daarover praten?".* Studenten wenden zich in de eerste plaats tot vrienden, zowel voor informatie (32,9%) als bij problemen (48,7%). Ook familieleden worden regelmatig aangesproken, voornamelijk bij problemen (32,3%). Externe professionele hulp (zoals De Druglijn, JAC, ...) (30,0% bij informatie en 22,1% bij problemen) wordt vaker geraadpleegd dan diensten van de hogeronderwijsinstellingen (7,1% bij informatie en 5,4% bij problemen), die slechts door een kleine groep studenten worden aangesproken. Opvallend is dat een kleine groep studenten aangeeft met niemand te spreken bij problemen (6,8%) of vragen (6,2%) (Tabel 67). Studenten hadden de mogelijkheid om 'overige' kanalen mee te delen bij het zoeken naar informatie of hulp bij problemen. De meest voorkomende antwoorden binnen deze categorie waren het internet en het gebruik van AI-tools zoals bijvoorbeeld ChatGPT.

TABEL 67: AANSPREEKPERSONEN OF –VOORZIENINGEN BIJ PROBLEMEN OF VRAGEN OVER ALCOHOL OF ANDERE DRUGS

Aanspreekpunt	Informatie (n=14.439)	Problemen (n=14.463)
Vrienden	32,9%	48,7%
Familieleden (o.a. ouders, broer, zus, neef, nicht, tante, oom)	18,7%	32,3%
Andere professionele hulp buiten de universiteit of hogeschool (o.a. CGG, De Druglijn, JAC, Jongerentelefoon, Tele-Onthaal, . . .)	30,0%	22,1%
Huisarts	19,1%	20,1%
Hogeronderwijsinstelling (o.a. studentenvoorzieningen, studenten(ondersteunende)diensten, studenten(traject)coach, lectoren, ...)	7,1%	5,4%
Niemand	6,2%	6,8%

Beleid

We bevroegen studenten over **het aanbod binnen hun hogeschool of universiteit met betrekking tot alcohol- en drugbeleid** (Tabel 68). Iets minder dan de helft (43,5%) van de studenten geeft aan niet geïnformeerd of gesensibiliseerd te worden over alcohol en drugs op de hogeschool of universiteit. Daarnaast zegt een op de drie studenten (35,4%) niet te weten of hierover informatie wordt aangeboden. Wat betreft duidelijke regels of afspraken over alcohol- en druggebruik geeft bijna de helft van de studenten (43,9%) aan dat die er zijn, terwijl bijna 40% dit niet weet. Opvallend is dat meer dan de helft van de studenten (57,7%) niet weet of ze bij vragen of problemen terechtkunnen op hun hogeschool of universiteit. Een op de drie (35,5%) geeft aan dat dit wél mogelijk is.

TABEL 68: ASPECTEN VAN ALCOHOL- EN DRUGTHEMATIEK OP INSTELLINGSNIVEAU

Op mijn universiteit/hogeschool…	Ja	Neen	Weet ik niet
… word ik geïnformeerd of gesensibiliseerd over alcohol en drugs (n=14.443)	21,1%	43,5%	35,4%
… zijn er duidelijke regels of afspraken over alcohol- en druggebruik (n=14.437)	43,9%	16,4%	39,8%
… kan ik terecht als ik vragen en/of problemen heb over alcohol en drugs (n=14.440)	35,5%	6,7%	57,7%

Er werd ook gepeild naar de aspecten waar de hogeronderwijsinstelling volgens studenten meer aandacht aan zou moeten besteden met betrekking tot alcohol en drugs (Tabel 69). Begeleiding (32,7%) en sensibilisering (29,6%) worden door studenten als belangrijker beschouwd dan het hebben van regels of afspraken (20,1%). Daarnaast werd gevraagd in welke mate de thema's tabak, alcohol en drugs aan bod komen in het studiecurriculum. Bijna de helft (47,8%) van de studenten geeft aan dat deze thema's niet aan bod komen. Van de studenten die aangeven dat deze thema's wel in hun curriculum aan bod komen, vindt 27,4% dat dit onvoldoende gebeurt, terwijl 24,2% aangeeft dat het voldoende aan bod komt. Bijna niemand (0,6%) vindt dat deze thema's te veel aan bod komen.

TABEL 69: AANDACHTSPUNTEN VOOR ALCOHOL EN DRUGS VOOR HOGESCHOOL OF UNIVERSITEIT VOLGENS STUDENTEN

Er moet meer aandacht gaan naar:	
Begeleiding (voorzieningen of netwerken om te helpen bij problemen, …)	32,7%
Informatieoverdracht en sensibilisering (informatiebrochure, preventiecampagnes, …)	29,6%
Regels of afspraken (alcohol- en drugbeleid met regels, …)	20,1%
Geen van deze mogelijkheden	16,3%

Terug naar inhoudsopgave

Evolutie in de tijd van middelengebruik, gamen, gokken en mentaal welbevinden

SAMENVATTING

- Alcoholgebruik daalt algemeen. Risicovol drinkgedrag stijgt in 2025 echter opnieuw, na een daling tijdens corona. Desondanks blijft het onder het niveau van 2017.
  → Lees meer

- Tabak, e-sigaretten en medicatiegebruik vertonen stijgende trends.
  → Lees meer

- Cannabisgebruik daalt opnieuw na een beperkte stijging in 2021. Problemen door gebruik nemen echter jaar na jaar toe.
  Gebruik van nieuwe psychoactieve stoffen (NPS) stijgt, terwijl het gebruik van andere illegale drugs in het algemeen (andere dan cannabis) stabiel blijft.
  → Lees meer

- Gokken daalt licht maar blijft hoger dan in 2017. Gamen stijgt verder. Intensiever gamen (>7u/week) daalt.
  → Lees meer

- Mentaal welbevinden is positief geëvolueerd tegenover 2021, maar veel studenten blijven kampen met mentale moeilijkheden.
  → Lees meer

Evoluties in de tijd

Net als in 2017 en 2021 vond de studentebevraging plaats in alle Nederlandstalige hogeronderwijsinstellingen in Vlaanderen en Brussel. Dankzij een vergelijkbaar onderzoeksopzet en meetinstrument is het mogelijk om de evoluties over de tijd te bekijken en de impact van de coronapandemie beter in te schatten.

Middelengebruik

Tabel 70 toont voor ooit-, laatstejaars- en regelmatig gebruik van **alcohol** een dalende trend tussen 2017 en 2025. Deze evolutie zien we ook al geruime tijd bij leerlingen in het secundair onderwijs (VAD, 2025). Voor risicovolle drinkpatronen tekent zich echter een ander patroon af. Risicovol drinkgedrag daalde sterk in 2021 (tijdens de derde lockdown) en steeg opnieuw in 2025, maar blijft onder het niveau van 2017. Dit wijst mogelijk op een trendbreuk door corona.

Tabak en e-sigaretten vertonen een complexer beeld: laatstejaarsgebruik daalt in 2021 en stijgt weer in 2025, terwijl huidig gebruik over de jaren heen toeneemt. Een gewijzigde vraagstelling in 2025 kan deze stijging deels verklaren (*zie voetnoot onder tabel voor meer details*) (Tabel 70).

Het ooit-, laatstejaars- en regelmatig gebruik van **kalmeer- en slaapmedicatie en stimulerende medicatie** blijft stijgen of blijft minstens op het niveau van 2021. Zo ook het laatstejaars- en regelmatig gebruik van stimulerende medicatie ‘om studieprestaties te verbeteren’. Dit na een al opvallende stijging tussen 2021 en 2017 voor regelmatig gebruik (Tabel 70).

Cannabisgebruik daalt in 2025 naar het niveau van 2017, behalve bij regelmatig gebruik en het aantal studenten dat twee of meer problemen ervaart door hun gebruik. Dat laatste stijgt voor het derde jaar op rij tot ruim een kwart van de studenten die in het laatste jaar cannabis gebruikten. Het gebruik van **andere (illegale) drugs** blijft in 2025 stabiel, na een lichte stijging in 2021. Het gebruik van ‘nieuwe psychoactieve stoffen’ (NPS), ook wel gekend als synthetische drugs, stijgt opvallend (Tabel 70).

Gamen en gokken

Gokken daalt in 2025 ten opzichte van 2021, maar blijft hoger dan in 2017. **Gamen** stijgt verder, zij het minder sterk dan tussen 2017 en 2021. Het aantal studenten dat meer dan 7 uur per week gamet daalt opnieuw, na een toename in 2021 (Tabel 70).

Mentaal welbevinden

Studenten rapporteren in 2025 een verbetering in **(mentaal) welbevinden** ten opzichte van 2021. Toch blijft een aanzienlijke groep studenten kampen met mentale moeilijkheden (Tabel 70).

Terug naar samenvatting

TABEL 70: EVOLUTIE VAN VERSCHILLENDE INDICATOREN TUSSEN 2017 EN 2025

	2017 (95% BI)	2021 (95% BI)	2025 (95%BI)
Alcohol → ga naar het hoofdstuk			
Ooitgebruik	94,9% (94,7 - 95,2)	92,5% (92,2 - 92,8)	89,1% (88,6 - 89,5)
Laatstejaarsgebruik	93,9% (93,6 - 94,1)	84,9% (84,4 - 85,3)	80,3% (79,7 - 80,8)
Gemiddeld aantal standaardglazen per week	12,9 (12,6 - 13,1)[d]	9,2 (9,0 - 9,5)[d]	10,2 (9,8 - 10,6)[d]
Drinkt meer dan 1x/week (o.b.v. item AUDIT-C)[a]	36,8% (36,3 - 37,4)	26,4% (25,9 - 27,0)	25,5% (24,8 - 26,3)
Risicovol drinken (AUDIT-C)[a]	51,3% (50,7 - 51,9)	35,2% (34,6 - 35,9)	42,7% (41,9 - 43,6)
≥ maandelijks bingedrinken[a]	31,6% (31,0 - 32,1)	24,7% (24,1 - 25,2)	30,2% (29,4 - 31,0)
≥ maandelijks indrinken[a]	44,3% (43,7 - 44,9)	18,6% (18,1 - 19,1)	37,0% (36,3 - 37,9)
≥ maandelijks drinkspelletjes[a]	33,9% (33,4 – 34,5)	28,6% (28,0 – 29,2)	35,2% (34,4 - 36,0)
≥ maandelijks dronken[a]		35,0% (34,3 - 35,6)	43,8% (43,0 - 44,7)
Tabak en e-sigaretten → ga naar het hoofdstuk			
Laatstejaarsgebruik tabak en e-sigaretten	31,2% (30,7 - 31,7)	27,7% (27,2 - 28,2)	44,0% (43,3 - 44,7)
Huidig gebruik tabak en e-sigaretten	15,8% (15,4 - 16,2)	17,9% (17,5 - 18,3)	30,2% (27,2 - 28,2)*
Stoppoging tabak in afgelopen laatste jaar[b]			44,3% (39,7 - 43,0)
Stoppoging e-sigaretten in afgelopen laatste jaar[b]			46,4% (44,4 - 48,5)
Intentie om (opnieuw) te stoppen met tabak[c]			70,0% (68,3 - 71,5)
Intentie om (opnieuw) te stoppen met e-sigaretten[c]			63,3% (61,1 - 65,4)
Kalmeer- en slaapmedicatie → ga naar het hoofdstuk			
Ooitgebruik	13,6% (13,2 - 14,0)	15,8% (15,4 - 16,3)	16,6% (16,0 - 17,2)
Laatstejaarsgebruik	7,5% (7,3 - 7,9)	9,6% (9,3 - 10,0)	9,4% (9,0 - 9,9)
Regelmatig gebruik (in lesperiode)[a]	21,1% (19,5 - 22,9)	33,7% (31,8 - 35,7)	36,6% (34,0 - 39,2)
Regelmatig gebruik (in blok- en examenperiode)[a]		52,6 (50,5 - 54,7)	47,2% (44,6 - 49,9)
Oneigenlijk gebruik - ooit			4,8% (4,5 - 5,2)
Oneigenlijk gebruik - laatste jaar			2,2% (2,0 - 2,5)
Oneigenlijk gebruik - regelmatig (les)[a]			19,7% (15,7 - 24,4)
Oneigenlijk gebruik - regelmatig (blok en examen)[a]			32,0% (27,0 - 37,2)

Terug naar samenvatting

Stimulerende medicatie → ga naar het hoofdstuk			
Ooitgebruik	10,5% (10,1 - 10,8)	11,5% (11,1 - 11,9)	13,5% (13,0 - 14,1)
Laatstejaarsgebruik	6,5% (6,2 - 6,8)	7,6% (7,3 - 8,0)	10,0% (9,5 - 10,5)
Regelmatig gebruik (in lesperiode)[a]	31,3% (29,3 - 33,5)	42,8% (40,5 - 45,1)	46,0% (43,4 - 48,6)
Regelmatig gebruik (in blok- en examenperiode)[a]		84,3% (82,5 - 85,9)	85,1% (83,2 - 86,9)
Verbeteren studies - ooit	8,5% (8,2 - 8,8)	7,0% (6,7 - 7,4)	8,0% (7,6 - 8,4)
Verbeteren studies - laatste jaar	3,9% (3,6 - 4,1)	4,4% (4,2 - 4,7)	5,7% (5,4 - 6,1)
Verbeteren studies - regelmatig (les)[a]	3,7% (2,7 - 5,0)	22,1% (19,7 - 24,8)	22,9% (20,2 - 26,0)
Verbeteren studies - regelmatig (blok en examen)[a]		75,9% (73,2 - 78,4)	75,0% (71,8 - 77,8)
Cannabis → ga naar het hoofdstuk			
Ooitgebruik	42,8% (42,2 - 43,4)	44,4% (43,7 - 45,0)	40,4% (39,5 - 41,1)
Laatstejaarsgebruik	23,8% (23,2 - 24,2)	27,0% (26,4 - 27,5)	23,7% (23,1 - 24,5)
Regelmatig gebruik (lesperiodes)[a]	25,1% (24,1 - 26,2)	29,5% (28,4 - 30,7)	29,8% (28,0 - 31,1)
≥2 problemen met cannabis in laatste jaar[a]	13,9% (13,1 - 14,7)	22,6% (21,5 - 23,6)	26,3% (24,8 - 27,8)
Andere (illegale) drugs → ga naar het hoofdstuk			
Ooitgebruik	12,4% (12,0 - 12,8)	14,9% (14,5 - 15,4)	15,3% (14,7 - 15,9)
Laatstejaarsgebruik algemeen	9,4% (9,0 - 9,7)	11,3% (10,9 - 11,7)	11,3% (10,9 - 11,8)
Laatstejaarsgebruik xtc		7,5% (7,2 - 7,8)	8,8% (8,3 - 9,3)
Laatstejaarsgebruik cocaïne		5,3% (5,1 - 5,6)	5,2% (4,8 - 5,6)
Laatstejaarsgebruik ketamine		3,6% (3,4 - 3,9)	4,2% (3,9 - 4,5)
Laatstejaarsgebruik NPS		2,8% (2,6 - 3,0)	5,2% (4,8 - 5,5)
Laatstejaarsgebruik lachgas		2,6% (2,5 - 2,9)	1,4% (1,2 - 1,6)
Laatstejaarsgebruik amfetamines		1,9% (1,7 - 2,1)	1,9% (1,7 - 2,1)
Laatstejaarsgebruik GHB		0,4% (0,3 - 0,5)	0,2% (0,2 - 0,3)
Gokken → ga naar het hoofdstuk			
Laatstejaarsprevalentie	9,8% (9,4 - 10,1)	22,4% (21,8 - 22,9)	17,4% (16,7 - 17,9)
Gamen → ga naar het hoofdstuk			
Laatstejaarsprevalentie	50,1% (49,5 - 50,7)	67,2% (66,6 - 67,8)	70,8% (70,0 - 71,5)
> 7uur gamen per week[a]	28,8% (28,1 - 29,5)	36,6% (35,8 - 37,3)	31,0% (30,0 - 31,9)
Risico VAT (mogelijk risicovol)[a]			5,6% (5,1 - 6,0)

Mentaal welbevinden → ga naar het hoofdstuk			
Algemene gezondheid (‘slecht’ en ‘redelijk’)		30,0% (29,4 - 30,6)	23,0% (22,3- 23,7)
≥ 8 op Cantril-ladder		19,8% (19,4 - 20,4)	29,9% (29,1 - 30,6)
Mentale distress (‘ernstige’ tot ‘zeer ernstige’)		39,7% (39,1 - 40,4)	31,2% (30,4 - 32,0)
Sterk eenzaam		28,3% (27,8 - 28,9)	21,3% (20,6 - 22,0)

BI = betrouwbaarheidsinterval; Regelmatig gebruik = 1x per week of frequenter gebruik
** Het verschil met voorgaande jaren is mogelijk (deels) te verklaren door een wijziging in vraagstelling in 2025 (“[Rook/Gebruik] je momenteel [tabak/een e-sigaret]?”) t.o.v. 2017 en 2021 (“Rook je nog steeds tabak of e-sigaretten?”).*
a: van de studenten die in het laatste jaar (oneigenlijk) gebruikten;
b: van de studenten die in de afgelopen maand tabak/e-sigaretten gebruikten;
c: van de studenten die in het laatste jaar geen of een onsuccesvolle stoppoging deden;
d: dit BCa 95% BI werd berekend door middel van bootstrapping (R = 1000), omdat deze variabele niet normaal verdeeld is; de andere 95% BI’en werden berekend op basis van de formules en aanbevelingen in Altman et al. (2000).

Terug naar inhoudsopgave

Internationale studenten

SAMENVATTING

- In het algemeen ligt het (risicovol) alcoholgebruik in de internationale steekproef iets lager dan in de Vlaamse steekproef.
- Het laatstejaars- en huidige gebruik van tabak en e-sigaretten ligt in de internationale steekproef iets hoger dan in de Vlaamse steekproef.
- Het gebruik van kalmeer- en slaapmedicatie verschilt weinig tussen beide steekproeven. Het gebruik van stimulerende medicatie ligt wel iets lager in de internationale steekproef.
- Het ooit- en laatstejaarsgebruik van cannabis ligt gevoelig hoger in de internationale steekproef. Regelmatig gebruik en het aantal studenten dat problemen ervaart met cannabis liggen echter lager in de internationale steekproef.
- Ook andere illegale drugs worden in de internationale steekproef door meer studenten gebruikt dan in de Vlaamse steekproef.
- Minder studenten in de internationale steekproef gokten of gameden in het laatste jaar.
- Minder internationale studenten scoren hun algemene gezondheid ‘redelijk’ of ‘slecht’ t.o.v. Vlaamse studenten. De score op de Cantril-lader is gelijk. Minder internationale studenten ervaren ‘ernstige’ tot ‘zeer ernstige’ mentale distress, terwijl ze zich wel meer eenzaam voelen. De top 5 stressfactoren zijn dezelfde bij internationale t.o.v. Vlaamse studenten, al ligt de frequentie van het ervaren van deze factoren wel gemiddeld iets hoger bij de internationale studenten.

Internationale studenten

TABEL 71: PREVALENTIES EN GEMIDDELDEN INTERNATIONALE STUDENTEN (N=1.282)

Alcohol	
Ooitgebruik	88,8%
Laatstejaarsgebruik	83,2%
Gemiddeld aantal standaardglazen per week	7,1 (SD: 2,8)
Drinkt meer dan 1x/week (o.b.v. item AUDIT-C)[a]	20,9%
Risicovol drinken (AUDIT-C)[a]	31,0%
Bingedrinken (≥ maandelijks / ≥ wekelijks)[a]	20,8% / 3,8%
Indrinken (≥ maandelijks / ≥ wekelijks)[a]	30,0% / 7,7%
Drinkspelletjes (≥ maandelijks / ≥ wekelijks)[a]	18,1% / 3,3%
Dronkenschap (≥ maandelijks / ≥ wekelijks)[a]	34,2% / 7,5%
Context - bij het eten ('vaak' tot 'altijd')[a]	10,4%
Context - privé met anderen ('vaak' tot 'altijd')[a]	30,0%
Context - uitgaansgelegenheden ('vaak' tot 'altijd')[a]	37,7%
Context - publieke ruimte ('vaak' tot 'altijd')[a]	5,3%
Context - alleen ('vaak' tot 'altijd')[a]	5,6%
Tabak & e-sigaretten/vape	
Tabak	
Laatstejaarsgebruik	40,7%
Huidig gebruik	29,7%
Dagelijks gebruik	7,9%
Succesvol gestopt in laatste 12 maanden[b]	14,0%
Niet succesvol gestopt in laatste 12 maanden[b]	22,0%
Intentie om te stoppen in de komende 30 dagen[c]	9,3%
Intentie om te stoppen in de komende 12 maanden[c]	24,9%
Intentie om te stoppen, maar niet in de komende 12 maanden[c]	38,7%
e-sigaretten/vape	
Laatstejaarsgebruik	30,3%
Huidig gebruik	15,2%
Dagelijks gebruik	4,2%
Succesvol gestopt in laatste 12 maanden[b]	23,5%
Niet succesvol gestopt in laatste 12 maanden[b]	21,3%
Intentie om te stoppen in de komende 30 dagen[c]	8,9%
Intentie om te stoppen in de komende 12 maanden[c]	31,2%
Intentie om te stoppen, maar niet in de komende 12 maanden[c]	25,8%
Exclusief en duaal gebruik	
Laatstejaarsgebruik enkel tabak	16,6%
Laatstejaarsgebruik enkel e-sigaretten	6,1%
Laatstejaarsgebruik duaal gebruik (tabak en e-sigaretten)	24,1%
Huidig gebruik enkel tabak	18,2%
Huidig gebruik enkel e-sigaretten	3,7%
Huidig gebruik duaal gebruik (tabak en e-sigaretten)	11,5%
Kalmerende medicatie	
Ooitgebruik	15,6%
Laatstejaarsgebruik	8,7%
Regelmatig gebruik (in lesperiodes)[a]	38,3%
Regelmatig gebruik (in examenperiodes)[a]	45,4%
Oneigenlijk gebruik - laatste jaar	1,8%

Stimulerende medicatie	
Ooitgebruik	11,8%
Laatstejaarsgebruik	6,9%
Regelmatig gebruik (in lesperiode)[a]	59,9%
Regelmatig gebruik (in examenperiode)[a]	73,9%
Oneigenlijk gebruik - laatste jaar	3,7%
Illegale drugs	
Cannabis	
Ooitgebruik	51,6%
Laatstejaarsgebruik	32,2%
Regelmatig gebruik (lesperiodes)[a]	19,7%
Regelmatig gebruik (examenperiodes)[a]	14,4%
Ervaart 2 of meer problemen met cannabis[a]	20,3%
Context - privé met anderen ('vaak' tot 'altijd')[a]	44,3%
Context - uitgaansgelegenheden ('vaak' tot 'altijd')[a]	4,2%
Context - publieke ruimte ('vaak' tot 'altijd')[a]	12,0%
Context - alleen ('vaak' tot 'altijd')[a]	16,2%
Andere (illegale) drugs	
Ooitgebruik	19,5%
Laatstejaarsgebruik	14,1%
Laatstejaarsgebruik - Amfetamines	4,1%
Laatstejaarsgebruik - Xtc/MDMA	9,6%
Laatstejaarsgebruik - Cocaïne	6,4%
Laatstejaarsgebruik - Ketamine	4,5%
Laatstejaarsgebruik - GHB	0,3%
Laatstejaarsgebruik - Lachgas	1,9%
Laatstejaarsgebruik - NPS	5,2%
Negatieve gevolgen laatste 12 maanden	Minstens 1 keer
Ik had een kater	70,2%
Ik was misselijk of moest braken	60,8%
Ik had onder invloed met de fiets gereden	37,8%
Ik had last van geheugenverlies	35,4%
Ik had iets gedaan waarvan ik later spijt had	34,7%
Gokken	
Laatstejaarsprevalentie	10,5%
Casinospellen (bijv. blackjack, roulette, slots…)[a]	43,3%
Trekkingspelen van de Nationale Loterij (bijv. lotto, euromillions, ...)[a]	36,7%
Krasbiljet kopen[a]	34,6%
Sportweddenschappen[a]	33,1%
Pokeren voor geld[a]	26,7%
'Meestal' tot 'altijd' online / offline[a]	49,9% / 45,6%
Gamen	
Laatstejaarsprevalentie	61,6%
Regelmatig gamen[a]	65,0%
> 7uur gamen per week[a]	29,2%
Risico VAT (risicovol / problematisch)[a]	5,8% / 0,8%
Algemene en geestelijke gezondheid	
Algemene gezondheid ('slecht' en 'redelijk')	18,7%
Gemiddelde Cantril-score	6,7 (SD: 1,6)
Kessler-6 (ernstige tot zeer ernstige mentale distress)	27,2%
Enigszins / Sterk eenzaam	45,8% / 28,3%

Stressfactoren (frequentie)	Gemiddelde (max.4)
Studiegerelateerde zaken	2,5 (SD:1,1)
Het bereiken van persoonlijke doelstellingen	2,4 (SD: 1,2)
Overweldigd zijn door problemen	2,1 (SD:1,3)
Persoonlijke relaties	2,1 (SD: 1,1)
Gebeurtenissen die niet volgens plan verlopen	1,9 (SD: 1,2)
Vrije tijd	
Wekelijks of vaker naar een fuif	8,5%
Wekelijks of vaker naar een café	29,0%
Wekelijks of vaker naar een discotheek	7,6%
Wekelijks of vaker naar een studentikoze activiteit	6,6%
Informatie en hulp	
Hulpbronnen bij een vraag	
Vrienden	44,4%
Andere professionele hulp buiten de universiteit of hogeschool (bijv. een psycholoog, Centrum Geestelijke Gezondheidszorg (CGG), De Druglijn, Jongerenadviescentrum (JAC), Jongerentelefoon, Tele-Onthaal, …)	44,0%
Huisarts	27,7%
Familie	23,8%
Hogeronderwijsinstelling (bijv. studentenvoorzieningen (Stuvo), studenten(ondersteunende)diensten, studenten(traject)coach, lectoren, …)	17,2%
Niemand	8,6%
Andere bronnen, voornamelijk internet en AI-chatbots	16,5%
Hulpbronnen bij een probleem	
Vrienden	68,8%
Familie	44,5%
Andere professionele hulp buiten de universiteit of hogeschool (bijv. een psycholoog, Centrum Geestelijke Gezondheidszorg (CGG), De Druglijn, Jongerenadviescentrum (JAC), Jongerentelefoon, Tele-Onthaal, …)	34,5%
Huisarts	27,8%
Hogeronderwijsinstelling (bijv. studentenvoorzieningen (Stuvo), studenten(ondersteunende)diensten, studenten(traject)coach, lectoren, …)	11,0%
Niemand	5,6%

Regelmatig gebruik = 1x per week of frequenter gebruik
a: van de studenten die in het laatste jaar (oneigenlijk) gebruikten
b: van de studenten die in de afgelopen maand tabak of e-sigaretten gebruiken (huidig gebruik)
c: van de studenten die in het laatste jaar geen of een onsuccesvolle stoppoging deden

Referenties

Altman, D., Machin, D., Bryant, T., Gardner, M. (2000). Statistics with confidence: confidence intervals and statistical guidelines, 2nd Edition. John Wiley & Sons

Babor, T.F., Higgins-Biddle, J.C., Saunders, J.B., & Monteiro, M.G. (2001). AUDIT. The Alcohol Use Disorders Identification Test. Guidelines for use in primary care (2nd edition). Geneva: World Health Organization.

Barry AE, Goodson P. Contextual factors influencing U.S. college students' decisions to drink responsibly. Subst Use Misuse. 2012 Aug;47(10):1172-84. doi: 10.3109/10826084.2012.690811. Epub 2012 Jun 4. PMID: 22662910; PMCID: PMC3433181.

Bjørnskov C (2010) How comparable are the Gallup World Poll life satisfaction data? Journal of Happiness Studies 11:41–60.

Boudrez, H., & De Bacquer, D. (2012). A Dutch version of the modified reasons for smoking scale: factorial structure, reliability and validity. Journal of Evaluation in Clinical Practice, 18(4), 799-806.

CORE I (2015). Alcohol and Drug Surveys 2015. Beschikbaar op: http://core.siu.edu/surveys/index.php

De Jong Gierveld en Van Tilburg (2006). A 6-Item Scale for Overall, Emotional, and Social Loneliness: Confirmatory Tests on Survey Data. *Research on Aging, 28*(5), 582–598.

Feldt, R. C. (2008). Development of a brief measure of college stress: The college student stress scale. Psychological reports, 102(3), 855-860.

Heatherton, T. F., Kozlowski, L. T., Frecker, R. C., & FAGERSTROM, K. O. (1991). The Fagerström test for nicotine dependence: a revision of the Fagerstrom Tolerance Questionnaire. Addiction, 86(9), 1119-1127.

Hubert, M., & Vandervieren, E. (2008). An adjusted boxplot for skewed distributions. Computational statistics & data analysis, 52(12), 5186-5201.

Kessler R.C., Andrews G., Colpe L.J., Hiripi E.,Mroczek D.K., Normand S.L., Walters E.E., Zaslavsky A.M. (2002) Short screening scales to monitor population prevalences and trends in non-specific psychological distress. *Psychological Medicine*, 32, 959–976

Kessler R.C., Barker P.R., Colpe L.J., Epstein J.F.,Gfroerer J.C., Hiripi E., Howes M.J., Normand S.L., Manderscheid R.W., Walters E.E.,Zaslavsky A.M. (2003) Screening for serious mental illness in the general population. *Archives of General Psychiatry*, 60(2), 184–189.

Kessler, R.C., Green, J.G., Gruber, M.J., Sampson, N.A., Bromet, E., Cuitan, M., Furukawa, T.A., Gureje, O., Hinkov, H., Hu, C.Y., Lara, C., Lee, S., Mneimneh, Z., Myer, L., Oakley-Browne, M., Posada-Villa, J., Sagar, R., Viana, M.C., Zaslavsky, A.M. (2010). Screening for serious mental illness in the general population with the K6 screening scale: results from the WHO World Mental Health (WMH) survey initiative. *International Journal of Methods in Psychiatric Research* 19(S1), 4-22. *Erratum in International Journal of Methods in Psychiatric Research 2011 Mar;20(1):62.*

Kuntsche, E., & Kuntsche, S. (2009). Development and Validation of the Drinking Motive Questionnaire Revised Short Form (DMQ-R SF). Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology, 38(6), 899-908.

Prochaska JJ, Sung HY, Max W, Shi Y, Ong M. (2012). Validity study of the K6 scale as a measure of moderate mental distress based on mental health treatment need and utilization. *International Journal of Methods in Psychiatric Research* 21(2):88-97. doi: 10.1002/mpr.1349. Epub 2012 Feb 20. PMID: 22351472; PMCID: PMC3370145.

Stritzke, W. G., & Butt, J. C. (2001). Motives for not drinking alcohol among Australian adolescents: Development and initial validation of a five-factor scale. Addictive Behaviors, 26(5), 633-649.

VAD (2025). VAD-leerlingenbevraging. In het kader van een drugbeleid op school. Syntheserapport schooljaar 2023-2024. Brussel: VAD. Beschikbaar op: https://vad.be/content/uploads/2025/01/LLB_Syntheserapport-schooljaar-2022-2023.pdf

Verhoog S, Dopmeijer JM, de Jonge JM, van der Heijde CM, Vonk P, Bovens RHLM, de Boer MR, Hoekstra T, Kunst AE, Wiers RW, Kuipers MAG (2020). The Use of the Alcohol Use Disorders Identification Test - Consumption as an Indicator of Hazardous Alcohol Use among University Students. Euroopean Addiction Research, 26(1):1-9.

van Rooij AJ, Schoenmakers TM, van den Eijnden RJ, Vermulst AA, van de Mheen D. Video game addiction test: validity and psychometric characteristics. Cyberpsychol Behav Soc Netw. 2012 Sep;15(9):507-11. doi: 10.1089/cyber.2012.0007. Epub 2012 Aug 17. PMID: 22900926.

Wicki, M., Gmel, G., Kuntsche, E., Rehm, J., & Grichting, E. (2006). Is alcopop consumption in Switzerland associated with riskier drinking patterns and more alcohol-related problems?. Addiction, 101(4), 522-533.